O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

ANDIJON VILOYATI PEDAGOGLARNI YANGI METODIKALARGA O‘RGATISH MILLIY MARKAZI

MAKTABGACHA, BOSHLANG‘ICH VA MAXSUS TA’LIM

METODIKALARI KAFEDRASI

ISHLAB CHIQARISHDAN AJRALGAN HOLDA TA’LIM OLISH

SHAKLIDAGI UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARI

MALAKA OSHIRISH KURSI UCHUN “TARBIYACHINING PEDAGOGIK FAOLIYATINI REJALASHTIRISH”MODULI BO‘YICHA

Ma’ruza matnlari

Andijon 2024

“Tasdiqlayman”

VPYM O‘MM direktori

_____M.Abdullayeva

“____”_____2024 yil

MAKTABGACHA, BOSHLANG‘ICH VA MAXSUS TA’LIM

METODIKALARI KAFEDRASI

ISHLAB CHIQARISHDAN AJRALGAN HOLDA TA’LIM OLISH

SHAKLIDAGI UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI TARBIYACHILARI

MALAKA OSHIRISH KURSI UCHUN “TARBIYACHINING PEDAGOGIK FAOLIYATINI REJALASHTIRISH”MODULI BO‘YICHA

*Ma’ruza matnlar*i

“KIRITILDI”

“Maktabgacha,boshlang‘ich va maxsus ta’lim metodikalari” kafedrasi mudiri

_____ N.Karimova

2024- yil «____ » yanvar

“KELISHILDI”

O‘quv va metodik ishlar bo‘yicha direktor o‘rinbosari

_____ O‘.Jabborov

2024- yil «____» yanvar

Ushbu ishchi ma’ruza matni kafedraning 2024 yil 4-yanvardagi 1-sonli yig‘ilish bayonnomasi bilan ma’qullangan hamda tasdiqga tavsiya etilgan

MUNDARIJA

I.	**KIRISH**	**4**
II.	**TEXNOLOGIK XARITA**	**5**
III.	**MA’RUZA MATN VA O‘QUV MATERIALLAR**	**9**
IV.	**O‘Z-O‘ZINI TEKSHIRISH UCHUN TEST SAVOLLAR**	**127**
V.	**ADABIYOT VA MANBALAR RO‘YXATI**	**130**
VI.	**TARQATMA MATERIALLAR**	**131**
VII.	**ATAMALAR IZOHLI LUG’ATI**	**142**

I. KIRISH

Dunyo miqyosida maktabgacha ta’lim va tarbiyaning innovatsion modellarini ishlab chiqish, amaliyotga joriy etish, pedagog-tarbiyachilarni innovatsion faoliyatga tayyorlash, tarbiyalanuvchilarning intellektual, estetik va jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirish bo‘yicha tadqiqotlar alohida ahamiyatga molikdir.

O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida” Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026-yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-sonli Farmoni, 2019-yil 8-maydagi “O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PQ-4312-sonli Qarori hamda mazkur sohaga tegishli boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni samarali amalga oshirishga xizmat qiladi. Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i ijrosini ta’minlash maqsadida ushbu o‘quv-uslubiy majmuasi ishlab chiqilgan.

“Tarbiyachining pedagogik faoliyatini rejalashtirish” modulining o‘quv-uslubiy majmuasi maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachilarini malakasini oshirish kursining o‘quv dasturi asosida tuzilgan bo‘lib, u maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachilariga ish hujjatlarini yuritish, rasmiylashtirish, pedagogik jarayonni tashkil etishning mazmun va mohiyatini ochib beradi.

Modul maqsadi: Tinglovchilarga tarbiyachining ish hujjatlarini yuritish ,“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida belgilangan pedagog faoliyatiga oid ish hujjatlari, ularni belgilangan tartib asosida yuritish va amaliyotda qo‘llash kompetensiyalarini rivojlantirishdan iborat.

Shu jumladan, tarbiyachining umumiy guruhli faoliyat ishlanmasini to‘liq va tezis shaklida yuritish bo‘yicha, rivojlanish haritasini davri va darajalari asosida, o‘yin faoliyati, uning rivojlanish markazlarida o‘rnini ochib berishni o‘rgatish.

Kutilayotgan natijalar:

Tinglovchilar ushbu modul yakunida quyidagi bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lishi lozim:

Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i asosida

05-MTT tarbiyachining ish hujjatlarini, shaxsiy ish rejasi (Ish jurnali) yuritish tartibi haqida bilimga ega bo‘ladilar;

tarbiyachining shaxsiy ish rejasi (ish jurnali)ni yuritish bo‘yicha ko‘nikma va malakaga ega bo‘ladilar;

MTT tarbiyachisining oylik ish rejasini oy mavzusi, hafta mavzusiga asosan yozish bo‘yicha ko‘nikma va malakaga ega bo‘ladilar;

bolalar davomatini (tabel, filtr, patranaj daftari) to‘ldirish, uni to‘g‘ri yuritish bo‘yicha ko‘nikma va malakaga ega bo‘ladilar;

o‘yin orqali ta’lim berishda: kuzatuvchi, rejissyor va fasilitator pedagog tushunchalariga ega bo‘ladilar;

MTT sharoitlarida o‘yin faoliyatini tashkil etishga doir bilimlar bilan o‘zaro o‘rtoqlashadilar;

ochiq havoda harakatli o‘yin va jismoniy mashqlar jarayonida o‘yin uchun resurslarni, o‘yin maydonchalari uchun to‘plamlar tayyorlash malakalariga ega bo‘ladilar;

05-04 Guruhdagi bolalarning rivojlanish haritalasini yuritish to‘g‘risida ma’lumotlarni biladilar;

bolaning rivojlanish xaritasi, pedagoglar bilan o‘zaro hamkorlik ish rejasini yuritish bo‘yicha ko‘nikma va malakaga ega bo‘ladilar;

guruhdagi bolalarning rivojlanish xaritasini maqsadli kuzatish asosida to‘ldirish bo‘yicha ko‘nikma va malakaga ega bo‘ladilar.

II. “TARBIYACHINING PEDAGOGIK FAOLIYATINI REJALASHTIRISH” TEXNOLOGIK XARITA

Vaqt	Mavzu	Jarayon, metod	Resurs, tarqatma materiallar	Tinglovchining faoliyati
80 daqiqa	**1-Mavzu:Maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachisining ish hujjatlarini yuritish tartibi (nazariy 2 soat)**			
35 daqiqa	Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi 99-sonli buyrug‘ining mazmuni	Ma’ruza, Bahs munozara.	Slaydlar asosida ma’ruza. Tarqatma materiallar: tarbiyachining nomenklaturasidagi hujjatlar qayd etilgan kartochkalar	Tinglaydi, savol-javob, fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi, fikr mulohaza, juft bo‘lib ishlash
35 daqiqa	05-MTT tarbiyachining ish hujjatlari	Ma’ruza, Bahs munozara Juft bo‘lib ishlash	Slaydlar asosida ma’ruza Hamkorlik ish rejasi ishtirokchilari qayd etilgan kartochkalar	Taqdimot xulosasi, savol-javob Vazifani juft bo‘lib bajaradilar
10 daqiqa	Mavzu yuzasidan tinglovchilarning bilimlari mustahkamlanadi	Mustahkamlovchi topshiriq	Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchilar fikrini bayon qilib rangli ip o‘ramini keyingi tinglovchiga uloqtiradi
80 daqiqa	**2- Mavzu: Yozgi sog‘lomlashtirish mavsumida ta’limiy-tarbiyaviy jarayonni rejalashtirish va chiniqtirish ishlarini tashkil etish (amaliy 2 soat)**			
40 daqiqa	Yoz o‘tmoqda soz mavzuli rejalashtirish	Suhbat Juftlikda ishlash	Slaydlar asosida ma’ruza. Juftliklarga topshiriqlar, tarqatma materiallar	Tinglovchi yangi mavzuni tinglaydi
40 daqiqa	Maktabgacha yoshdagi bolalarni chiniqtirish ishlari	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchilar berilgan topshiriqni kichik guruhda bajaradilar
80 daqiqa	**3-Mavzu:Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali) yuritish tartibi. (amaliy 2soat)**			
35 daqiqa	Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali) tuzilmasi.	Suhbat Juftlikda ishlash	Slaydlar asosida ma’ruza. Juftliklarga topshiriqlar, tarqatma materiallar	Tinglovchi yangi mavzuni tinglaydi
35 daqiqa	Tarbiyachining ish jurnalida ta’limiy-tarbiyaviy faoliyatini aks ettirishi	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchilar berilgan topshiriqni kichik guruhda bajaradilar
10 daqiqa	Mavzu yuzasidan tinglovchilarning bilimlari mustahkamlanadi	Mustahkamlovchi topshiriq	Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilib, ip o‘ramini keyingi tinglovchiga uloqtiradi

Vaqt	Mavzu	Jarayon, metod	Resurs, tarqatma materiallar	Tinglovchining faoliyati
80 daqiqa	**4- Mavzu:O‘yin orqali ta’lim olish (amaliy 2 soat)**			
30 daqiqa	Pedagog kuzatuvchi sifatida faoliyati.	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilish
30 daqiqa	Pedagog rejissyor sifatida faoliyati	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilib, amalda ko‘rsatib beradilar
20 daqiqa	Mavzu yuzasidan tinglovchilarning bilimlari mustahkamlanadi	Mustahkamlovchi topshiriq	Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilib, ip o‘ramini keyingi tinglovchiga uloqtiradi
80 daqiqa	**5- Mavzu: O‘yinni boshqarishda pedagogning rolini faollashtirish (amaliy 2soat)**			
30 daqiqa	Maktabgacha ta’lim tashkilotida ochiq havoda harakatli o‘yin jarayonida bolalarning harakatlanishini faollashtiruvchi resurslarni ta’minoti.	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilish
30 daqiqa	“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida faoliyatlarda turli xil o‘yinlardan foydalanishga doir tavsiyalar	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilib, amalda ko‘rsatib beradilar
20 daqiqa	AKTdan foydalanish, resurslar namuna asosida ish	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilib, amalda ko‘rsatib beradilar
80 daqiqa	**6-Mavzu: Bolalarning rivojlanish xaritasini yuritish tartibi (amaliy 2soat)**			
35 daqiqa	Bola rivojida kutilayotgan yangi natijalarni hisobga olish	Ma’ruza, Bahs munozara.	Slaydlar asosida ma’ruza. Tarqatma materiallar: kartochkalar	Tinglaydi, savol-javob, fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi, fikr mulohaza, juft bo’lib ishlash

Vaqt	Mavzu	Jarayon, metod	Resurs, tarqatma materiallar	Tinglovchining faoliyati
20 daqiqa	Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish	Ma’ruza, Bahs munozara.	Slaydlar asosida ma’ruza. Tarqatma materiallar: kartochkalar	Fikr mulohaza, juft bo‘lib ishlash
25 daqiqa	Bola rivojida kutilayotgan yangi natijalarni hisobga olgan holda bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish	Kichik guruhda ishlash	Tarqatma materiallar: kichik sohalarning ta’limiy faoliyatlardagi integrallashuvini tahlil qilish	Tinglaydi, savol-javob, fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi, fikr mulohaza, juft bo‘lib ishlash
80 daqiqa	**7-mavzu: Bolalarning rivojlanish xaritasini yillik yakun hisobotini rasmiylashtirish(amaliy 2 soat)**			
40 daqiqa	O‘quv yili davomida olib boriladigan pedagogik kuzatishlar va ularni qayd etish.	Bahs munozara.	Slaydlar asosida ma’ruza. Tarqatma materiallar: kartochkalar	Fikr mulohaza, juft bo‘lib ishlash
40 daqiqa	Kuzatuv asosida yillik yakun hisobotini rasmiylashtirish	Kichik guruhda ishlash	Tarqatma materiallar: kichik sohalarning ta’limiy faoliyatlardagi integrallashuvini tahlil qilish	Tinglaydi, savol-javob, fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi, fikr mulohaza, juft bo‘lib ishlash
80 daqiqa	**8–Mavzu:MTT sharoitlarida o‘yin faoliyatini tashkil etishga doir tavsiyalar (amaliy 2 soat)**			
30 daqiqa	Ta’lim va tarbiyaviy faoliyatlarda va sayrlarda turli xil o‘yinlardan foydalanish	Bahs munozara.	Tarqatma materiallar: Mavzuli rejalashtirish asosida mavzularni ochib berish	Tinglaydi, savol-javob, hujjatlarni o‘rganadilar, tahlil qiladilar, fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi.
30 daqiqa	“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi rivojlanishning barcha sohalarida erkin o‘yin faoliyati.	Tavsiyalar ishlab chiqish.	Dastur asosida sport burchagini resurs ta’minotini ochib berish	Tinglaydi, tahlil qiladilar, ma’lumotlarni yozib oladi, tavsiyalar ro‘yxati shakllanadi
20 daqiqa	Namuna asosida ish	Kichik guruhda ishlash	Flipchart qog‘ozi; Markerlar; Tarqatma materiallar, rangli qog‘oz; qaychi va yelim	Tinglovchi fikrini bayon qilib, amalda ko‘rsatib beradilar
80 daqiqa	**9 –Mavzu: O‘yinlarni ochiq havoda tashkil etishga doir metodik tavsiyalar. (amaliy 2 soat)**			

Vaqt	Mavzu	Jarayon, metod	Resurs, tarqatma materiallar	Tinglovchining faoliyati
40 daqiqa	Maktabgacha ta’lim tashkilotida ochiq havoda harakatli o‘yin va jismoniy mashqlar jarayonida bolalarning harakatlanishini faollashtiruvchi resurslar ta’minoti.	Maktabgacha ta’lim tashkilotining tarbiyachilarining yillik ish rejasini o‘rganish va tahlil qilish	“ Yoz-o‘tmoqda soz!” metodik tavsiyanomani o‘rganish va tahlil qilish	Tinglaydi, savol-javob, tahlil qiladilar, fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi.
40 Daqiqa	O‘yin maydonchalari uchun to‘plamlar	Savol-javob, Bahs munozara.	“ Yoz-o‘tmoqda soz!” metodik tavsiyanoma asosida jamlangan yig‘ma jildlar	Tinglaydi,fikrlar bildiradilar, ma’lumotlarni yozib oladi, yig‘ma jildlarni shakllantirish

III. MA’RUZA MATN VA O‘QUV MATERIALLAR

“TARBIYACHINING PEDAGOGIK FAOLIYATINI REJALASHTIRISH”

1-Mavzu:Maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachisining ish hujjatlarini yuritish tartibi (80 daqiqa)

Reja:

1.Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi 99-sonli buyrug‘ining mazmuni

2.05-MTT tarbiyachining ish hujjatlari

1. Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi 99-sonli buyrug‘ining mazmuni

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2019-yil 13-maydagi 391-sonli qarori hamda vazirlik tomonidan tasdiqlangan “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturining ijrosini ta’minlash, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida yuritilayotgan ish hujjatlarini tartibga solish, xodimlarning ta’lim-tarbiya jarayonidagi ma’suliyatini oshirish yuzasidan Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i qabul qilindi. Ushbu buyruqning ilovalari bilan maktabgacha ta’lim tashkilotlarida yuritiladigan ish hujjatlari ro‘yxati va hujjatlarni yuritilishi bo‘yicha qo‘llanma tasdiqlanib, respublikaning barcha davlat maktabgacha ta’lim tashkilotlarida foydalanish uchun tavsiya etildi.

Mazkur metodik tavsiyanoma davlat maktabgacha ta’lim tashkilotlarida faoliyat yurituvchi barcha pedagoglar uchun ish hujjatlarini to‘g‘ri rasmiylashtirish hamda unga ijodiy yondashgan holda qat’iy amal qilish tartibini belgilaydi.

Tavsiyanomani tayyorlashdan maqsad, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida olib borilayotgan ta’lim-tarbiya va metodik ishlarni zamon talablari darajasida yangicha yondashgan holda tashkil etish hamda hujjatlar yuritilishida ta’lim mazmuni samaradorligini oshirishga qaratilganligini ta’minlashdan iborat.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarbiyachisining ish hujjatlari yig‘ma jild indeksi “05” raqami bilan ro‘yxatdan o‘tkazildi va yuritilishi lozim bo‘lgan hujjatlarning jadvali taqdim etildi[1]

2.05-MTT tarbiyachining ish hujjatlari

05-01 – “Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi va metodik qo‘llanmalar (5.1-rasm).

5.1-rasm. ***“Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi va metodik qo‘llanmalar***

Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i asosida 05-02.

05-02 Oylik ish rejasi (Ish jurnali) . Jurnalning titul varag‘idan keyingi betga tavsiyalar joylashtirilgan bo‘lib, tarbiyachi bu tavsiyalardan faoliyati davomida foydalanishi mumkin. Keyingi sahifada tarbiyachining joriy o‘quv yilida o‘z oldiga qo‘ygan asosiy vazifalari yoritiladi. Asosiy vazifalar tashkilotning dolzarb vazifalaridan kelib chiqqan holda olinadi. Unda tarbiyachi o‘zining pedagogik salohiyatini oshirish uchun amalga oshirmoqchi bo‘lgan, markazlar faoliyatini boyitishga qaratilgan, zamonaviy jihozlash, rejalashtirilgan tadbirlar, ota-onalar, pedagoglar

[1] Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i

bilan hamkorlikdagi ishlari yoritiladi.

2023-2024 o‘quv yili uchun maktabgacha ta’lim tizimida asosiy vazifalar

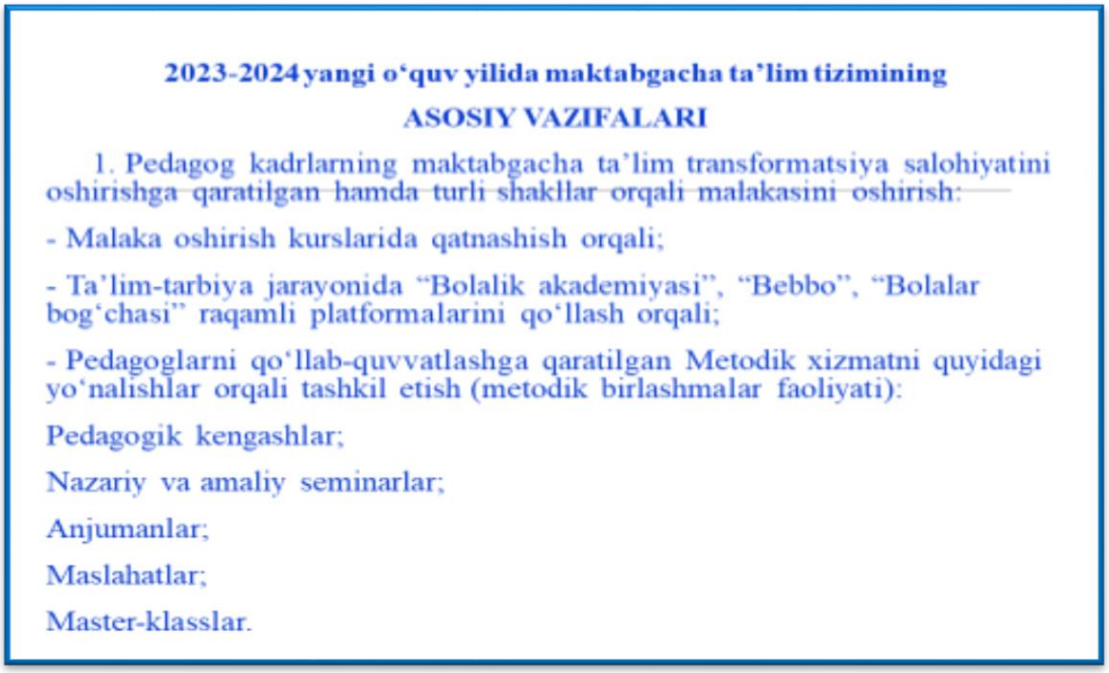

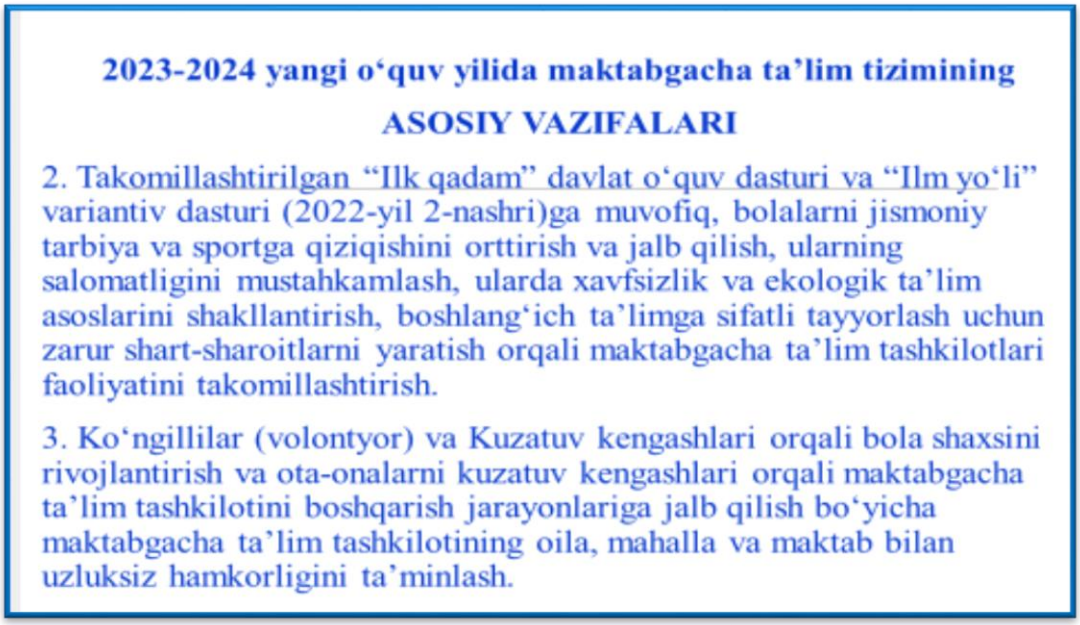

Ish jurnalida yoritiladigan 2023-2024 o‘quv yili uchun maktabgacha ta’lim tizimida asosiy vazifalar

1. Tarbiyachilarning maktabgacha ta’lim transformatsiya salohiyatini oshirishda malaka oshirish kurslarining ahamiyati;

- Ta’lim-tarbiya jarayonida “Bolalik akademiyasi” raqamli platformasidan foydalanish;

- Tashkilotda metodik xizmatni tashkil etishda: pedagogik

kengashlar;nazariy va amaliy seminarlar;maslahatlar; master-klasslar faol qatnashish.

2. Guruhda takomillashtirilgan “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida bolalarni jismoniy tarbiya va sportga qiziqishini orttirish va jalb qilish, ularning salomatligini mustahkamlash, ularda xavfsizlik va ekologik ta’lim asoslarini shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish orqali maktabgacha ta’lim tashkiloti faoliyatini takomillashtirish.

3. Bola shaxsini rivojlantirishda ota-onalarni kuzatuv kengashi orqali guruhdagi ta’lim-tarbiyaviy jarayonlariga jalb qilish STEAM farzandlarimizga — ixtirochilar, kashfiyotchilarning kelajak avlodi, olim sifatida tadqiqotlar olib borish, texnologiyani shakllantirish, muhandis sifatida loyihalash, rassom sifatida yaratuvchi, matematik sifatida analitik fikr yuritishni o‘yin orqali yuzaga keltiradi.

Bugungi kunda STEAM-ta’lim dunyodagi asosiy tendensiyalardan biri sifatida rivojlanmoqda va amaliyot yondashuvni qo‘llashda beshta sohani yagona o‘quv sxemasiga integratsiyalashga asoslangan. Bunday ta’limning shartlari uning uzluksizligi va bolalarning guruhlarda o‘zaro muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirish bo‘lib, bunda ular fikrlarni to‘plashi va fikrlar almashadi. Shuning uchun, asosiy ta’lim dasturiga quyidagilar Lego-texnologiyalar, bolalar tadqiqotlari kabi mantiqiy fikrlashni rivojlantirish modullari kiradi.

STEAM yondashuvi tufayli bolalar tabiatni tushunib, dunyoni muntazam o‘rganishadi va shu bilan qiziqishlarini, muhandislik fikrlash uslubini, tanqidiy vaziyatlardan chiqish qobiliyatini, jamoaviy ish qobiliyatini rivojlantirish va liderlik, o‘z-o‘zini namoyon qilish asoslarini o‘rganishadi, o‘z navbatida, bolalar rivojlanishining tubdan yangi darajasini ta’minlaydi.

O‘z-o‘ziga bo‘lgan ishonchni shakllantirish. Bu yondashuvda bolalar o‘z qo‘llari bilan yaratgan ko‘prik va yo‘llar, samolyotlar va avtomobillarni "ishga tushirib", suv osti va havo tuzilmalarini "rivojlantirib", sinovdan o‘tkazib, har safar ular maqsadga yaqinlashib borishadi. Yaxshi natija bermagan ―mahsulot‖ni qayta qayt sinovdan o‘tkazib, takomillashtirib borishadi. Natijada barcha muammolarni o‘zi hal qilish, maqsadga erishish bolalar uchun ilhom, g‘alaba, adrenalin va

quvonch olib keladi. Har bir g‘alaba, o‘zlarining qobiliyatlariga ko‘proq ishonch uyg‘otadi.

Loyihalar uchun ijodiy va innovatsion yondashuvlar. STEAM ta’limi oltita bosqichdan iborat: savol (vazifa), muhokamalar, dizayn, qurilish, test va takomillashtirish. Ushbu bosqichlar muntazam ravishda loyiha yondashuvining asosidir. O‘z navbatida hamkorlik yoki turli imkoniyatlardan birgalikda foydalanish ijodkorlik asosi hisoblanadi.

05-03. Bolalar davomatini qayd etish daftari (tabel, filtr, ota-onalar to‘g‘risidagi ma’lumotlar):

Tarbiyachi tomonidan yuritiladigan tabel, filtr daftari bir-biriga uzviy bog‘liq bo‘lib, ular bolalarni qabul qilish va qatnovini nazorat qiluvchi hujjatlar hisoblanadi. Daftarda ota-onalar to‘g‘risidagi ma’lumotlar ham qayd etiladi. Daftarlar umumiy bitta bo‘lishi yoki 3 ta daftar alohida yuritilishi mumkin, alohida yuritilganda, ularning har biriga 05-03 raqami qo‘yiladi. Daftarlarning yuritilish tartibi quyidagicha:

Bolalar davomatini qayd etish daftari yosh guruhlarida bolalar qatnovini har kuni soat 9.00 dan kechiktirmay belgilab boriladi va kelgan bolalarning umumiy soni chiqarib qo‘yiladi. Oy yakunida ro‘yxatdagi bolalar kelgan, kelmagan kunlarining umumiy soni chiqariladi va natijalar umumlashtiriladi. Tahlilda ro‘yxat bo‘yicha bolalar soni, ushbu oy davomida kelgan va umuman kelmagan bolalarning aniq soni yoziladi. Ushbu tahlil asosida bola kuni bajarilishi aniqlanadi. Umumiy bolalar kuni va bola kelmagan kunlarning sababli va sababsiz soni yoziladi. Tahlil qilgan tarbiyachining familiyasi va imzosi, hamshira tomonidan bolalar sonining haqqoniyligini tasdiqlab imzo qo‘yiladi. Tashkilot direktori oy davomida yuritilgan davomat va tahlilni nazoratdan o‘tkazib, oy yakunida imzo va muhr qo‘yadi.

Tabel daftari tikilgan, sahifalangan, muhrlangan, direktor tomonidan imzolangan bo‘lishi kerak.

Ro‘yxat bo‘yicha:	**Qatnov tahlili:**	**ulardan:**	**Direktor:**
Jami kelganlar:		**- kasallik sababli:**	**Hamshira:**
Jami kelmaganlar:		**- oilaviy sharoitiga ko‘ra:**	**Tarbiyachi :**

Bolalar davomatini qayd etish daftari

Namuna

Bolalarning kundalik davomati _____ oyi _____ yil

T.r	To‘liq %	Bolalarning familiyasi, ismi	Kunlar																											Jami qatnashgan kun	Sababli	Sababsiz
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
1.																																				
2.																																				
3.																																				
30																																				
Bir bolali:																																				
Ikki va undan ortiq bolali:																																				
JAMI:																																				

Ro‘yxat bo‘yicha: Qatnov tahlili: ulardan: Direktor:

Ro‘yxat bo‘yicha: **Qatnov tahlili:** **ulardan:** **Direktor:**

Jami kelganlar: - kasallik sababli: Hamshira:

Jami kelmaganlar: - oilaviy sharoitiga ko‘ra: Tarbiyachi :

Filtr daftari tarbiyachi bolalarni qabul qilish vaqtida har bir bolaning ota-onasi bilan bola salomatligi haqida qisqacha suhbatlashadi, birlamchi tibbiy nazoratdan o‘tkazadi. Filtr daftarida tana harorati, teri tozaligi, bosh tozaligi (pedikulyozga tekshiruv) va ota-onadan olingan so‘rovnoma natijalari belgilanadi. Bolaning filtr nazorati ota-ona oldida o‘tkaziladi.

Bola uch kun kelmagan taqdirda filtr nazoratini tashkilotning tibbiyot xodimlari tomonidan o‘tkazilishi va ota-onadan bolaning tashkilotga kelmaganlik sababini tasdiqlovchi tegishli hududiy davolash tashkiloti tomonidan berilgan maxsus shakldagi tibbiy ma’lumotnoma taqdim etilishi talab etiladi. Filtr daftari tikilgan, sahifalangan, muhrlangan, direktor tomonidan imzolangan bo‘lishi kerak.

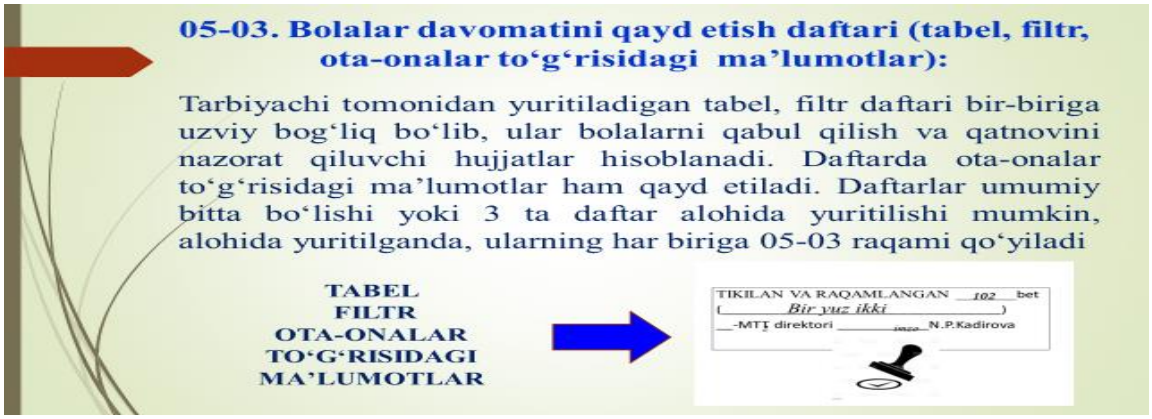

Filtr

T/r	Bolaning familiyasi, ismi	Sana:				Sana:				Sana:				Sana:			
		Harorati	Terisi	Boshi pedikulyoz	Ota-ona bilan o‘tkazilgan so‘rovnoma	Harorati	Terisi	Boshi pedikulyoz	Ota-ona bilan o‘tkazilgan so‘rovnoma	Harorati	Terisi	Boshi pedikulyoz	Ota-ona bilan o‘tkazilgan so‘rovnoma	Harorati	Terisi	Boshi pedikulyoz	Ota-ona bilan o‘tkazilgan so‘rovnoma
Tarbiyachining imzosi																	

Patronaj daftari - ushbu daftarni yuritish tashkilot hamshirasiga yuklatildi. Lekin tarbiyachi hamshira bilan hamkorlikda ishlashi va tarbiyalanuvchining kelmaslik sabablarini o‘z vaqtida aniqlashda yordam berishi zarur hisoblanadi.

Ota-onalar to‘g‘risidagi ma’lumotlar daftari: ushbu daftarga bolaning familiyasi, ismi, sharifi, tug‘ilgan sanasi, uy manzili, telefon raqami, ota-onasining familiyasi, ismi, otasining ismi, ularning ish joylari haqidagi ma’lumotlar kiritiladi va qo‘shimcha ma’lumotlar olinganda, daftarga qayd etib boriladi. Ota-onalar haqidagi ma’lumotlar daftari tikilgan, sahifalangan, muhrlangan, direktor tomonidan imzolangan bo‘lishi kerak.

Ota-ona to‘g‘risidagi ma’lumotlar

T/r	Bolaning familiyasi, ismi	Bolaning tug‘ilgan sanasi va yili	Uy manzili va telefon raqami	Bola ota-onasining familiya, ismi, sharifi, ularning ish joyi va telefon raqamlari			
				Ota	Ish joyi	Ona	Ish joyi

05-04. Bolalarning rivojlanish xaritalari. Yillik hisobot

Bolalarning rivojlanish xaritasi ularning rivojlanishini hujjatlashtirishning asosiy shaklidir. Bolaning rivojlanish xaritasini to‘ldirish uchun uch bosqichdan iborat bo‘lgan kuzatish olib boriladi: dastlabki (o‘quv yili boshida), oraliq (o‘quv yili o‘rtasida) va yakuniy (o‘quv yili yakunida).

Dastlabki kuzatish o‘quv yili boshida o‘tkaziladi (taxminan sentyabr oyida). Bu bosqichda har bir bolaning boshlang‘ich imkoniyatlari (boshlang‘ich, ayni damdagi dolzarb rivojlanish darajasi) aniqlanadi. Uning shu davrgacha *erishgan yutuqlari, kuchli tomonlari, shuningdek o‘quv yilining boshida rivojlanish ehtiyoj va muammolari* aniqlanadi hamda ularni hal qilish uchun pedagogning yordami talab qilinadi. Pedagog (tarbiyachi) bola yutuqlari xaritasini to‘ldiradi va erishilgan natijani tegishli belgi (✓) bilan belgilaydi. Kuzatish rivojlanishning barcha sohalari bo‘yicha olib boriladi. Agar u yoki bu rivojlanish sohasidagi indikator (kutilayotgan natijalar) “ishlamasa”, pedagog (tarbiyachi) “Pedagog izohi” ustunida eslatma yozishi lozim.

Bolaning rivojlanish darajasi quyidagi tushuntirishlar yordamida belgilanadi:

K – kuzatilmaydi yoki kamdan-kam kuzatiladi (bola asosiy ko‘nikmalarni namoyon qiladi / xatti harakatlari kam yoki umuman namoyon qilmaydi).

B – ba’zida kuzatiladi (bola asosiy ko‘nikmalarni namoyon qiladi / xatti-harakatlari tasodifiy yoki ma’lum vaziyatlarda).

T – tez-tez kuzatiladi (bola asosiy ko‘nikma / xatti-harakatni vaziyatga qarab namoyish etadi).

D – doimiy ravishda kuzatiladi (bola asosiy ko‘nikmalarni namoyon qiladi / xatiharakatlari talab darajasida, mustaqil tarzda takrorlaydi).

Oraliq kuzatish shu tartibga binoan o‘tkaziladi. Kuzatishning bu turi birinchi yarim yillik oxiri (dekabr, yanvar)da o‘tkaziladi. Bunday kuzatishni o‘tkazishdan maqsad

bolaga nisbatan tanlangan metodikaning to‘g‘riligini aniqlash, rivojlanish dinamikasini belgilashdan iborat. Mazkur kuzatish natijalariga ko‘ra, pedagog, boshqa mutaxassislar bilan hamkorlikda, zarurat tug‘ilgan holatlarda pedagogik jarayonga tuzatishlar kiritishi mumkin.

O‘quv yili oxirida (odatda may oyida) pedagog yakuniy kuzatishni o‘tkazadi. Mazkur kuzatish asosida yil boshida qo‘yilgan vazifalar qanday hal qilingani baholanadi, mazkur bola rivojida kutilayotgan yangi natijalarni hisobga olgan holda keyingi pedagogik jarayondan ko‘zda tutiladigan maqsadlar belgilanadi.

Kuzatishni o‘tkazishda quyidagi tamoyillarga tayanish lozim:

- kuzatish bola uchun odatiy sharoitda amalga oshiriladi va bolaga yordam berishga yo‘naltirilgan bo‘ladi.

bola rivoji borasida yanada xolis tasavvur hosil qilish uchun kuzatish kamida ikki hafta (yoki bir oy) mobaynida olib boriladi.

- pedagog bola to‘g‘risidagi ma’lumotlarni ota-onalar yoki tashkilotning boshqa xodimlari bilan suhbatlar jarayonida olishi mumkin.
- pedagog bolaning moyilliklari, qiziqishlariga, uning muloqot qilish va bilim olish xususiyatlariga e’tibor qaratishi lozim.

3-6 yoshdagi bolalarni oraliq va yakuniy kuzatish natijalariga ko‘ra, ushbu bolaning rivojlanish sohalari bo‘yicha rivojlanishida kutilayotgan yangi natijalarni hisobga olgan holda keyingi pedagogik jarayonning maqsadlari aniqlanadi.

6-7 yoshdagi bolalar uchun (MTT bitiruvchisi) faqat oraliq kuzatish maqsadlari aniqlanadi, yakuniy kuzatishdan so‘ng bolaning maktabga tayyorligi xaritasi to‘ldiriladi.

4-5 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi,
ismi:_____ yoshi:
_____

Tug‘ilgan sanasi: _____ Jinsi:
_____ (O‘g‘il /qiz)

Pedagog: _____
Kuzda to‘ldirilgan sana: _____

Qishda to‘ldirilgan sana: __ _____ Bahorda
to‘ldirilgan sana: _____.

NAMUNA

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
1.Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi														
1.1 Kichik soha: Yirik motorika														
1	Turli usullarda yuradi (to‘g‘ri, erkin, ko‘rsatilgan yo‘nalishda)		✓				✓						✓	
2	Doira bo‘lib safda tura oladi		✓				✓						✓	
3	Muvozanatni saqlab yuguradi			✓					✓				✓	
4	Sport narvoni bo‘ylab yuqoriga va pastga harakatlanadi		✓					✓				✓		
5	Turgan joyida ikki oyoqda sakraydi	✓					✓						✓	
6	Oldinga harakatlangan holda sakraydi	✓					✓						✓	
7	Yoy ostidan emaklab o‘tadi		✓					✓				✓		
8	Badantarbiy mashqlarini qaytaradi		✓					✓				✓		
9	Uch g‘ildirakli velosipedda uchadi	✓					✓						✓	

Nazorat savollari:

1. Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i asosida MTT tarbiyachisining yuritadigan ish hujjatlarini ayting.
2. Oylik ish rejasi (Ish jurnali)ning tarkibiy qismlarini ayting.
3. Ertalabki doirada bolalar bilan qanday suhbat mavzularini rejalashtirish mumkin?
4. Bolaning rivojlanish xaritasi asosida yil davomida necha marta kuzatuv jarayoni tashkil etiladi?
5. Kunning 2-yarmida qanday vazifalarni rejalashtirish mumkin?
6. MTTda asosiy rivojlanish markazlari va ularning resurs ta’minotini aytib bering.

2-Mavzu: Yozgi sog‘lomlashtirish davrida tarbiyachining ta’lim va tarbiyaviy faoliyati (80 daqiqa)

Reja

1.Yoz o‘tmoqda soz mavzuli rejalashtirish

2.Maktabgacha yoshdagi bolalarni chiniqtirish ishlari

Yoz o‘tmoqda soz mavzuli rejalashtirish

Belgilangan vazifalar asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni sog‘lom, jismoniy barkamol va har tomonlama rivojlanishlari uchun zarur shartsharoitlar yaratib berilishini inobatga olgan holda maktabgacha ta’lim tashkilotlarida yozgi sog‘lomlashtirish va chiniqtirish ishlarini samarali tashkil etilishiga alohida e’tibor berish zarur.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarni sog‘lomlashtirish va chiniqtirish ishlarini tashkil etish yozgi sog‘lomlashtirish davri (iyun-avgust)da amalga oshiriladi. Aynan, yoz faslida bolalarning ochiq havoda ko‘proq sayr qilishlari, tanasini chiniqtirish, harakatda bo‘lish va salomatligini mustahkamlash uchun maktabgacha ta’lim muassasalarida qulay va zaruriy shart-sharoitlar yaratiladi. Shuningdek, yozda maktabgacha yoshdagi bolalar bilan o‘tkaziladigan barcha tadbirlarni yengillashtirish, qiziqarli va yorqin o‘tishini ta’minlash, charchoqyozdi mashqlar, turli ko‘ngilochar tadbirlarni muntazam uyushtirish, kichik sayrlarni tashkillashtirish, ijodiy va amaliy ishlarni bajartirish, suv muolajalarini o‘rinli qo‘llash va alohida belgilangan kun tartibiga qat’iy amal qilish tavsiya etiladi.

Bugungi kunda ekologik vaziyatning yomonlashuvi yoshlarning, xususan, maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarning sog‘lig‘i, jismoniy, aqliy va ruhiy rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Natijada sog‘liqni saqlash, umumiy rivojlanish va profilaktik vazifalarni hal qilishda sog‘liqni himoyalash texnologiyalari, ularni optimal va oqilona tashkil etilishidan faol foydalanish kerak bo‘ladi.

Bunday vazifalarni amalga oshirishning eng samarali shakllaridan biri yoz

faslidir.

Yoz — bolalar juda ko‘p yurish, chopish va sakrashi mumkin bo‘lgan ajoyib va unumdor vaqt.

Yozgi sog‘lomlashtirish mavsumining maqsadlari:

- salomatlikni muhofaza qilish va mustahkamlash;
- bolalarning shikastlanishi va kasallanishini oldini olish;
- yozgi davrda maktabgacha yoshdagi bolalarning harakatlanish faolligini, hissiy va kognitiv rivojlanishini ta’minlash;
- bolalarning bilim, ko‘nikma va malakalarini mustahkamlashga yo‘naltirilgan ta’limiy-tarbiyaviy jarayonning samarali shakl va usullaridan foydalanish uchun zaruriy shart-sharoitlarni yaratish.

Yozgi sog‘lomlashtirish mavsumining vazifalari:

- bolalarning salomatligini mustahkamlash;
- tabiiy omillardan keng foydalanish hisobiga bolalarni sog‘lomlashtirish va jismoniy rivojlantirishga qaratilgan tadbirlar tizimini amalga oshirish: havo, quyosh, suv;
- o‘quv yili davomida olingan BKMni mustahkamlashga qaratilgan ta’limiy tarbiyaviy jarayonni tashkil etish;
- sog‘lom turmush tarzi va bilimga bo‘lgan qiziqishni rivojlantirish;
- xavfsiz xatti-harakat ko‘nikmalarini takomillashtirish;
- tabiat qo‘yni (gulzor, bog‘, tajriba maydonchasi)da mehnatni tashkil etish, bilish faoliyati, turli xil ta’limiy va harakatli o‘yinlarni tashkil etish, amaliy kuzatish, tajriba-eksperimentlar, samarali ilmiy-tadqiqot faoliyati uchun tabiiy muhit (sharoit)dan foydalanish;
- ota-onalar o‘rtasida tarbiya va sog‘lomlashtirish masalalari bo‘yicha pedagogik va sanitariya-targ‘ibot ishlarini amalga oshirish, yozgi davrda ularni bolalar bilan birgalikdagi tadbirlarga jalb qilish.

Yozgi sport sog‘lomlashtirish ishlarni rejalashtirish

Maktabgacha ta’lim tashkilotining yozgi mavsumga tayyorligi mezonlari:

- o‘yin va jismoniy tarbiya maydonchalarini SanPiN talablari asosida

jihozlanishi, bolalar hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilish bo‘yicha ko‘rsatmalarga rioya qilish;

- kerakli hujjatlarning mavjudligi: yozgi davr uchun MTTning ish rejasi, ichimlik rejimini tashkil etish, bolalar hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilish, tashkilot hududiga yaqin joylarga ekskursiyalar va sayohatlarni tashkil etish, bolalarni zararli o‘simlik va boshqa narsalar bilan zaharlanishining oldini olish bo‘yicha ko‘rsatmalar, davolash profilaktika tadbirlarini tashkil etish va o‘tkazish bo‘yicha hujjatlar, pedagog va ota-onalar uchun turli tavsiyalar va maslahatlar;

- qum va bolalar maydonchasini o‘z vaqtida namlantirish uchun sharoit yaratish;

- bolalar bilan yozgi sog‘lomlashtirish davrini tashkil etishni nazorat qilish tizimining mavjudligi.

Sport, harakatli o‘yinlar, sport bayramlari, ekskursiya va boshqalarni o‘tkazish, shuningdek, sayrlar davomiyligini oshirish tavsiya etiladi.

Sog‘lomlashtirish jarayoni samarali bo‘lishiga erishish uchun kun tartibiga bolalarning ochiq havoda maksimal darajada bo‘lishlari, yoshga mos uyqu va dam olishning boshqa turlari nazarda tutiladi.

Yozgi sog‘lomlashtirish davrida foydalaniladigan anjom va jihozlar:

✓ suv, loy va qum bilan o‘ynaladigan yelim o‘yinchoqlar;

✓ qo‘l yuvish uchun suv, bir martalik sochiqchalar, chiqindilar uchun chelak;

✓ shamol o‘yinlari uchun jihozlar (aylanalar, qog‘oz pirpiraklar, lentalar);

✓ voqeaband va teatrlashtirilgan o‘yinlar uchun jihoz va qo‘g‘irchoqlar;

✓ sport o‘yinlari uchun jihozlar (xalqalar, keglilar, badminton, arqonchalar, har xil kattalikdagi to‘plar);

✓ stol bosma o‘yinlari;

✓ tabiat qo‘ynida mehnat qilish uchun kerakli jihozlar to‘plami (kurakcha, belkurak, supurgi, hokandoz, xaskash, suv sochadigan jo‘mrakli chelakchalar);

✓ qo‘l mehnati uchun kerakli ashyolarning qog‘oz qutilarda bo‘lishi (rangli va rangsiz qog‘ozlar, bo‘yoq, plastilin shablon-andozalar, bo‘yash uchun

kitobchalar, sochiqchalar);

- ✓ sayrda namoyish etish va hikoya qilib berish uchun badiiy adabiyotlar;
- ✓ yengil to‘shama, shirma va pardalar.

Tashqariga olib chiqiladigan jihozlarning xavfsizligi (singan, teshilgan joylarini yo‘qligi) tekshirilib, har kuni sayrdan keyin yuviladi, quritiladi va quti yoki savatlarga joylanadi. Sayrdan so‘ng har bir jihoz ko‘zdan kechiriladi.

Sayr va o‘yinlardan so‘ng ayvoncha, maydoncha va bolalar uychalari tozalanadi, suv bilan yuviladi.

Qum saqlanadigan joylar doimo tozalanib, qum elanib, nam holatda saqlanishi ta’minlanadi, o‘ynab bo‘lingandan so‘ng qum ustini g‘ilofi bilan berkitib qo‘yiladi.

Maktabgacha ta’lim tashkilotda yozgi dam olish davriga tayyorgarlik barcha xodimlar tomonidan o‘z lavozim vazifalariga muvofiq amalga oshiriladi.

Yoz davrida tashkil etilgan ta’limiy jarayon bolaning 5 ta rivojlanish sohasini qamrab oladi:

- jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi;
- ijtimoiy-hissiy rivojlanish;
- nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari;
- bilish jarayonining rivojlanishi;
- ijodiy rivojlanish.

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishini rejalashtirish va tashkil etish

Maktabgacha yoshdagi bolalarni chiniqtirish ishlari

Maktabgacha ta’lim tashkiloti hududida bolalarning hayoti va sog‘lig‘ini muhofaza qilish talablariga rioya qilgan holda harakatli, sport o‘yinlarni tashkil qilish uchun joy, sport o‘yinlarining elementlari bilan jihozlanganligi muhimdir. Jismoniy tarbiya yo‘riqchisi yordamida “Sog‘lomjon” markazini tashkil etish mumkin. Bu markazda sport inventarlari, turli harakatli o‘yinlar uchun ishlatiladigan jihoz va anjomlar jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzini shakllantirishda yordam beradi. Markazda sayr va safarlarga chiqishga tayyorgarlik

koʻrish mumkin, shuningdek, haftalik syujetli-rolli oʻyinlar va sahnalashtirish yoki jismoniy sport oʻyinlarini rejalashtirish lozim.

Ijtimoiy-hissiy rivojlanishni rejalashtirish va tashkil etish.

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish sohasi vazifalari har kuni barcha faoliyat turlari va rivojlantirish markazlarida hal qilinadi. Maktabgacha yoshdagi bolaning eng asosiy faoliyati boʻlgan oʻyin faoliyatida ham shu vazifalar samarali amalga oshiriladi. Shuning uchun, yoz mavsumida bolalarning yoshi, oʻyin malakalarini shakllantirishga qaratilgan ijodiy oʻyinlarga alohida eʼtibor qaratiladi.

Kichik guruh tarbiyachilari bolalarning bosh va qoʻshimcha rollarni ijro etganda oʻzaro hamkorlikda boʻlishlariga ahamiyat berishlari, katta guruhlarda esa oʻyin syujetini yaratishga, syujetli-rolli oʻyinlarda faollik koʻrsatishga eʼtibor berishlari kerak.

Kattalarning oʻyin jarayonidagi ishtiroki uyatchan, tortinchoq bolalarda liderlik (yetakchilik) sifatlarini shakllantirishga imkon bersa, oʻziga yuqori baho beradigan bolalar esa oʻzaro kelishib birgalikda bajarishga, ikkinchi darajali rollarni ijro etishga undaydi.

Yozgi sogʻlomlashtirish davrida bolalarni yoʻl harakati va hayot xavfsizligi qoidalari bilan tanishtirish va ularni mustahkamlashga katta eʼtibor berish lozim. Tarbiyalanuvchilar biror ertak qahramonlari yordamida yoshlariga mos ravishda yoʻl belgilari bilan tanishishlari, koʻchada, uyda, jamoat joylarda, tabiat qoʻynida oʻzlarini qanday tutishlari, xavfsizlik qoidalariga qanday rioya qilishlari lozimligi toʻgʻrisidagi maʼlumotlarga ega boʻlib boradilar.

Bundan tashqari, kichik yoshdagi bolalarning moslashuvini tashkil qilish boʻyicha psixologlarning tavsiyalarini inobatga olish hamda “Onam bilan birga” moslashuv guruhlarini tashkil etish tavsiya etiladi.

Ijodiy rivojlanishni rejalashtirish va tashkil etish.

Teatrlashtirish, qoʻshiq aytish, tinglash, shovqinli cholgʻularni chalish, rasm chizish, loy bilan ishlash yozning istiqbol rejasida mavjud boʻlishi kerak. Ushbu faoliyatni tashkil qilish oʻquv yili jarayonidan farqli va oʻzgacha boʻlishi kerak. Yaʼni:

-rassomning ustaxonasiga sayohat – bu soyabonli ayvonchadagi molbertlar, ijodkorlik uchun turli xil material, jihozlar mavjud, tajribali tarbiyachi esa har safar chizish uchun yangi texnikani taklif qiladi: “barmoq va kaftda rasm solish”, “diatipiya va monotipiya”, “plastilin va mozaik rasmlar”, “sachratib rasm solish”, “tabiat shakllarining bosmasi”, “g‘ijimlangan qog‘oz bilan rasm chizish”, “klyaksografiya”, “xo‘l qog‘ozga rasm solish”;

-“Kulolnikida mehmonda” maydonchasi, bu yerda loy, plastilindan buyumlar yasash mumkin;

- musiqa rahbari tashkil etgan musiqa markaziga tashrif. Bu parda yoki teatr shirmasi bilan jihozlangan sahna qo‘rinishidagi maydoncha bo‘lib, unda cholg‘ular (qo‘lda yasalgan yoki haqiqiysi): puflab chalinadigan, urib chalinadigan, shovqinli musiqiy cholg‘u asboblari, stolda o‘ynaladigan musiqiy-ta’limiy o‘yinlar, ovozkuchaytirgich, disk, noutbuk (kompyuter) kabi anjomlar tashkil etilishi mumkin. Musiqa markazida teatr burchagi bo‘lib, unda chodir va qo‘g‘irchoqlar bo‘lishi mumkin. Maktabgacha ta’lim tashkilotida musiqiy faoliyatning quyidagi shakllari an’anaviydir: bo‘sh vaqtni tashkil etish, bayramlar, ko‘ngilochar tadbirlar, mustaqil musiqiy faoliyat, teatr tomoshalari va spektakllar, raqs va ertalabki musiqiy gimnastika. Noan’anaviy tadbirlar — musiqiy loyihalar, integratsiyalashgan musiqiy xordiqlar, bayram yoki ko‘ngilochar tadbirlar. Masalan: noan’anaviy shakllardan foydalanish tarbiyachilar va ota-onalarning ijodiy salohiyatini oshirishga imkon beradi.

Yozgi sog‘lomlashtirish davri mavzuviy reja namunasi

Oy mavzusi	**Hafta mavzusi**	**Yosh guruhlari**			
		Kichik guruh	**O‘rta guruh**	**Katta guruh**	**Maktabga tayyorlov guruh**
Iyun	1-hafta: Baxtli bolalik	Baxtli bolalik	Baxtli bolalik	Baxtli bolalik	Baxtli bolalik
Baxtli bolalik	2-hafta: Gullar va qushlar	Qushlar bizning do‘stimiz	Gulzorga mehr	Gulzordagi gullar	Gulzordagi gullar

	3-hafta: Tabiat qo‘ynida	Bog‘imizga sayr qilamiz	Bog‘cha bo‘ylab sayr	Jonli va jonsiz tabiat	Jonli va jonsiz tabiat
	4-hafta: Ertak qahramonlari — bizning mehmonimiz	Ertak qahramonlari mehmonda	Ertak qahramonlari mehmonda	Ertak qahramonlari mehmonda	Ertak qahramonlari mehmonda
Iyul **Quvnoq yoz**	1-hafta: Yoz o‘tmoqda soz	Yozgi o‘yinlar	Yozgi o‘yinlar	Yoz — soz	Yoz — soz
	2-hafta: Sport — salomatlik garovi	Quvnoq estafetalar	Quvnoq estafetalar	Biz yosh sportchilarmiz	Biz yosh sportchilarmiz
	3-hafta: Kitoblar olamiga sayohat	Ertaklar yaxshilikka etaklar	Ertaklar olamiga sayyohat	Qiziqarli uchrashuvlar	Qiziqarli uchrashuvlar
	4-hafta: Suv bayrami	Suv qiroli mehmonda	Suv qiroli mehmonda	Suvning xususiyatlari	Suvning xususiyatlari
Avgust **Quvnoq va sog‘lom bolalar**	1-hafta: Vitaminlar	Sabzavot va mevalar	Sabzavot va mevalar	Vitaminlar bilan qiziqarli uchrashuvlar	Vitaminlarning sarguzashtlari
	2-hafta: Buni bilishimiz kerak	Kattalarga quloq sol	Kattalarga quloq sol	Buni bilish foydali	Buni bilish foydali
	3-hafta:O‘ynaymiz–quvnaymiz	O‘yinlar shaharchasi	O‘yinlar shaharchasi	O‘ynab o‘rganamiz	O‘ynab o‘rganamiz
	4-hafta: Yoz taassurotlari	Zavqli yoz	Zavqli yoz	Yoz o‘tdi soz	Yoz o‘tdi soz

Yoz mavsumida sog‘lomlashtirish tadbirlari shakllari

-ertalabki gimnastika (an’anaviy, korreksiyalovchi);

-sog‘lomlashtiruvchi yugurish;

-har xil turdagi sport o‘yinlari;

-harakatli o‘yinlar;

-yayov yurib sayr qilish, ekskursiyalar, yo‘nalishlar bo‘yicha sayr (eng oddiy sayyohlik);

-mayda motorika, diqqat va harakatlarni rivojlantirish, muvofiqlashtirishga qaratilgan harakatli mashqlar, muvozanatga qaratilgan mashqlar, dam olish gimnastikalari, to‘g‘ri qaddi-qomat va tovonlarni jipslash uchun mashqlar;

-basseyn (hovuz)dagi mashg‘ulotlar;

-sport mashqlari va sport turlari elementlari;

-uyqudan keyingi sog‘lomlashtiruvchi muolajalar;

-chiniqtiruvchi tadbirlar;
-kun tartibidagi yakka tartibdagi ishlar.

Tashkiliy ishlar

№	Olib boriladigan ishlar	Muddat	Mas'ul	Izoh
1	Yozgi sog'lomlashtirish davrida foydalaniladigan ish hujjatlarini tayyorlash	Mayning 3-haftasi	Tashkilot pedagog xodimlari	Maktabgacha ta'lim vazirligining 2023 yil 28-avgustdaagi 99-buyrug'i asosida sog'lomlashtirish davri uchun barcha ish hujjatlari rasmiylashtirildi.
2				
3				

Sog'lomlashtirish-chiniqtirish ishlari

№	Olib boriladigan ishlar	Muddat	Mas'ul	Izoh
1	Har bir guruh uchun faol harakatli tadbirlar rejasini tuzish	Mayning 3-haftasi	Tashkilot ishchi guruhi a'zolari	Tadbirlar rejasi tuzilib, MTT direktori tomonidan tasdiqlandi
2				
3				

Ta'limiy-tarbiyaviy ishlar

№	Olib boriladigan ishlar	Muddat	Mas'ul	Izoh
1	Yozgi sog'lomlashtirish davri uchun mavzuli rejalashtirish asosida ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishga hozirlik ko'rish	Mayning 3-haftasi	Tashkilot pedagog xodimlari	4-sonli pedagogik kengashda pedagog xodimlar maktabgacha ta'lim vazirligi tomonidan yozgi sog'lomlashtirish davri uchun taqdim etilgan tavsiya bilan tanishtirildi.
2				
3				

Sport va ko‘ngilochar tadbirlar

№	Olib boriladigan ishlar	Muddat	Mas’ul	Izoh
1	“Biz baxtli bolalarmiz!” bayram tadbiri	31-may	Tashkilot ijodiy guruhi	1-iyun-Xalqaro bolalarni himoya qilish kuniga bag‘ishlangan bayram tadbiri o’tkazilib, uning bayonnomasi rasmiylashtirildi
2				
3				

Hamkorlik ishlari

№	Olib boriladigan ishlar	Muddat	Mas’ul	Izoh
1	Kuzatuv kengashi va mahalla faollari ishtirokida yozgi sog‘lomlashtirish davrini xavfsiz va mazmunli o‘tkazish yuzasidan yig‘ilish	Mayning 3-4-haftasi	MTT mudiri, kzatuv kengashi va mahalla raisi	Yig‘ilish o‘tkazilib, bayonnoma rasmiylashtirildi.
2				
3				

-Har bir guruh uchun faol harakatli tadbirlar rejasini tuzishda ularning shakllarini xilma-xilligiga e’tibor qaratish, shuningdek, jismoniy faoliyat bilan bog‘liq tadbirlar (harakatli o‘yinlar, jismoniy tarbiya bilan shug‘ullanish, ekskursiya, mehnat)ni hisobga olish muhimdir. Bunday tadbirlar havo isib ketgunga qadar yoki havo salqin paytda o‘tkazilishi maqsadga muvofiqdir. Eng issiq kunlar (chilla)da bolalar uzoq vaqt davomida to‘g‘ridan-to‘g‘ri quyosh ostida bo‘lishiga yo‘l qo‘ymaslik kerak.

Tarbiyachi ishini oqilona tashkil etish uchun ertalabki gimnastika komplekslari, sport mashqlari (sport o‘yinlari elementlari: futbol, basketbol, badminton, velosiped va samokatda uchish), harakatli o‘yinlar, estafetalar, mayda motorikani rivojlantirish va dam olish mashqlari kartotekasini yozgi mavsum uchun tayyorlab qo‘yish kerak.

Maktabgacha ta’lim tashkiloti mudiri va shifokor bolalarni chiniqtirish va sog‘lomlashtirish ishlarini to‘g‘ri tashkil etish uchun mas’uldirlar.

Yozgi sog‘lomlashtirish davrida chiniqtirish muolajalarini tashkil etish juda muhim bo‘lib, u bola oganizmini himoya qilish funksiyasini mustahkamlaydi, infeksiyalarga va haroratning o‘zgaruvchanligiga bardoshli bo‘lishga tayyorlaydi, qon aylanishini, modda almashinuvini, aqliy faoliyatini yaxshilaydi va asab tizimi faolligini oshiradi.

Maxsus chiniqtirish tadbirlarini tashkil qilishda MTTdagi barcha bolalarni guruhlarga ajratish tavsiya etiladi.

1-guruh. Bolalar sog‘lom, ilgari chiniqtirilgan.

2-guruh. Bolalar sog‘lom, birinchi marta chiniqtiriladigan tadbirlarni boshlaydigan yoki salomatligida ayrim kamchiliklar bor bolalar.

3-guruh. Surunkali kasalliklarga chalingan bolalar yoki uzoq vaqtdan keyin maktabgacha ta’lim muassasasiga kelgan bolalar.

Chiniqtirish tadbirlari davomida, kamida 2-oyda bolalar bir guruhdan ikkinchisiga o‘tkazilishi mumkin. Bolalar quyidagi mezonlar asosida guruhlarga o‘tkaziladi:

-bu davrda o‘tkir kasalliklarning yo‘qligi;

-bolalarning chiniqtirish tadbirlariga ijobiy hissiy munosabati; -sovuqqa nafas siqishi, yurak urishining keskin oshishi, “g‘oz terisi” bilan qoplanish kabi salbiy tashqi belgilarning yo‘qligi.

Toza havoda chiniqish jarayonlari suv va quyoshda chiniqishdan oldin tashkil etilishi lozim.

Quyoshda chiniqish daraxtlar soyasida engil havo vannalari bilan boshlanadi, so‘ngra bolalarning qo‘llari, oyoqlari yalang‘och holda quyosh vannalariga o‘tadilar, bunda bolalarning boshida har doim engil qalpoqcha bo‘lishi shart.

Quyosh vannasini olish uchun bolalarning o‘yinlarini 5-6 daqiqada quyoshning to‘g‘ridan-to‘g‘ri nurlari ostida olib borish, keyin yana soyaga qaytish tavsiya etiladi. Quyoshdan qorayish boshlangandan so‘ng quyosh vannalari umumiy tarzda tashkil etiladi, buning uchun bolalar trusik va maykada, keyin esa bitta trusiqda bo‘ladilar.

Yozgi mavsumida bolalarni sog‘lomlashtirishning shakl va metodlari

№	**Sog‘lamlashtirish shakl va metodlari**	**Mazmuni**
1	Sog‘lom turmush tarzini yaratish	1. Yengillashtirilgan rejim 2. Moslashtirilgan rejim 3. Yoz mavsumida guruh hayotini o‘ziga xos tarzda tashkil etish. 4. Ichimlik rejimiga rioya qilish
2	Jismoniy mashq	1. Ertalabki badantarbiya 2. Jismoniy tarbiya va sog‘lomlashtirish mashg‘ulotlari, mashqlar, ko‘ngilochar o‘yinlar 3. Harakatli va ta’limiy o‘yinlar 4. Profilaktika gimnastikalari (qomatni tik tutish, yassi oyoqlikni oldini olish, ko‘rish qobiliyatini yaxshilash va h.o.) 5. Sport o‘yinlari 6. Jismoniy va dam olish daqiqalari
3	Gigienik va suv muolajalari	1. Yuvinish. 2. Qo‘llarni tirsakkacha yuvish 3. Suv va qum bilan o‘yinlar

4	Havo vannasi	1. Xonalarni shamollatish (yelvizak) 2. Derazalar ochiq holda uxlash 3. Kuniga 2-marta toza havoda sayr qilish 4. Harorat rejimini ta’minlash
5	Faol dam olish	1. O‘yin-kulgi va bayramlar 2. Qiziqarli o‘yinlar 3. Salomatlik kunlari 4. MTT hududi va undan tashqarida sayr va sayohatlar
6	Musiqa terapiyasi	1. Kun davomidagi tadbirlarni musiqa va qo‘shiqlar jo‘rligida tashkillashtirish 2. Musiqa ostida o‘yin, mashq, ko‘ngilochar tabdirlarni olib borish 3. Yoz mavsumida musiqiy va teatrlashtirilgan faoliyat
7	Autotrening va psixogimnastika(ruhiy xotirjamlikni saqlash)	1. Hissiy sohani rivojlantirish uchun o‘yin va mashqlar 2. Asab tarangligini yumshatuvchi o‘yin-treninglar 3. Psixogimnastika 4. O‘z-o‘zini massaj qilish o‘yini 5. Nafas olish va barmoq mashqlari
8	Chiniqtirish	1. Hovli va o‘yin maydonchasida yalangoyoq yurish 2. O‘yinli massaj 3. Guruhda mashq yo’lagi (tugmali, g’adir-budur, tuzli, yormali, halqachali, to’siqli) 4. Hovli va maydonchalardagi 5. “Salomatlik yo‘laklari” 6. Oyoqlarga suv quyish
9	Sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish	Maslahat, suhbatlar tashkil etish
10	Vitaminoterapiya	Ovqatlanish ratsioniga sharbatlar, mevalar, sabzavotlar va ko‘katlar kiritish

Yozgi sog‘lomlashtirish mavsumida chiniqtirish tadbirlari

Guruhlar	Chiniqtirish tadbirlari	Vaqti
Kichik yosh guruhi (3-4 yosh)	Havo vannasi Quyosh vannasi Basseynda cho‘milish G‘adir-budur yo‘lakchalarda yurish	Kun davomida 10.00-11.00 gacha 10 daqiqa Tashkilot jadvaliga ko‘ra 15 daqiqa Kunduzgi uyquga yotishdan avval 10 daqiqa

O‘rta yosh guruhi (4-5 yosh)	Havo vannasi Quyosh vannasi Basseynda cho‘milish G‘adir-budur yo‘lakchalarda yurish	Kun davomida 10.00-11.00 gacha 10 daqiqa Tashkilot jadvaliga ko‘ra 20 daqiqa Kunduzgi uyquga yotishdan avval 15 daqiqa
Katta yosh guruhi (5-6 yosh)	Havo vannasi Quyosh vannasi Basseynda cho‘milish G‘adir-budur yo‘lakchalarda yurish	Kun davomida 10.00-11.00 gacha 10 daqiqa Tashkilot jadvaliga ko‘ra 25 daqiqa Kunduzgi uyquga yotishdan avval15 daqiqa
Tayyorlov yosh guruhi (6-7 yosh)	Havo vannasi Quyosh vannasi Basseynda cho‘milish G‘adir-budur yo‘lakchalarda yurish	Kun davomida 10.00-11.00 gacha 10 daqiqa Tashkilot jadvaliga ko‘ra 25 daqiqa Kunduzgi uyquga yotishdan avval 15 daqiqa

Nazorat savollari:

1. “Maktabgacha ta’lim tashkilotida yozgi sog‘lomlashtirish ishlarini tashkil etishda jarayonlar nima asosida olib boriladi ?

2. Maktabgacha yoshdagi bolalarni chiniqtirishda qanday amalga oshiriladi?

3. Yozgi sog‘lomlashtirish mavsumi uchun tahminiy kun tartibi tashkil etishga qo‘yilgan asosiy talablarni ayting.

4. Ertalabki doirada yozgi sog‘lomlashtirish davrida bolalar bilan qanday suhbat mavzularini rejalashtirish mumkin?

5.Yozgi sog‘lomlashtirish davrida sayr jarayonida qanday vazifalarni rejalashtirish mumkin?

6.Yozgi sog‘lomlashtirish davrida kunning 2-yarmida qanday vazifalarni rejalashtirish mumkin?

3-Mavzu:Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali) yuritish tartibi (80 daqiqa)

Reja:

1.Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali) tuzilmasi.
2.Tarbiyachining ish jurnalida ta’limiy-tarbiyaviy faoliyati aks ettirishi

1.Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali) tuzilmasi.

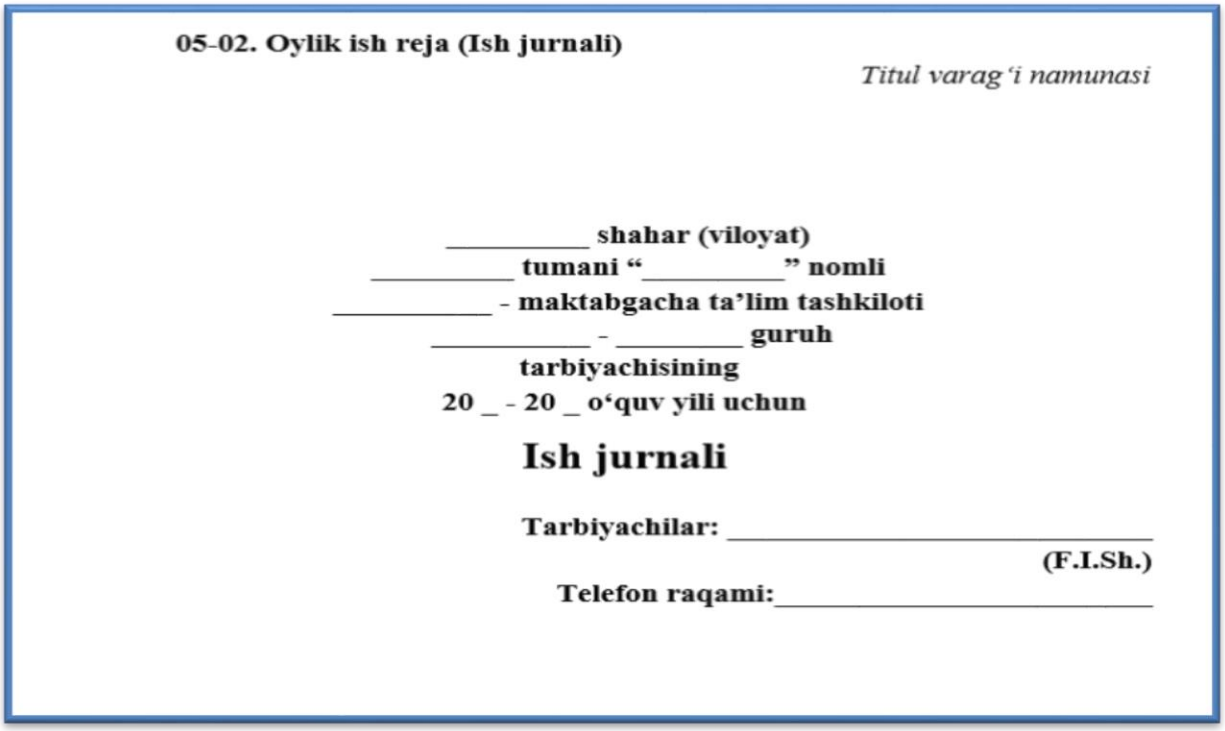

05-02. Oylik ish reja (Ish jurnali)

Titul varag‘i namunasi

_____ shahar (viloyat)
_____ tumani “_____” nomli
_____ - maktabgacha ta’lim tashkiloti
_____ - _____ guruh
tarbiyachisining
20 _ - 20 _ o‘quv yili uchun

Ish jurnali

Tarbiyachilar: _____
(F.I.Sh.)
Telefon raqami:_____

Tarbiyachilarga tavsiyalar

Maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachisining ushbu ish jurnali tashkilotda faoliyat yuritayotgan tarbiyachilar uchun ishlab chiqilgan. Mazkur hujjatni yuritishdan maqsad, O‘zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan davlat talablari hamda “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi talablarini bajarish asosida ertalabki soat, sayr, kunning ikkinchi yarmida bolalar bilan yakka tartibda ishlashni loyihalashtirishdan iboratdir.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagogik faoliyatni rejalashtirish bolalar hayotini to‘g‘ri tashkil etishning negizi hisoblanib, bunda tarbiyachilar ta’limiy vazifalar, bolalar bilan birgalikda olib boriladigan ish shakllari, rivojlantiruvchi muhitga kiritish lozim bo‘lgan o‘zgartirishlarni belgilab beradi.

Rejalashtirish ta’lim-tarbiya jarayonida individual yondashuvni amalga oshirish, bolalarga axborot va jismoniy vazifalarni me’yorlash imkonini beradi.

Ish rejasining to‘laqonli bajarilishini tahlil qilish, bolaning rivojlanish sur’atini kuzatish va ular uchun yanada qulay sharoitlar yaratish imkonini beradi.

Jurnalning titul varag‘idan keyingi betga tavsiyalar joylashtirilgan bo‘lib, tarbiyachi bu tavsiyalardan faoliyati davomida foydalanishi mumkin. Keyingi sahifada tarbiyachining joriy o‘quv yilida o‘z oldiga qo‘ygan asosiy vazifalariyoritiladi. Asosiy vazifalar tashkilotning dolzarb vazifalaridan kelib chiqqan holda olinadi. Unda tarbiyachi o‘zining pedagogik salohiyatini oshirish uchun amalga oshirmoqchi bo‘lgan, markazlar faoliyatini boyitishga qaratilgan, zamonaviy jihozlash, rejalashtirilgan tadbirlar, ota-onalar, pedagoglar bilan hamkorlikdagi ishlarni yoritadi.

MTTning ish vaqti va guruh yoshiga qarab kun tartibi va mashg‘ulotlar jadvali ta’lim tashkilotining 1-sonli pedagogik kengash qarori bilan tasdiqlanadi.

Bir oy uchun ikki xil tartibda ertalabki badantarbiya mashqlari rejalashtirilib, 1-15 sanagacha predmetsiz mashqlar, 16-31 sanalarda predmetlar *(guruhdagi tarbiyalanuvchilar soniga yetarli bo‘lishi lozim)* bilan ertalabki badantarbiya mashqlari rejalashtiriladi. Ertalabki badantarbiya mashqlarini rejalashtirishda tarbiyalanuvchilar yoshini inobatga olgan holda oldindan kartotekalar tayyorlab olish lozim (bolakadem.uz elektron platformasidan tayyor kartotekadan foydalanish mumkin).

Ertalabki qabul — tarbiyachining ish jurnalida berilgan ushbu qismda bolalarni birlamchi tibbiy ko‘rikdan (filtr) o‘tkazish, bolaning holati haqidagi ma’lumotlarni ota-onalardan olish, davomatga belgilab qabulni yakunlash va bolalarning hoxishlariga qarab mehnat turlariga jalb etish tadbirlari amalga oshiriladi.

O‘yinlar – Tarbiyalanuvchilarning hoxish-istaklariga ko‘ra, hafta mavzusi bo‘yicha ta’limiy, rivojlantiruvchi, syujetli-rolli, sahnalashtirish o‘yinlarining nomi qayd etiladi;

Bolalar bilan suhbat — tarbiyachining ish jurnalida ta’lim-tarbiya faoliyati aks ettirilib, unda oy mavzusi, sanasi, hafta mavzusi, hafta mavzusining maqsadi yoritiladi. Ertalabki qabul jarayonida tarbiyalanuvchilar bilan quyidagi 5 ta mavzuda suhbat olib borishlari tavsiya etiladi:

1. Dushanba – “Madaniy-gigiyenik ko‘nikmalar” (*bolalar orqali ota-onalar bilan hamkorlik ishlarini o‘rnatish maqsadida hamda haftaning birinchi kunini inobat olib, bolalarda shaxsiy gigiyenani shakllantirish, tozalikka, to‘g‘ri ovqatlanishga, atrof-muhitga to‘g‘ri munosabatda bo‘lishga o‘rgatish maqsadida suhbatlar tashkil etiladi*).
2. Seshanba – “Odob axloq qoidalari” (*bolalarda milliy qadriyat, urf-odatlarga hurmat bilan munosabatda bo‘lish,salomlashish, do‘stlashish, sog‘lom hayot faoliyatiga o‘rgatish, mehnatsevarlik, to‘g‘ri so‘zlik, kamtarlik va b.q*.);
3. Chorshanba – “Huquqiy savodxonlik” (*bolalarda men konsepsiyasini shakllantirish maqsadida, ularni Vatan, ota-ona oldidagi burchlari va huquqlari mavzusida suhbatlar o‘tkaziladi*).
4. Payshanba – “Yo‘l harakati qoidalari” (*bolalar ishtirokidagi yo‘l harakati qoidalarini o‘rgatish maqsadida “Xavfsiz piyoda”, “Odobli yo‘lovchi”, “Svetofor” kabi mavzularda suhbat olib boriladi*).
5. Juma – “Bola xayoti xavfsizligi asoslari” mavzularida *(haftaning shanba va yakshanba kuni dam olish kunlari bo‘lganligi sababli, bolalar uyda yolg‘iz qolishlari yoki ota-onalar bilan ko‘ngil ochar maskanlariga borishlari, suv havzalarida cho‘milishlari va boshqa holatlarni inobatga olib, bolalarga begona shaxslar bilan muloqat qilganda, adashib qolganda qanday harakat qilish lozimligi to‘g‘risida suhbat o‘tkiziladi).*

Ertalabki badantarbiya mashqlari (*yuqoridagi uchinchi xat boshida ko‘rsatilgan ma’lumotga qarang*).

Ta’lim-tarbiya jarayoni

Oy va hafta mavzusiga ko‘ra ta’lim-tarbiya jarayoni rejalashtiriladi.

Ertalabki davra suhbati (umumiy gurux bilan**) –** tarbiyalanuvchilar hafta mavzusi bilan tanishtiriladi, mavzu doirasida yangiliklarni bilishlari hamda

rivojlantirish markazlarda qanday faoliyat turlari bilan shug‘ullanishlari yuzasidan tanishtirilib o‘tiladi*(tarbiyachiga markazlar faoliyatini yo‘lga qo‘yishda otaonalar bilan ishlashi tavsiya etiladi*).

Umumiy guruh bo‘lib ishlash – frontal mashg‘ulot bo‘lib, unga nutq, o‘qish va yozish malakalarini rivojlantirish, elementar matematika; savodxonlikka o‘rgatish; xorijiy til; jismoniy tarbiya; musiqa faoliyatlari hamda xoreografiya mashg‘ulotlari kiradi. Tarbiyachi tomonidan mutaxassislar bilan kelishgan holda, ushbu frontal mashg‘ulotlarni olib borish vaqti ishlab chiqiladi va 1-chi pedagogik kengash qarori bilan tasdiqlanadi.

Markazlardagi faoliyatlar – ta’lim faoliyati mavzuli rejalashtirish asosida tashkil etilib, har bir yosh guruhlari uchun alohida oy va hafta mavzulari aks ettiriladi hamda beshta rivojlantirish markazlarida ta’limiy faoliyat turlari tashkil etiladi:

- *Qurish-yasash, konstruksiyalash va matematika markazi;*
- *Syujetli-rolli o‘yinlar va sahnalashtirish markazi;*
- *Til va nutq markazi;*
- *Fan va tabiat markazi;*
- *San’at markazi.*

Namunaviy rejalashtirish berilgan markazlardagi faoliyatlarga, hudud (shahar)larning ichki imkoniyatlarini inobatga olib yoki ijodiy yondoshgan holda (*asosiy oy mavzusidan chiqib ketilmaydi*) o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritilganda markazlardagi faoliyat ish daftarida qayd etiladi.

29

RIVOJLANISH MARKAZLARIDA BOLALAR TANLOVI ASOSIDA HAFTALIK MAVZU BO`YICHA TA'LIM VA TARBIYA JARAYONI

	Rivojlanish markazlari	Ta`lim va tarbiya jarayoni	Resurs ta`minoti
DUSHANBA	Qurish va konstruksiyalash, matematika markazi	Mening Andijon shahrim	Qurilish bloklari, lego, konstruktor, kubiklar
	Syujetli- rolli o'yinlar va sahnalashtirish markazi		
	Til va nutq markazi	Mening Andijon shahrim	Syujetli rasmlar, AKT, predmetli rasmlar
	Fan va tabiat markazi		
	San'at markazi		

Ish jurnalining sayr bo‘limi 5 qismdan iborat.

Kuzatish – ikki turdan iborat bo‘lib, jonli va jonsiz tabiatni kuzatadi. Obyektga mos bo‘lgan mehnat turini tanlashi kerak (*o‘z-o‘ziga hizmat, xo‘jalik-maishiy mehnat, tabiatdagi mehnat, qo‘l mehnati (katta va tayyorlov guruhlarda o‘tkaziladi*).

Mehnat - ushbu qismda tarbiyachi maydonchada olib borilishi mumkin bo‘lgan bolalarning yoshiga mos mehnat turlarini tanlaydi. Maydonchaga chiqishda albatta mehnat qurollarini ham olib chiqish maqsadga muvofiqdir.

Harakatli o‘yin – jismoniy tarbiya yo‘riqchisi tomonidan o‘rgatilgan yangi harakatlarni mustahkamlashga qaratilgan bo‘lib, asosan 1 ta harakatli o‘yin rejalashtiriladi va qayd etiladi.

Asosiy harakat turlarini mustahkamlash – ushbu qism barcha bolalar uchun emas balki, ayrim sakrash, yugurish, tirmashib chiqish, uloqtirish, irg‘itish, turli usullarda yurishda kamchiliklar bo‘lgan bolalar bilan olib boriladi va qaysi harakat mustahkamlanishi kerak bo‘lsa o‘sha harakat qayd etiladi va mustahkamlanadi.

Ixtiyoriy o‘yinlar – bolalarning hoxish-istaklariga ko‘ra deb qayd etiladi.

Mavzu		**O‘zbekiston –mening Vatanim**	
Davr		**Sentyabr oyining 1-xaftasi-4.09 dan 8.09 gacha**	
Faoliyat turi	**BIRINCHI SAYR** **Dushanba**	Kuzatish	**Gulzorni kuzatish**
		Mehnat	**Maydoncha(gulzor)dagi so`ligan gul va barglarni tartiblash**
		Asosiy harakat turlarini mustahkamlash	**Nosirova M,Jamolov D bilan turli usullar bilan arg‘imchoqda sakrashni mashq qilish**
		Harakatli o‘yin	**Oq terakmi, ko‘k terak, Raqamga moslab birlash**
		Erkin o‘yin faoliyati	**Qum, suv, loy, sport o‘yinchoqlar bilan ta’limiy o‘yinlar**

Kunning ikkinchi yarmini rejalashtirish

(*taxminan 13:00 dan 15:00gacha, takomillashtirilgan “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida katta va tayyorlov guruhlarda bolalarning uyqusiz vaqtida*).

To‘garak ishlari – (MTTning Kuzatuv kengashi qaroriga ko‘ra turli to‘garaklar kunning ikkinchi yarmida tashkil etiladi.

Badiiy adabiyot – hafta mavzusiga ko‘ra tanlanadi.

Pedagoglarning bolalar bilan yakka ishlashlari – pedagoglar (psixolog, musiqa rahbari, jismoniy tarbiya yo‘riqchisi) hamkorligi asosida rivojlanish xaritasining indikatorlari bo‘yicha yakka tartibda ishlash tashkil etilib, tarbiyalanuvchi o‘zlashtirmagan rivojlantiruvchi sohalar indikatorlari bo‘yicha ishlar rejalashtirilib, tarbiyalanuvchining familiyasi va ismi qayd etiladi.

Kechki davra suhbati o‘tilganmavzu taxlili (refleksiya)– ushbu suhbat jarayonida bolalarning kun davomida olgan bilim, ko‘nikma va malakalari (*bola kompetensiyasi*) tahlil qilinadi va umumlashtiriladi hamda bolalarni qiziqishlarini inobatga olgan holda, ertangi kunda faoliyat yuritadigan markazlar haqida ma’lumot beradi (*refleksiya*).

Kechki soat

(*taxminiy vaqti 16:30 dan 18:00 gacha. 10,5 soatli MTT uchun*)

Ikkinchi sayrda – ixtiyoriy o‘yinlar, ota-onalar bilan suhbat rejalashtiriladi *(tarbiyalanuvchining o‘zlashtirishi, ta’lim jarayondagi ishtiroki, uyga vazifasi, bolaning rivojlanish xaritasi bajarilmagan indekatori bo‘yicha (bola shaxsiga tegishli ma’lumot yakka holatda o‘tkaziladi) mavzularda).*

Ikkinchi sayrdagi jadvalning izoh qatoriga bir nechta ixtiyoriy o‘yinlar tanlanganda jadvalning birinchi qatoriga yoziladi. Ikkinchi qatoriga ota-onalar bilan o‘tkazilgan suhbat mavzusiga izoh talab etilganda va birdan ortiq mavzular tanlanganda mazkur qator to‘ldiriladi.

Guruh yoshiga va MTTning ish vaqtiga qarab **kun tartibi** belgilanadi. Bir oy uchun 2 ta **ertalabki badan tarbiya** komplekslari rejalashtirilib, 1-15 sanagacha predmetsiz mashqlar, 16-31 sanalarda predmetlar bilan ertalabki badan tarbiya mashqlari bajarilishiga e’tibor qaratilishi lozim. Ertalabki badan tarbiya mashqlarini alohida daftarga yozib borish yoki oldindan kartotekalar tayyorlab olish maqsadga muvofiq.

Izoh: yuqorida ko‘rsatilgan Ta’limiy faoliyatlar jadvaliga takomillashtirilgan

“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturiga muvofiq 1-sonli pedagogik kengash tomonidan tasdiqlangan faoliyatlar turlarining haftalik taqsimoti kiritiladi**.**

ERTALABKI BADANTARBIYA

OY	**HAFTA**	**ERTALABKI BADAN TARBIYA KOMPLEKSI**
Sentyabr	1-2	1 — kompleks
	3-4	2 — kompleks
Oktyabr	1-2	3 — kompleks
	3-4	4 — kompleks
Noyabr	1-2	5 — kompleks
	3-4	6 — kompleks
Dekabr	1-2	7 — kompleks
	3-4	8 — kompleks
Yanvar	1-2	9 — kompleks
	3-4	10 — kompleks
Fevral	1-2	11 — kompleks
	3-4	12 — kompleks
Mart	1-2	13 — kompleks
	3-4	14 — kompleks
Aprel	1-2	15 — kompleks
	3-4	16 — kompleks
May	1-2	17 — kompleks
	3-4	18 — kompleks

Oy mavzusi:

_____

_____

Hafta mavzusi:

_____

_____

Maqsad:

_____

_____

_____

_____

Muddat:

_____

_____

“Kelishildi”
-DMTT metodisti
_____

“TASDIQLAYMAN”
-DMTT direktori
_____

2023-2024-o‘quv yili uchun ta’limiy-o‘yin faoliyatlar jadvali

Tayyorlov guruh

T/R	HAFTA KUNI	TA’LIMIY O‘YIN FAOLIYATI
1	**Dushanba**	1. Nutq o‘stirish 2. Markazlarda ishlash 3. Musiqa
2	**Seshanba**	1. Matematika 2. Markazlarda ishlash 3. Ikkinchi tilga o‘rgatish 4. Jismoniy tarbiya
3	**Chorbansha**	1. Nutq o‘stirish 2. Savodga o‘rgatish 3. Markazlarda ishlash
4	**Payshanba**	1. Matematika 2. Markazlarda ishlash 3. Ikkinchi tilga o‘rgatish 4. Jismoniy tarbiya (ochiq havoda)
5	**Juma**	1. Savodga o‘rgatish 2. Markazlarda ishlash 3. Musiqa

“Kelishildi”
-DMTT metodisti
_____

“TASDIQLAYMAN”
-DMTT direktori
_____

2023-2024-o‘quv yili uchun ta’limiy-o‘yin faoliyatlar jadvali

Katta guruh

T/R	HAFTA KUNI	TA’LIMIY O‘YIN FAOLIYATI
1	**Dushanba**	1. Nutq o‘stirish 2. Markazlarda ishlash 3. Ikkinchi tilga o‘rgatish
2	**Seshanba**	1. Matematika 2. Markazlarda ishlash 3. Musiqa
3	**Chorbansha**	1. Nutq o‘stirish 2. Markazlarda ishlash 3. Jismoniy tarbiya
4	**Payshanba**	1. Matematika 2. Markazlarda ishlash 3. Ikkinchi tilga o‘rgatish
5	**Juma**	1. Savodga o‘rgatish 2. Markazlarda ishlash 3. Musiqa 4. Jismoniy tarbiya

“Kelishildi”
-DMTT metodisti
_____

“TASDIQLAYMAN”
-DMTT direktori
_____

2023-2024-o‘quv yili uchun ta’limiy-o‘yin faoliyatlar jadvali

O‘rta guruh

T/R	HAFTA KUNI	TA’LIMIY O‘YIN FAOLIYATI
1	**Dushanba**	1. Nutq o‘stirish 2. Markazlarda ishlash. 3. Musiqa
2	**Seshanba**	1. Matematika 2. Markazlarda ishlash 3. Jismoniy tarbiya
3	**Chorbansha**	1. Markazlarda ishlash 2. Musiqa
4	**Payshanba**	1. Nutq o‘stirish 2. Markazlarda ishlash
5	**Juma**	1. Markazlarda ishlash 2. Jismoniy tarbiya

“Kelishildi”
-DMTT metodisti
_____

“TASDIQLAYMAN”
-DMTT direktori
_____

2023-2024-o‘quv yili uchun ta’limiy-o‘yin faoliyatlar jadvali

Kichik guruh

T/R	HAFTA KUNI	TA’LIMIY O‘YIN FAOLIYATI
1	**Dushanba**	1. Nutq o‘stirish 2. Markazlarda ishlash 3. Jismoniy tarbiya
2	**Seshanba**	1. Matematika 2. Markazlarda ishlash 3. Musiqa
3	**Chorbansha**	1. Sensor tarbiya 2. Markazlarda ishlash
4	**Payshanba**	1. Markazlarda ishlash 2. Jismoniy tarbiya (ochiq havoda)

5	**Juma**	1. Markazlarda ishlash 2. Musiqa

“Soglasovanno” **“Utverjdayu”**

_____ **_____**

metodist GDOO № **direktor GDOO №**

Setka zanyatiy na 2023-2024 uchebnыy god v mladshey gruppe GDOO №

Dni nedeli	Uchebno – igrovaya deyatelnost
Ponedelnik	1. Razvitie rechi 2. Rabota v razvivayuщix sentrax. 3. Fiz.kultura
Vtornik	1. Matematika 2. Rabota v razvivayuщix sentrax 3. Muzыka
Sreda	1. Sensornoe vospitanie 2. Rabota v razvivayuщix sentrax
Chetverg	1. Rabota v razvivayuщix sentrax 2. Fiz.kultura (na otkrытom vozduxe)
Pyatnitsa	1. Rabota v razvivayuщix sentrax. 2. Muzыka

Tezis shaklida ishlanma yozish uchun tarqatma

MAVZU:

_____

_____

Maqsad:

_____

_____

Kerakli jihoz va materiallar:

_____

_____

Faoliyatning borishi:

_____

_____

1. _____

_____

2. _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Qo‘shimcha:

_____
_____
_____
_____
_____

E’tiborga molik jihati:

_____
_____

To‘liq shaklida ishlanma namunasi

Oy mavzusi: Yer sayyorasi –umumiy uyimiz

Katta guruh: Umumiy guruhli ta’lim va tarbiya jarayonini: Nutq o‘stirish

MAVZU: YER KUNI .

Maqsad:Bolalarni obrazli va mantiqiy tafakkurini rivojlantirish, rivojlantiruvchi markazlarda Yer sayyorasini asrash , ekologik tarbiya haqidagi bilimlarini oshirish.Bolalar nutqida **sayyora, quyosh, oymoma** so‘zlari bilan boyitish. Maishiy chiqindilarni alohida yig‘ish va yo‘q qilish tizimining tamoyillari bilan tanishish. Ularni kundalik hayotida isrofgarchilikka qarshi amaliy choralar ko‘rishga ekologik tarbiya berish.

Resurslar: Plakat, yulduzchalar, sahnalashtirish uchun atributlar.Uskunalar: har xil chiqindilar tasvirlangan rasmlar, har xil materiallardan yasalgan buyumlar: plastmassa, sumkalar, gazetalar, metall konstruksiya qismlari va boshqalar. Chiqindilarni saralash uchun yashil, sariq, havorang rangli qutilar hamda ramzli beshta quti.

Faoliyatni olib borilishi:

Bolajonlar bugun biz sizlar bilan Yer sayyorasi kuni haqida suhbatlashamiz.Aytingchi kachon va nima uchun Yer sayyorasi kuni nishonlanymiz ?

Bolalar javobi : Yer sayyorasi kuni 22-aprelda nishonlanadi.

Tarbiyachi:Barakallo bolajonlar .Men sizga Yer sayyorasi xakida ertak aytib beraman.

Uzoq-uzoq koinotda shox quyosh o‘z qirolligida yulduzlar bilan somon yuli hakida mulohaza yuritayotgan ekan.Shu onda Zuhro yulduzi koinotda juda chiroyli va hayotbaxsh maskan –Yer sayyorasi hakida so‘z yuritibdi.

Shunday yashil va ko‘rkam sayyora.Unda turli xil gullar, jonivorlar va jonsiz rangli jismlar bor.Yerni guzalligini va tabiatini asrash kerak debdi shox quyoshga yuzlanib.

Shox quyosh :U sayyoraga yuldosh etib Oymomani beramiz.Oymoma Yer tabiatini asra va hayot doimo davom etsin.

Oradan kunlar,oylar, yillar, asrlar utibdi. Uzoq-uzoq koinotda shox quyosh uz yulduzlar qirolligida yulduzlar bilan somon yuli hakida mulohaza yuritayotgan ekan.Shu onda Oymoma koinotda juda chiroyli va hayotbaxsh maskan –Yer sayyorasi xakida so‘z yuritibdi.

Yer yashil va ko‘rkam sayyora.Unda turli xil gullar, jonivorlar va jonsiz rangli jismlar bor. Lekin Yerni go‘zalligini va tabiatini asrash kerak .Insonlar ko‘pgina kushlar, xayvonlarni kirilib ketishiga sabab bo‘lmokda.Yer osti boyliklari, suv ,havo ham ifloslanib bormokda debdi shox quyoshga yuzlanibdi.

Mars jahl bilan Yer sayyorasini kuydiramiz, hamma yomonlar kuyib ketsin, Yer kaytadan yana yashnab ketadi dedi.

Mars bo‘lsa yuk keling muzlatib ko‘yamiz , hamma yomonlar muzlab kolsin , kaytadan yana yashnab ketadi dedi.

Shox quyosh bunday fikrlarga o‘ylanib qolibdi.

Shunda bir chetda kuzatib turgan yulduzcha shox quyoshga yuzlanibdi.

Bobojon har kuni tunda milionlab insonlar bizga karab yaxshi niyat,ezgu fikrlarni aytishadi.Biz Yerliklarga imkon berishimiz kerak.

Shox quyosh xursand bo‘ldi va yulduzchaga yuzlanib.

Barakalla yulduzcha, Yerliklarga qanday qilib imkon berganimizni bildiramiz dedi shox quyosh.

Bugun yulduzchalar bilan Yer tomon uchamiz dedi yulduzcha.

Keling shox quyosh bergan imkondan foydalanamiz.

Ona sayyoramiz boy ne’matlarga,
Tog‘laru o‘rmonlar, dalalari bor.
Yerimiz boshpana, biz odamlarga
Hech qachon bermaymiz biz unga ozor.

Asraylik yerdagi bor jonzotlarni,
Bog‘laru, gullar-la bezaylik uni.
Shunda sayyoramiz yashaydi mangu
Bag‘rida saqlaydi bor odamzotni.

Tarbiyachi: Har yili har bir odamdan o‘rtacha 500 kg ga yaqin chiqindi tashlanadi. Har kuni biz qutilar, qog‘oz, shishalar va boshqalarni tashlaymiz.Siz allaqachon bilasizki, tabiatni himoya qilish kerak. Axir sayyoramizda axlat tobora ko‘payib bormoqda. Bu muammo bizning shahar uchun ham dolzarbdir

Shunday qilib, yig‘ilgan chiqindilar bilan nima qilish kerak? Chiqindilarni qayta ishlash orqali hal qilish mumkin. Buning uchun chiqindilarni yig‘ishda uni saralash kerak

Bolalarning chiqindi haqidagi bilimlarini aniqlashtirish;

- bolalarda chiqindini tashish, maishiy va maishiy chiqindilarni qayta ishlashning maqsadga muvofiqligi haqidagi tasavvurlarini shakllantirish;

- atrofdagi dunyoga va shahar ko‘chalari tozaligiga hurmatni tarbiyalash.

Ha, bolalar, chiqindilarni alohida yig‘ish uni tezda qayta ishlashga va yangi narsaga aylantirishga yordam beradi. Masalan, karton, qutilar va boshqalar chiqindi qog‘ozdan (eski qog‘oz) tayyorlanadi

Chiqindi idishlari har xil turdagi chiqindilarni koʻrsatish uchun oʻziga xos rangga ega — Ularni kim koʻrgan? Qaerda? Nega ular har xil rangda? Kim biladi? (bolalar javoblari).

Maishiy chiqindilarni alohida toʻplash va olib chiqib ketish uchun toʻrt turdagi konteynerlar oʻrnatiladi:

• qayta ishlanadigan qattiq maishiy chiqindilar uchun – **koʻk rang;**
• organik qattiq maishiy chiqindilar (oziq-ovqat va boshqa biologik chiriydigan chiqindilar) uchun – **jigarrang**;
• qayta ishlanmaydigan qattiq maishiy chiqindilar uchun – **kulrang**;
• xavfli maishiy chiqindilar uchun – **toʻq sariq rang**.

Oʻyin: “Chiqindilarni tartibla”.

Tarbiyachi bolalarni ikkita jamoaga ajratadi (jamoalarning nomlarini oldindan oʻylab koʻrishingiz mumkin).

Jamoalarga chiqindilarni (tezlikda) stoldagi qoʻyilgan maxsus idishlar ichiga yigʻish vazifasi yuklangan. Jamoalar maxsus idishlarga har xil chiqindilarni saralaydilar .

Tarbiyachi: Yaxshi bolalar! Siz bu vazifani tezda bajardingiz va u yana bizning guruhimizda toza, qulay va chiroyli boʻlib qoldi.

Ha, toʻgʻri, bugun biz chiqindini ikkinchi marta qanday ishlatishni bilib oldik. Chiqindilar tabiatga va odamga qanday zarar yetkazishi haqida. Sayyoramizni, tabiatni, umumiy uyimizni sevadigan Yer yuzidagi har bir inson tozalikka rioya qilishga harakat qiladi — gʻamxoʻr, toza va ehtiyotkor! Va agar har bir kishi oʻz hovlisini, koʻchasini, shahrini tozalab turishga intilsa, hamma toza havodan nafas oladi, toza suv ichadi, yerning goʻzalligiga qoyil qoladi

YaKUNLASh: Tarbiyachi bolalar ishini kuzatib turib, ragʻbatlantiradi

Mana bolajonlar bizning sayyoramiz yana jonlandi

Bolalar fikri soʻraladi.Mavzu asosida rivojlanish markazlarida jarayon davom etadi.

Tezis shaklida ishlanma namunasi

Oy mavzusi: Yer sayyorasi –umumiy uyimiz

Katta guruh: Umumiy guruhli ta’lim va tarbiya jarayonini: Nutq oʻstirish

MAVZU: YER KUNI .

Maqsad:Bolalarni obrazli va mantiqiy tafakkurini rivojlantirish, rivojlantiruvchi markazlarda Yer sayyorasini asrash , ekologik tarbiya haqidagi bilimlarini oshirish.Bolalar nutqida **sayyora, quyosh, oymoma** soʻzlari bilan boyitish. Maishiy chiqindilarni alohida yigʻish va yoʻq qilish tizimining tamoyillari bilan tanishish. Ularni kundalik hayotida isrofgarchilikka qarshi amaliy choralar

ko‘rishga ekologik tarbiya berish.

Resurslar: Plakat, yulduzchalar, sahnalashtirish uchun atributlar.Uskunalar: har xil chiqindilar tasvirlangan rasmlar, har xil materiallardan yasalgan buyumlar: plastmassa, sumkalar, gazetalar, metall konstruksiya qismlari va boshqalar. Chiqindilarni saralash uchun yashil, sariq, havorang rangli qutilar hamda ramzli beshta quti.

Faoliyatni olib borilishi:

1. Yer sayyorasi kuni 22-aprelda nishonlanadi. Yer sayyorasi xakida ertak aytib beraman.
2. Har yili har bir odamdan o‘rtacha 500 kg ga yaqin chiqindi tashlanadi. Har kuni biz qutilar, qog‘oz, shishalar va boshqalarni tashlaymiz.Siz allaqachon bilasizki, tabiatni himoya qilish kerak. Axir sayyoramizda axlat tobora ko‘payib bormoqda. Bu muammo bizning shahar uchun ham dolzarbdir
3. Maishiy chiqindilarni alohida to‘plash va olib chiqib ketish uchun to‘rt turdagi konteynerlar o‘rnatish
4. O‘yin: “Chiqindilarni tartibla”.

Qo‘shimcha: Bolalarga chiqindilarni tartiblashni oildada va MTTda ham olib borish

E’tiborga molik jihati: Bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirishda muntazam ishni oila hamkorligida olib borish.Bolalarni chiqindilarni tartiblashda hayot havfsizligiga rioya etish.

Nazorat savollari:

1.Ertalabki davrada qanday pedagogik jarayonlar olib boriladi?

2.Ertalabki badan tarbiya komplekslari qayerdan olinadi va qanday rejalashtiriladi?

3.Tarbiyachi sayr jarayonida qanday mehnat turlarini rejalashtirishi mumkin?

4.Guruhlarda rivojlanish markazlarining taxminiy joylashuvini loyihalab bering.

5.Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali)da qanday ta’lim-tarbiya faoliyatlarining ish mazmuni qayd etiladi?

6.Tarbiyachining oylik ish rejasi (Ish jurnali)ning tarkibiy qismlarini ayting.

4- Mavzu:O‘yin orqali ta’lim olish (80 daqiqa)

Reja:

Pedagog kuzatuvchi sifatida faoliyati.
Pedagog rejissyor sifatida faoliyati

Pedagog kuzatuvchi sifatida faoliyati.

Pedagog kuzatuvchi sifatida Bolalar o‘yiniga yaqindan e’tibor bersak, o‘yinda sezgir va malakali yordamchilarga aylanamiz. Maqsadimiz bolalarning kuchli tomonlarini va yuqori darajadagi o‘yinga kirishish va uni saqlab qolishda ular duch keladigan muammolarni aniqlashdan iborat. Biz, shuningdek, bolalar o‘yin orqali qanday muammolar va konsepsiyalarni echa olishini aniqlaymiz: hokimiyat, ezgulik va yovuzlik, qo‘rquv va xavfsizlik, beboshlik va nazorat, yaxshilik va yomonlik.

Fasilitator – bu guruhdagi faoliyatni tashkil etishda pedagogning rolli pozisiyasi. U guruh oldiga qo‘yilgan vazifa asosida qidiruv jarayonini osonlashtiradi, tashkillashtiradi, yo‘naltiradi va rag‘batlantiradi. Fasilitator – shaxsiyatga yo‘naltirilgan modelni qo‘llaydigan pedagog. U guruhda qulay mikroiqlimni yaratib, guruhning sermahsul faoliyatini boshlash qobiliyatini namoyon qiladi. U guruh ishtirokchilariga o‘zaro ishonch muhitini yaratib, oson muloqot qilish imkonini beradi, maqsadni aniq tushunishga yordam beradi va ularni mustaqil tarzda optimal echimni topishga yo‘naltiradi, shu bilan birga har bir ishtirokchining nuqtayi nazarini hurmat qiladi, ya’ni fasilitator har bir fikrni himoya qiladi (hatto eng mantiqsiz bo‘lsa ham).

O‘yinni boshqarishda pedagogning rolini faollashtirish.

Pedagog bolalarga yordam berishi kerak:

● bolalarga boshqalar bilan o‘ynashga yordam berish, o‘yin vaziyatiga kirishish yoki nizo paydo bo‘lganida uni yechishga yordam beradigan maslahatlar berib, ularni o‘yinda yo‘naltirish va ularga ko‘maklashish;

● bolalarga o‘qishda yordam berish, tashabbusni o‘z zimmasiga olish yoki yetakchi rolni o‘ynaydigan boshqa bolaning orqasidan ergashishga o‘rgatish;

● bolalarni rag‘batlantirish va ular uchun muammolarni (o‘yin davomida uchraydigan) hal etish usullarini yaratish;

● aralashmaslik va ular o‘rniga muammolarni yechishga urinmaslik, balki ularga bosqichma-bosqich muammolarni hal etishga yordam berish muhim. Zero, o‘yin o‘z mohiyatiga ko‘ra natijaga emas, jarayonga urg‘u beradi. Biz bolalar o‘yinini kengaytirish uchun maqtov, rag‘bat yoki tan berishni farqlagan holda qo‘llashni o‘rganishimiz lozim.

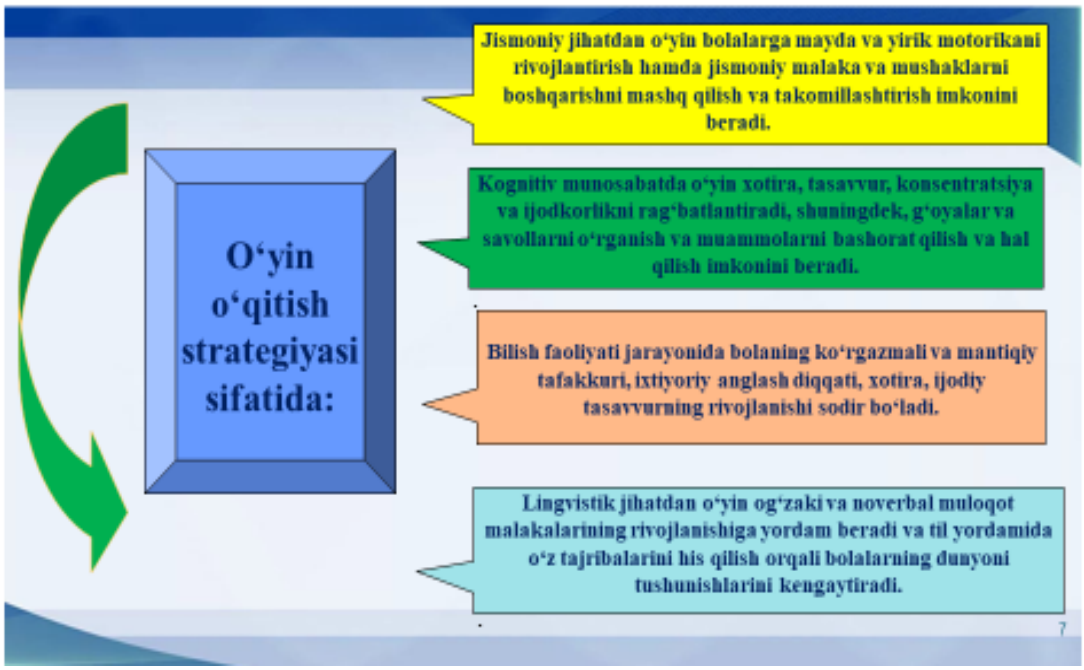

Pedagog yodda saqlashi lozim:

● me’yoridan ortiq maqtov bolalarni o‘ynashga yoki ma’lum harakatlarni bajarishga maqtov olish uchun (jarayondan zavq olish uchun emas) majburlashi mumkin;

● turgan holida foydali bo‘lgan mashg‘ulot va tadbirlar kattalar tashqi rag‘bat yoki maqtovlarni qo‘llaganida unchalik qiziqarli bo‘lmasligi mumkin.

O‘yinni boshqarish usullari bevosita va bilvosita bo‘lishi mumkin. Bevosita boshqaruv bolalar o‘yiniga to‘g‘ridan-to‘g‘ri kattalar aralashuvini o‘z ichiga oladi. Bu o‘yinda rolli ishtirok etishda, bolalar til biriktirishida qatnashishda, tushuntirishda, yordam ko‘rsatishda, o‘yin davomida maslahat berishda yoki o‘yinning yangi mavzusini taklif etishda ishtirok etishida namoyon bo‘lishi mumkin. O‘yinni bilvosita boshqarish katta maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda, ayniqsa, samara beradi. Pedagog bolalar bilan o‘ynash jarayonida o‘z mulohazalarini faqatgina maslahat shaklida ifoda etadi va bunda qat’iy ularga bo‘ysunishligini talab qilmaydi. Kattalar bolalarga turli odamlar bilan muloqot qilish namunalarini, hissiy kechinmalarning standartlarini ko‘rsatishlari, bolalarning reaksiyasini diqqat bilan kuzatishlari, ularning muloqotini yo‘naltirishga harakat qilishlari va o‘yin davomida to‘g‘ri va hissiy muloqotga zamin yaratishlari kerak. O‘yinni o‘rganish jarayonida kattalar o‘yin faoliyatining tashkilotchisi va boshqaruvchisi vazifasini bajaradi.

Pedagog rejissyor sifatida

Pedagog rejissyor sifatida. Biz o‘yinga zamin yaratuvchi materiallar, jihoz va/yoki o‘yinchoqlarni taqdim etib va joylashtirib, tadbirlarni uyushtirib, bolalar o‘yinlarini qo‘llab-quvvatlash uchun sharoitlar yaratamiz. Biz tadqiqotlarga chorlaydigan muhitni ishlab chiqamiz. Bolalarning o‘yin va tasavvurlarini rag‘batlantirish uchun turli xil materiallardan bir necha usullar bilan foydalanish

mumkin. Materiallarni o‘zgartirish yoki yangilarini qo‘shish bolalarni o‘yin faoliyatiga bo‘lgan qiziqishini saqlab qolishi va/yoki kengaytirishi mumkin.

Pedagog o‘ynayotganlarning biri sifatida. Biz bolalar o‘yinini unda qatnashib, uni boshqarib va bolaning o‘yindan ko‘ngli qolganida yoki uni bilim va ko‘nikmalar etishmaganidan tashlab ketganida qo‘llabquvvatlashimiz mumkin. Biz bolalarga vaziyat haqida o‘ylashga chorlaydigan yoki rekvizitlarni boshqacha usulda qanday qo‘llash kerakligini ko‘rsatadigan savollarni berishimiz mumkin. Agar bola o‘yin vaziyatiga kirishni xohlamasa, u ishongan katta insonning ishtiroki unga guruhga qo‘shilish uchun o‘zini etarlicha xavfsiz his qilishiga yordam berishi mumkin. Pedagog vositachi va fasilitator sifatida.

Nazorat savollari:

1. O‘yinda qanday pedagogik jarayonlar olib boriladi?

2.O‘yinlarga misollar keltiring.

3.O‘yin davomida qanday qoidalar o‘rinli?

4.Ertalabki doirada bolalar bilan qanday o‘yinlarlarini rejalashtirish mumkin?

5.Sayr jarayonida qanday qanday o‘yinlarlarini rejalashtirish mumkin?

6.Kunning 2-yarmida qanday qanday o‘yinlarlarini rejalashtirish mumkin?

5- Mavzu: O‘yinni boshqarishda pedagogning rolini faollashtirish (80daqiqa)

Reja:

1.Maktabgacha ta’lim tashkilotida ochiq havoda harakatli o‘yin jarayonida bolalarning harakatlanishini faollashtiruvchi resurslarni ta’minoti

2.“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida faoliyatlarda turli xil o‘yinlardan foydalanishga doir tavsiyalar

3.AKTdan foydalanish,resurslar

1.Maktabgacha ta’lim tashkilotida ochiq havoda harakatli o‘yin jarayonida bolalarning harakatlanishini faollashtiruvchi resurslarni ta’minoti

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti pedagogik innovatsiyalar tajribasini, psixologik-pedagogik tadqiqotlar natijalarini umumlashtirish va tizimlashtirishni talab qiladi. Ushbu muammoni hal qilish yo‘llaridan biri bolalar bilan o‘quv ishlarini tashkil etishning texnologik yondashuvidir.

Maktabgacha ta’limda pedagogik texnologiya — bu bir nechta maktabgacha ta’lim muassasalarida ham, ma’lum bir bolalar bog‘chasida yoki hattoki o‘quv jarayonini amalga oshirish uchun shakllar, usullar, usullar, o‘qitish usullari, ta’lim vositalari majmuini belgilaydigan psixologik-pedagogik yondashuvlar majmuasidir. bir guruh.

Pedagogik texnologiyalardan foydalanish zarurati quyidagi sabablarga ko‘ra yuzaga keladi:

Ijtimoiy tartib (ota-onalar, mintaqaviy komponent, GEF talablari);

Ta’limga oid ko‘rsatmalar, ta’limning maqsadlari va mazmuni (ta’lim dasturi, ustuvor yo‘nalish, monitoring natijalari va boshqalar).

Pedagogik texnologiyaning ahamiyati shundaki, u:

Maktabgacha yoshdagi bolalarning yutuqlarini baholashning zamonaviy yondashuvlarini konkretlashtiradi;

Individual va tabaqalashtirilgan vazifalarni bajarish uchun sharoit yaratadi.

Maktabgacha yosh — bu shaxsning poydevori qo‘yiladigan, irodasi rivojlanadigan va ijtimoiy kompetentsiya shakllanadigan o‘ziga xos va hal qiluvchi davr.

Bu va boshqa muhim fazilatlar nafaqat maxsus mashg‘ulotlar jarayonida, balki bolaga beradigan o‘yinda ham mavjud:

Eng muhim ijtimoiy rollarni "sinab ko‘rish" imkoniyati;

O‘rganilayotgan hodisada shaxsan ishtirok etish (motivatsiya kognitiv qiziqishlarni qondirish va ijodkorlik quvonchiga qaratilgan);

Bir muncha vaqt "haqiqiy hayot sharoitida" yashang.

O‘yinning ma’nosi bu o‘yin-kulgi va dam olish emas, balki to‘g‘ri yo‘l-

yo‘riq bilan quyidagilarga aylanadi:

o‘rganish usuli;

Ijodkorlikni amalga oshirish bo‘yicha tadbirlar;

Davolash usuli;

Bolaning jamiyatda ijtimoiylashuvidagi birinchi qadam.

O‘yinning tarbiyaviy va tarbiyaviy ahamiyati quyidagilarga bog‘liq:

O‘yin faoliyati metodologiyasini bilish;

O‘qituvchining har xil turdagi o‘yinlarni tashkil etish va boshqarishdagi professional mahorati;

Yosh va individual imkoniyatlarni hisobga olish.

Hozirgi bosqichda mustaqil texnologiya sifatida o‘yin faoliyatidan foydalanish mumkin:

O‘rganilayotgan materialning mavzusi yoki mazmunini o‘zlashtirish;

Dars yoki uning bir qismi sifatida (kirish, tushuntirish, mustahkamlash, mashq qilish, nazorat qilish);

Maktabgacha ta’lim muassasasi xodimlari tomonidan tuzilgan ta’lim dasturi doirasida.

2.“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida faoliyatlarda turli xil o‘yinlardan foydalanishga doir tavsiyalar

O‘yin texnologiyasining asosiy maqsadi maktabgacha ta’lim muassasasining faoliyat ko‘rsatish shartlariga va bolalarning rivojlanish darajasiga qarab faoliyat ko‘nikmalari va ko‘nikmalarini shakllantirish uchun to‘liq motivatsion asosni yaratishdir.

Uning vazifalari:

1. Bolaning o‘z faoliyati orqali bilim va ko‘nikmalarni egallashga ongli ehtiyoj, motivatsiyaning yuqori darajasiga erishish.

2. Bolalar faoliyatini faollashtiradigan va uning samaradorligini oshiradigan vositalarni tanlang.

Ammo har qanday pedagogik texnologiya singari, o‘yin ham quyidagi talablarga javob berishi kerak:

1. Texnologik sxema – texnologik jarayonning mantiqiy jihatdan o‘zaro bog‘langan funksional elementlarga bo‘lingan tavsifi.

2. Ilmiy asos – ta’lim maqsadlariga erishishning ma’lum ilmiy kontseptsiyasiga tayanish.

3. Mustahkamlik — texnologiya mantiqiy, barcha qismlarning o‘zaro bog‘liqligi, butunligi bo‘lishi kerak.

4. Boshqariladiganlik — natijalarni to‘g‘rilash uchun maqsadni belgilash, o‘quv jarayonini rejalashtirish, bosqichma-bosqich diagnostika, turli xil vositalar va usullarni qo‘llash imkoniyati taxmin qilinadi.

5. Samaradorlik — o‘qitishning ma’lum standartiga erishishni kafolatlashi, natijalar bo‘yicha samarali va xarajatlar bo‘yicha optimal bo‘lishi kerak.

6. Reproduktivlik — boshqa ta’lim muassasalarida qo‘llanilishi.

O‘yin pedagogik texnologiyasi — pedagogik jarayonni turli xil pedagogik o‘yinlar shaklida tashkil etish. Bu o‘qituvchining izchil faoliyati:

O‘yinlarni tanlash, ishlab chiqish, tayyorlash;

Bolalarni o‘yin faoliyatiga jalb qilish;

O‘yinning o‘zini amalga oshirish;

O‘yin faoliyati natijalarini sarhisob qilish.

O‘yin texnologiyasidagi pedagogik o‘yinning asosiy xususiyati aniq belgilangan o‘quv maqsadi va ta’lim va kognitiv yo‘nalish bilan tavsiflangan tegishli pedagogik natijalardir.

Pedagogik o‘yinlarning turlari juda xilma-xildir. Ular farq qilishi mumkin:

1. Faoliyat turi bo‘yicha — motorli, intellektual, psixologik, kasbiy yo‘nalish va boshqalar;

2. Pedagogik jarayonning tabiatiga ko‘ra — o‘qitish, tarbiyalash, nazorat qilish, kognitiv, tarbiyaviy, rivojlantiruvchi, diagnostik.

3. O‘yin texnikasining tabiatiga ko‘ra — qoidalar bilan o‘yinlar; o‘yin davomida belgilangan qoidalar bilan o‘yinlar, o‘yinlar; qoidalarning bir qismi o‘yin shartlari bilan belgilanadigan va uning borishiga qarab o‘rnatiladigan o‘yinlar.

5. O‘yin jihozlari uchun — ish stoli, kompyuter, teatr, rol o‘ynash, rejissyorlik va boshqalar.

O‘yin texnologiyasining asosiy komponenti o‘qituvchi va bolalar o‘rtasidagi to‘g‘ridan-to‘g‘ri va tizimli aloqadir.

Uning ma’nosi:

O‘quvchilarni faollashtiradi;

Kognitiv qiziqishni oshiradi;

Hissiy ko‘tarilishni keltirib chiqaradi;

Ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradi;

O‘yinning aniq tuzilgan shartlari tufayli mashg‘ulotlar vaqtini maksimal darajada jamlaydi;

O‘qituvchiga materialni o‘zlashtirish darajasiga qarab o‘yin vazifalarini murakkablashtirish yoki soddalashtirish orqali o‘yin harakatlarining strategiyasi va taktikasini o‘zgartirishga imkon beradi.

O‘yin darslari juda jonli, hissiy jihatdan qulay psixologik muhitda, xayrixohlik, erkinlik, tenglik muhitida, passiv bolalarning izolyatsiyasi yo‘qligida. O‘yin texnologiyalari bolalarning erkin bo‘lishiga yordam beradi, o‘ziga ishonch paydo bo‘ladi. Tajriba shuni ko‘rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalar haqiqiy

hayot sharoitlariga yaqin o‘yin sharoitida harakat qilib, har qanday murakkablikdagi materialni osonroq o‘rganadilar.

O‘yin texnologiyasining kontseptual asoslari:

1. Bolalar bilan birgalikdagi faoliyatning o‘yin shakli bolani faollikka undash va rag‘batlantirish vositasi sifatida ishlaydigan o‘yin texnikasi va vaziyatlar yordamida yaratiladi.

2. Pedagogik o‘yinni amalga oshirish quyidagi ketma-ketlikda amalga oshiriladi — didaktik maqsad o‘yin vazifasi shaklida qo‘yiladi, o‘quv faoliyati o‘yin qoidalariga bo‘ysunadi; uning vositasi sifatida o‘quv materialidan foydalaniladi; didaktik vazifani muvaffaqiyatli bajarish o‘yin natijasi bilan bog‘liq.

3. O‘yin texnologiyasi umumiy mazmun, syujet, xarakter bilan birlashtirilgan ta’lim jarayonining ma’lum qismini qamrab oladi.

4. Integrativ sifatlardan birini yoki ta’lim sohasidagi bilimlarni tashkil etuvchi o‘yinlar va mashqlar o‘yin texnologiyasiga kiritiladi. Ammo shu bilan birga, o‘yin materiali o‘quv jarayonini faollashtirishi va o‘quv materialini o‘zlashtirish samaradorligini oshirishi kerak.

O‘yin, qoida tariqasida, bolalarning shaxsiy tashabbusidir, shuning uchun o‘yin texnologiyasini tashkil qilishda o‘qituvchining rahbarligi quyidagi talablarga javob berishi kerak:

O‘yinni tanlash — ularni hal qilishni talab qiladigan o‘quv vazifalariga bog‘liq, lekin bolalarning qiziqishlari va ehtiyojlarini qondirish vositasi sifatida harakat qilishi kerak (bolalar o‘yinga qiziqish bildiradi, faol harakat qiladi va o‘yin vazifasi bilan yashirin natijaga erishadi — motivlarning ta’limdan o‘yinga tabiiy almashinuvi mavjud);

O‘yin taklifi — o‘yin muammosi yaratiladi, uni hal qilish uchun turli xil o‘yin vazifalari taklif etiladi: harakat qoidalari va texnikasi);

O‘yinni tushuntirish — qisqacha, aniq, faqat bolalarning o‘yinga qiziqishi paydo bo‘lgandan keyin;

O‘yin jihozlari — o‘yin mazmuniga va FGT bo‘yicha o‘yin muhitiga qo‘yiladigan barcha talablarga maksimal darajada mos kelishi kerak;

O‘yin jamoasini tashkil etish — o‘yin vazifalari har bir bola o‘z faolligi va tashkilotchilik qobiliyatini namoyon qila oladigan tarzda tuzilgan. Bolalar o‘yinning borishiga qarab yakka tartibda, juftlikda yoki jamoada harakat qilishlari mumkin.

O‘yin vaziyatining rivojlanishi printsiplarga asoslanadi: bolalar o‘yinga jalb qilinganda har qanday shakldagi majburlashning yo‘qligi; o‘yin dinamikasi mavjudligi; o‘yin muhitini saqlash; o‘yin va o‘yindan tashqari faoliyat o‘rtasidagi munosabat;

Bolalarning shaxs asoslari yaratilgan, irodasi rivojlangan, ijtimoiy

kompetentsiya shakllanadigan yoshi maktabgacha yoshdagi deb ataladi. Bu bolaning rivojlanish bosqichining boshida o‘ziga xos va hal qiluvchi hisoblanadi. O‘yin usulida o‘rganish qiziqarli, qiziqarli bo‘lishi kerak, lekin qiziqarli bo‘lmasligi kerak.

O‘yin pedagogik texnologiyasi — pedagogik jarayonni turli xil pedagogik o‘yinlar shaklida tashkil etish. Bu kontseptsiyaning o‘yinlardan farqi shundaki, ular aniq belgilangan maqsad va shunga mos pedagogik natijaga ega. O‘yin pedagogik texnologiyasi pedagogik jarayonni o‘yin shaklida tashkil etishning turli usullari va usullarini o‘z ichiga oladi. O‘yinlarning natijasi oqlanadi, aniq shaklda kuzatiladi va ma’lum bir ta’lim yo‘nalishi bilan tavsiflanadi.

O‘yin texnologiyasining maqsadi- maktabgacha ta’lim muassasasining faoliyat ko‘rsatish shartlariga va bolalarning rivojlanish darajasiga qarab, faoliyat ko‘nikmalari va ko‘nikmalarini shakllantirish uchun to‘liq motivatsion asosni yaratishdir.

O‘yinlar asosan bolalarning shaxsiy tashabbusidir, shuning uchun o‘qituvchi o‘yin faoliyatini tashkil qilishda quyidagi talablarga amal qilishi kerak:

O‘yin tanlovi. U bolalarning qiziqishlari va ehtiyojlarini qondirish vositasi sifatida harakat qilishi kerak. Odatda o‘yinni tanlash o‘zlarining mantiqiy qarorlarini talab qiladigan ta’lim vazifalariga bog‘liq. Ya’ni, bolalar o‘yinga qiziqish bildiradilar, faol harakat qiladilar va natijaga erishadilar, o‘yin vazifasi bilan yashirinadi — o‘rganishdan o‘ynashga bo‘lgan motivlarning tabiiy almashinuvi mavjud;

O‘yin taklifi. O‘yinda muammo bor. Uni hal qilish uchun bolalarga turli xil o‘yin vazifalari taklif etiladi, masalan, harakat texnikasi va qoidalari;

O‘yinni tushuntirish. O‘qituvchi o‘yin qoidalari va usullarini qisqa va aniq tushuntiradi, lekin faqat bolalarning o‘yinga qiziqishi paydo bo‘lgandan keyin;

O‘yin jihozlari. U o‘yinning mazmuniga va Federal Davlat Ta’lim Standartiga muvofiq o‘yin-o‘yin muhitiga qo‘yiladigan barcha talablarga maksimal darajada mos kelishi kerak;

O‘yin jamoasini tashkil etish. O‘yin vazifalari har bir bola o‘z faolligini va tashkilotchilik qobiliyatini namoyon qila oladigan tarzda tuzilgan. Bolalar o‘yinning borishiga qarab yakka tartibda, juftlikda yoki jamoada, birgalikda harakat qilishlari mumkin;

O‘yin holatining rivojlanishi. U quyidagi tamoyillar bilan tavsiflanadi: bolalarni o‘yinga jalb qilishda har qanday shakldagi majburlashning yo‘qligi; o‘yin dinamikasi mavjudligi; o‘yin muhitini saqlash; o‘yin va o‘yindan tashqari faoliyat o‘rtasidagi munosabat;

O‘yin tamom. Bolalarning o‘yin faoliyati natijasi tahlil qilinishi va real hayotda qo‘llanilishiga qaratilgan bo‘lishi kerak.

Pedagogik jarayonning tabiatiga koʻra quyidagi oʻyin guruhlari ajralib turadi:

Ta’lim, oʻqitish, nazorat qilish, umumlashtirish;

Kognitiv, tarbiyaviy, rivojlantiruvchi;

Reproduktiv, samarali, ijodiy, kommunikativ, diagnostik, kasbiy yoʻnalish, psixotexnik va boshqalar.

Pedagogik oʻyinlarning turlari juda xilma-xil boʻlishi mumkin.. Ular boʻlinadi:

1. Faoliyat turi boʻyicha — vosita, intellektual, psixologik va boshqalar.
2. Pedagogik jarayonning tabiatiga koʻra — oʻqitish, oʻqitish, nazorat qilish, kognitiv, tarbiyaviy, rivojlantiruvchi, diagnostik.
3. Oʻyin texnikasining tabiati boʻyicha — qoidalar bilan oʻyinlar; oʻyin davomida belgilangan qoidalar bilan oʻyinlar; qoidalarning bir qismi oʻyin shartlari bilan belgilanadigan va uning borishiga qarab oʻrnatiladigan oʻyinlar.
4. Tarkib boʻyicha — musiqiy, matematik, ijtimoiy, mantiqiy va boshqalar.
5. Oʻyin uskunalari uchun — ish stoli, kompyuter, teatr, rol oʻynash, rejissyorlik va boshqalar.

Oʻyin texnologiyasi komponenti — bu oʻqituvchi va bolalar oʻrtasidagi bevosita va tizimli boʻlgan toʻgʻridan-toʻgʻri shovqin va muloqotdir. Oʻyin texnologiyasi komponenti:

Oʻquvchilarni faollashtiradi;

Kognitiv qiziqishni oshiradi;

Hissiy koʻtarilishni keltirib chiqaradi;

Bolaning ijodiy rivojlanishiga yordam beradi;

Oʻyinning aniq tuzilgan shartlari tufayli mashgʻulotlar vaqtini maksimal darajada jamlaydi;

Oʻqituvchiga oʻyin vazifalarini materialni oʻzlashtirish darajasiga qarab murakkablashtirish yoki soddalashtirish orqali oʻyin harakatlarining strategiyasi va taktikasini oʻzgartirish imkoniyatini beradi.

Oʻyin texnologiyasi oʻquv jarayonining ma’lum bir qismini qamrab oluvchi, shuningdek, umumiy mazmun, syujet, xarakter bilan birlashadigan yaxlit ta’lim sifatida tashkil etilgan. U ketma-ketlikni oʻz ichiga oladi:

- ob’ektlarning asosiy, xarakterli xususiyatlarini aniqlash, ularni solishtirish, taqqoslash qobiliyatini shakllantiradigan oʻyinlar va mashqlar;
- ob’ektlarni ma’lum xususiyatlarga koʻra umumlashtirish uchun oʻyinlar guruhlari;
- oʻyinlar guruhlari, ular davomida maktabgacha yoshdagi bolalar haqiqiy hodisalarni haqiqiy boʻlmagan narsalardan ajratish qobiliyatini

rivojlantiradilar;

- o‘z-o‘zini nazorat qilish qobiliyatini, so‘zga reaktsiya tezligini, fonematik eshitishni, zukkolikni va boshqalarni tarbiyalaydigan o‘yinlar guruhlari.

3.AKTdan foydalanish,resurslar

Har bir pedagogning vazifasi individual o‘yinlar va elementlardan o‘yin texnologiyalarini yig‘ishdir. Keyingi o‘n yillikda jahon hamjamiyatining rivojlanishi bilan bog‘liq holda ta’lim va tarbiya tizimi markazida inson shaxsi ustuvor yo‘nalishga aylandi. Inson shaxsini shakllantirishning asosiy tarkibiy qismi ham umuminsoniy qadriyatlarning tashuvchisi, ham ijodiy shaxsning yaratuvchisi bo‘lgan o‘qituvchidir. Jamiyatdagi doimiy tebranishlar va o‘zgarishlar o‘qituvchi uchun murakkablikni belgilaydi va uni o‘z taqdirini o‘zi belgilash zarurati oldiga qo‘yadi, pedagogik faoliyatda demokratik va insonparvarlik tamoyillarini amalga oshirishni talab qiladi. Boshqacha qilib aytganda, o‘qituvchi faoliyatining asosini uning shaxsiy ijodiy salohiyatini aniqlash va undan foydalanish, ya’ni muallifning pedagogik tizimining tizimni tashkil etuvchi omili, individual pedagogik funksiyalardan (harakat, vaziyatlardan) ularning tizimiga ko‘tarilishi, o‘z shaxsiy ijodiy salohiyatidan foydalanish hisoblanadi. dialogik yondashuv, pedagogik tayyorgarlik, syujetli rolli o‘yinlar, pedagogik vaziyatni tahlil qilish, "muvaffaqiyatli vaziyatni yaratish", ijodiy to‘plamni o‘tkazish va tayyorlashda birgalikda yaratishga asoslangan ijodiy, shaxsga yo‘naltirilgan standart texnologiyalar. tarbiyaviy ishlarni yo‘lga qo‘yish kerak.

Agar pedagog eng yangi pedagogik texnologiyalardan foydalansa, unda qanday fazilatlar bo‘lishi kerak? Bugungi kunda pedagogning ustuvor va talab qilinadigan fazilatlari — bu muloqot san’ati, ochiqlik, samimiylik, xayrixohlik, bilimdonlik, dunyoqarash, rassomlik, jozibadorlik, empatiya, improvizatsiya, fantaziya, fikrlash, aniqlash qobiliyati kabi shaxsiy fazilatlar (imidj). yangi shakllanishlar» vaqt o‘tishi bilan, bolalar munosabatlaridagi o‘zgarishlar, ularning kayfiyatlari, reaktsiyalari. Shunday qilib, o‘yin texnologiyalari o‘yin holatini real hayot sharoitlariga yaqinlashtirish orqali har qanday murakkablikdagi materialni oson o‘zlashtirishga hissa qo‘shish bilan birga, bolalarni erkin bo‘lishga va o‘ziga ishonchni namoyon etishga yordam beradi.

"O‘yin texnologiyasi" bolalar bog‘chasida o‘quv jarayonida o‘yin holatlaridan foydalanish uchun psixologik jihatdan asoslangan talablarga javob berishi kerak, bu bolaga o‘yin vaziyatida harakat qiluvchi xarakter rolini o‘z zimmasiga olish imkoniyatini yaratishi kerak. O‘qituvchi va bolaning birgalikdagi faoliyatini bunday tashkil etish o‘yinning ayrim elementlarini qayta tiklash vositasi bo‘lib, etakchi o‘yindan o‘quv faoliyatiga o‘tishda yuzaga keladigan bo‘shliqni bartaraf etishga yordam beradi.

"O‘yin pedagogik texnologiyalari" tushunchasi pedagogik jarayonni turli xil pedagogik o‘yinlar ko‘rinishida tashkil etishning ancha keng usullari va usullarini o‘z ichiga oladi. Umuman o‘yinlardan farqli o‘laroq, pedagogik o‘yin o‘rganishning aniq belgilangan maqsadi va unga mos keladigan pedagogik natijaning muhim xususiyatiga ega bo‘lib, uni asoslash, aniq belgilash va ta’lim va kognitiv yo‘nalish bilan tavsiflash mumkin. U ob’ektlarning asosiy, xarakterli xususiyatlarini aniqlash, ularni taqqoslash, taqqoslash qobiliyatini shakllantiradigan ketma-ket o‘yinlar va mashqlarni o‘z ichiga oladi; Muayyan xususiyatlarga ko‘ra ob’ektlarni umumlashtirish uchun o‘yinlar guruhlari; Maktabgacha yoshdagi bolalarda haqiqiy hodisalarni haqiqiy bo‘lmagan hodisalardan ajratish qobiliyatini rivojlantiradigan o‘yinlar guruhlari; O‘z-o‘zini nazorat qilish qobiliyatini, so‘zga reaktsiya tezligini, fonemik eshitishni, zukkolikni va boshqalarni rivojlantiruvchi o‘yinlar guruhlari Shu bilan birga, o‘yin syujeti ta’limning asosiy mazmuni bilan parallel ravishda rivojlanadi, o‘quv jarayonini faollashtirishga yordam beradi. , bir qator ta’lim elementlarini o‘zlashtiring. U ta’lim jarayonining ma’lum bir qismini qamrab oluvchi va umumiy mazmun, syujet, xarakter bilan birlashtirilgan yaxlit ta’lim sifatida qurilgan.

Qoidalari bo‘lgan o‘yinlar

Syujetli-rolli o‘yin turli o‘zgarishlarga uchrab, qoidalariga ega bo‘lgan o‘yinga aylanishi mumkin. Bu o‘yin bolaga ikkita zarur qobiliyatni beradi.

● Birinchidan, o‘yinda qoidalarni bajarish doim uni anglash va tasavvur qilinayotgan vaziyatni gavdalantirish bilan bog‘liq. Tasavvur ham ma’no bilan bog‘liq va qolaversa o‘zining rivojlanishi uchun anglashga doir maxsus vazifalarni o‘z ichiga oladi.

● Ikkinchidan, qoidalar bilan o‘ynash muloqot qilishni o‘rgatadi. Zero, aksariyat qoidali o‘yinlar jamoaviy o‘yinlardir. Ularda ikki xil munosabatlar mavjud: raqobat munosabatlari – maqsadlari qarama-qarshi bo‘lgan jamoalar, sheriklar (agar biri yutsa, ikkinchisi yutqazgan bo‘ladi) o‘rtasida va chin hamkorlik munosabatlari – shu jamoa a’zolari o‘rtasida paydo bo‘ladi.

“Bo‘ri zovurda” o‘yini

Maqsad: Bolalarni chaqqon harakat qilishga o‘rgatish, tezkorlik malakalarini shakllantirish.

Kerakli jihozlar: o‘yin maydoncha, echki niqoblari, rangli bo‘rlar.

O‘yinning borishi: O‘yin ochiq maydonchada 6-7 yoshli bolalar bilan olib boriladi. Hovlida oralig‘i 10-15 sm bo‘lgan ikki paralel chiziq chizib qo‘yiladi. Bu chiziq “Zovur” zovurdan 2-3 qadam nari, maydoncha chetiga “Echkilar” uchun uycha chiziladi. Ishtirokchilardan biri-biri, qolganlari esa echkilar rolini bajaradilar, Onaboshining “Bo‘ri zovurda” chaqirig‘iga, echkilar uylaridan chiqib

zovurga sakraydilar. Echkilar sakrab o‘tayotganda bo‘ri ularni ushlab olishga harakat qiladi. Ushlangan echkilar zovurda turadi. O‘yin 3-4-marta takrorlanadi. Ushlanmagan echkilarni bo‘ri zovurdan chiqib quvlaydi.

“Kim tez o‘raydi”

Maqsad:Bolalarni tezkorlikka, epchilikka o‘rgatish ularning jismoniy rivojlanishini oshirish.

Kerakli jihozlar: Ikki bo‘lak arqon, uzunligi 4-5 metr, to‘rta chillak , qalinligi 3 sm.

O‘yinning borishi: O‘yin 6-8 nafar bola, to‘rt guruhga bo‘linib o‘ynashadi.

O‘yin uchun ikki bo‘lak arqon uzunligi 3-4 m va to‘rta chillak kerak bo‘ladi.

Bolalarni to‘rt tomonda “plyus” shaklda joylashtiriladi. To‘rt tomondan bolalar “boshla” deyishi bilan arqoni o‘rab markazga qarab kelishadi. Markazga kim birinchi yetib kelsa, o‘sha bola g‘olib xisoblanadi.

“Xo‘rozlar jangi”.

Maqsad: bolalarni chaqqon harakat qilishga, yelka bilan aniq harakat qilishga, bir oyoqlab sakrashga o‘rgatish.

Kerakli jihozlar: xo‘roz niqobi.

O‘yinning borishi: Bu o‘yinda 3-4 boladan iborat guruhlar tuziladi. Raqib guruh bola bir-birga qarama-qarishi turishadi. Tarbiyachi har bir guruhdan maxsus kiyim kiygan xo‘rozchani doira ichiga, ya’ni “kurash maydonchasiga” chaqiradi.

Bolalar doira ichidan yelkalari yordamida bir-birini turtib chiqarib yuborishga urinadilar yoki muvozanatni yo‘qotib ikkinchi oyog‘ini yerga tekkizsa ana shu guruh bolasi yengilgan hisoblanadi. G‘alabaga erishgan bolani rag‘batlantiriladi.

Didaktik o‘yinlar

Didaktik o‘yin – mazmuni va maqsadi bolalarga ma’lum bilim va ko‘nikmalar berish, ularning aqliy qobiliyatlarini rivojlantirishdan iborat bo‘lgan faoliyatdir. Didaktik o‘yinlar bolalarning sezish qobiliyatlarini rivojlantiradi, atrof-muhitni idrok etish jarayonini rivojlantirishga xizmat qiladi. Didaktik o‘yinlar nutqning rivojlanishiga yordam beradi: so‘z boyligi kengayadi, to‘g‘ri talaffuz shakllanadi, bola o‘z fikrini to‘g‘ri ifodalashni o‘rganadi. Didaktik o‘yin muayyan tuzilmaga ega.

Didaktik o‘yinning quyidagi tarkibiy qismlari ajratiladi:

- didaktik vazifasi;
- o‘yin vazifasi;
- o‘yin harakatlari;
- o‘yin qoidalari;
- yakun yasash (natija).

Rivojlantiruvchi o‘yinlar

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun mo‘ljallangan rivojlantiruvchi o‘yinlar xotira, tasavvur va qo‘llarning mayda motorikasini yaxshilashga olib keladi. O‘yinlar tufayli bolada kelajakda o‘zi uchun foydali bo‘ladigan ko‘nikma va malakalar mavjud. To‘g‘ri tashkil etilgan o‘yinlar tarbiyaning juda zo‘r usuli hisoblanadi. Kichik maktabgacha yoshdagi bolalar yangi narsalarga qiziqadilar. Shuning uchun pedagog otaonalarga bolaning kelajakda maktabda yaxshi o‘rganishiga yordam beradigan “aqlli” o‘yinchoqlar va ta’limiy o‘yinlarga e’tibor berishni maslahat berishi mumkin. O‘rta maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o‘yinlarning kognitiv ahamiyati shundaki, bola tayyor bilimlarni olmasdan, mustaqil ravishda izlanadi. Insonning ruhiy jarayonlari va qobiliyatlari, jumladan, muloqot qobiliyatlari ham shunday shakllanadi. O‘yinlar bolalarning yoshini hisobga olishi kerak. Kichik maktabgacha yoshdagi bolaga predmetlarni ushlash, xususiyatlarini bilish mumkin bo‘lgan o‘yinlar ko‘proq mos keladi. Katta maktabgacha yoshdagi bola kompyuter o‘yinlarini o‘rganishga ko‘proq qiziqishi mumkin.

Rivojlantiruvchi o‘yinlarning farqi:

● o‘yin maqsadi har xilligi;

● oldindan tayyorlangan o‘yin materiali;

● qoidalar to‘plami;

● muloqotni aniq tashkillashtirish. O‘yinlarda ota-onalar va pedagoglarning funksiyalari:

● g‘oya va qoidalardan xabardor qilish;

● o‘yin harakatlariga o‘rgatish;

● o‘yin yo‘nalishi;

● bolalarga yordam;

● har bir bolani g‘alaba uchun rag‘batlantirish.

Nazorat savollari:

1. O‘yin nima?

2. Syujetli-rolli o‘yinlar bolalarda qanday kompetensiyalarni faollashtiradi?

3. Ta’limiy o‘yin nima?

4. O‘yinlarda ota-onalar va pedagoglarning vazifalarini ayting

5. Katta maktabgacha yoshdagi bola kompyuter o‘yinlarini davomiyligi qancha?

6. Rivojlantiruvchi o‘yin nima?

6-Mavzu: Bolalarning rivojlanish xaritasini yuritish tartibi (80 daqiqa)

Reja:

1.Bola rivojida kutilayotgan yangi natijalarni hisobga olish
2.Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish

1.Bola rivojida kutilayotgan yangi natijalarni hisobga olish

Bolalarning rivojlanish xaritasi ularning rivojlanishini hujjatlashtirishning asosiy shaklidir. Bolaning rivojlanish xaritasini to‘ldirish uchun uch bosqichdan iborat bo‘lgan kuzatish olib boriladi: dastlabki (o‘quv yili boshida), oraliq (o‘quv yili o‘rtasida) va yakuniy (o‘quv yili yakunida). Dastlabki kuzatish o‘quv yili boshida o‘tkaziladi (taxminan sentabr oyida). Bu bosqichda har bir bolaning boshlang‘ich imkoniyatlari (boshlang‘ich, ayni damdagi dolzarb rivojlanish darajasi) aniqlanadi. Uning shu davrgacha erishgan yutuqlari, kuchli tomonlari, shuningdek o‘quv yilining boshida rivojlanish ehtiyoj va muammolari aniqlanadi hamda ularni hal qilish uchun pedagogning yordami talab qilinadi. Pedagog (tarbiyachi) bola yutuqlari xaritasini to‘ldiradi va erishilgan natijani tegishli belgi (✓) bilan belgilaydi.

Kuzatish rivojlanishning barcha sohalari bo‘yicha olib boriladi. Agar u yoki bu rivojlanish sohasidagi indikator (kutilayotgan natijalar) “ishlamasa”, pedagog (tarbiyachi) “Pedagog izohi” ustunida eslatma yozishi lozim

№1 maqsadlarni aniqlashtirish (Oraliq kuzatishdan so‘ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1.

_____

2.

_____

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1.

2.

Bilish jarayonining rivojlanishi

1.

2.

Ijodiy rivojlanish

1.

2.

6-7 yoshdagi bolaning maktabga tayyorlik xaritasi

Maktabgacha ta’lim tashkiloti va boshlang‘ich ta’lim uzluksizligini ta’minlash maqsadida maktabgacha ta’lim tashkilotidan chiqishda 6-7 yoshli bolaning maktabga tayyorligi xaritasi to‘ldiriladi (faqat maktabgacha ta’lim tashkiloti bitiruvchilari uchun). Maktabga tayyorlik deganda bolada tayanch kompetensiyalar va rivojlanish sohalarining kompetensiyalarini shakllanganligi tushuniladi. Ushbu xarita MTTning har bir bitiruvchisi uchun to‘ldiriladi. Unda bola rivojlanishining beshta yo‘nalishi bo‘yicha erishgan natijalari ko‘rsatiladi. Pedagogga u yoki bu natija qay darajada aks ettirilganligini qayd etish taklif etiladi. Rivojlanishning beshta sohasi bo‘yicha natijalar (bolaning kompetensiyalari) tavsiyalar va istaklar shaklida umumlashtiriladi, ma’lumot uchun yozma ravishda yetkaziladi va ota-onalarga topshiriladi. Bolaning maktabga tayyorligi xaritasi ota-onalarning iltimosiga binoan 1-sinf o‘qituvchisiga taqdim etilishi mumkin, bu tavsiya tarzida bo‘lib, bolani maktabgacha ta’limdan boshlang‘ich ta’lim bosqichiga o‘tishi, shuningdek, bolaning 1-sinfda rivojlanishiga shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvda o‘qituvchi uchun qo‘llanma bo‘lib xizmat qiladi. Ushbu bolaning maktabga tayyorlik xaritasi quyidagilarga imkon beradi: maktabgacha ta’lim tashkilotida ta’lim jarayonining muvaffaqiyati va samaradorligini aniqlaydi, boshlang‘ich sinf o‘qituvchisini bolaning

boshlang‘ich maktabda muvaffaqiyatli moslashishi va yanada samarali rejalashtirish uchun xabardor qiladi.

K – kuzatilmaydi yoki kamdan-kam kuzatiladi

B – ba’zida kuzatiladi

T – tez-tez kuzatiladi

D – doimiy ravishda kuzatiladi

6-7 yoshdagi bolaning maktabga tayyorlik xaritasi

№ _____maktabgacha ta’lim tashkiloti _____viloyat _____shahar _____tuman

Bolaning familiyasi, ismi va sharifi:

_____

Yoshi: _____ Tug‘ilgan sanasi: _____

Jinsi: _____ (O‘g‘il / Qiz)

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Kuzatildi			
		K	B	T	D
1	Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi				
1.1	O‘z imkoniyatlari va yoshi bilan bog‘liq jismoniy rivojlanish me’yorlariga mos ravishda jismoniy faollik ko‘rsatadi				
1.2	Turli harakatchanlik faolligini uyg‘un ravishda va maqsadli bajarishni biladi				
1.3	Turli hayotiy va o‘quv vaziyatlarida mayda motorika ko‘nikmalaridan foydalanadi				
1.4	O‘z harakatlarini hissiyot va sezgi organlari yordamida boshqaradi qo‘llaydi				
1.5	Shaxsiy gigiena ko‘nikmalarini				
1.6	Hayot xavfsizligi asoslari qoidalariga rioya qiladi				
2	**Ijtimoiy-hissiy rivojlanish**				
2.1	O‘z “Men”i va boshqa insonlarning hayotiy faoliyat muhitidagi roli to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘ladi				
2.2	O‘z hissiyotlarini boshqaradi va ularni vaziyatga mos ravishda ifodalaydi				
2.3	O‘zgalarning hissiyotlarini farqlaydi va ularga mos ravishda javob beradi				
2.4	Kattalar va tengdoshlari bilan vaziyatga mos ravishda muloqot qiladi				
2.5	Murakkab vaziyatlardan chiqishning amaliy yo‘llarini topadi				
3	**Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari**				

3.1	Nutqni eshitadi va tushunadi				
3.2	O‘z nutqida to‘g‘ri talaffuz, qulay grammatik shakllar va xilma-xil gap tuzilishlaridan foydalanadi				
3.3	Ikkinchi tilni o‘rganishga qiziqishi namoyon qiladi				
3.4	Ikkinchi tilni egallash bo‘yicha dastlabki bilimlarini ko‘rsatadi				
3.5	Badiiy adabiyot asarlariga qiziqish namoyon bo‘ladi				
3.6	So‘zning lug‘aviy, bo‘g‘inli va fonetik tuzilishi to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘ladi				
3.7	Matn mazmunining turli shakllarini mustaqil tuza oladi va qayta hikoya qila oladi				
3.8	Yozishning dastlabki ko‘nikmalari va vositalaridan foydalanishni biladi				
4	Bilish jarayonining rivojlanishi				
4.1	Bilim olishga faol qiziqishini namoyon etadi				
4.2	O‘quv va hayotiy faoliyat uchun axborotni mustaqil ravishda topadi va undan foydalanadi 4				
4.3	Predmetlar, voqealar va ko‘rinishlar o‘rtasidagi oddiy aloqalarni tushunadi va ularni yaxlit bir butunlik sifatida idrok qiladi				
4.4	Raqamlar, hisoblashni biladi va ularni hayotda qo‘llaydi				
4.5	Makon, shakl va vaqtga mos ravishda ish tutadi				
4.6	Elementar matematik hisoblashlarni amalga oshiradi				
4.7	Atrof-muhitdagi voqea-hodisalar va ko‘rinishlarni kuzatadi hamda tadqiq qiladi				
4.8	Atrof-muhitga nisbatan ehtiyotkorona va g‘amxo‘r munosabatni namoyon etadi				
5	**Ijodiy rivojlanish**				
5.1	San’at va madaniyatga qiziqish bildiradi				
5.2	Milliy an’analarni qadrlaydi va ularni kundalik hayotning bir qismi sifatida idrok etadi				
5.3	San’atning ma’lum bir turiga bo‘lgan afzalliklarni mustaqil ravishda ifodalaydi				
5.4	Olingan bilim va ko‘nikmalardan turli hayotiy vaziyatlarda o‘z ijodiy reja- larini tuzish va tatbiq qilish uchun foydalanadi				
5.5	Insonning dunyoni o‘zgartirishdagi yaratuvchanlik rolini tushunadi				

To‘ldirilgan sana: “_____”_____ 20____ yil

Pedagog: _____ _____

(Imzo) (Ism-sharif to‘liq)

To‘ldirish namunasi

4-5 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi: Baxtiyorov Amirxon Bobirjon o‘g‘li

yoshi: 4yosh 4 oylik

Tug‘ilgan sanasi: 1-may 2018-yil

Jinsi: o‘g‘il (O‘g‘il /Qiz)

Pedagog: Rizaeva Munisxon Maxkamovna

Mo‘minova Nargiza Sabitdjanovna

Kuzda to‘ldirilgan sana: 28.09.2023-yil

Qishda to‘ldirilgan sana: 31.01.2024-yil

Bahorda to‘ldirilgan sana: 26.05.2024-yil

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
1.Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi														
1.1 Kichik soha: Yirik motorika														
1	Oyoq uchida, tovonida, oyoq kaftining tashqi tomonida va tizzalarni baland ko‘targan holda yuradi		✓					✓					✓	
2	Arqonda muvozanatni saqlagan holda yuradi				✓									
3	Tizzalarini baland ko‘targan holda yuguradi			✓					✓					
4	Baland bo‘lmagan to‘siqlardan xatlaydi		✓					✓					✓	
5	Arg‘amchoqdan sakrashga urinadi	✓					✓						✓	.
6	Gimnastika o‘rindig‘ida qo‘llari bilan tortilib emaklaydi		✓					✓					✓	
7	Gimnastika devori bo‘ylab tirmashadi		✓					✓				✓		
8	Samokatda uchadi		✓				✓				✓			Ko‘p kasal bo‘ldi. Oilada hamda jismoniy tarbiya yo‘riqchisi bilan ishlash
1.2 Kichik soha: Mayda motorika														
1	Kiyim, poyabzal tugmalarni mustaqil ravishda qadaydi va ochadi		✓					✓					✓	
2	Namuna asosida ipga kichik, o‘rta va yirik munchoqlarni tizib chiqadi		✓					✓					✓	
3	Qulf, zulfinlarni ochadi va yopadi, kalitdan foydalanadi			✓					✓				✓	
4	Mayda predmetlarni burab yopadi va ochadi (konstruktor detallari)		✓					✓					✓	
5	Konstruktorning katta va kichik qismlaridan turli narsalar yasaydi		✓					✓				✓		
6	Namuna asosida to‘g‘ri chiziq va aylana chizadi	✓					✓				✓			Yangi kelgan. Oilada, psixolog, tarbiyachi bilan ishlash
7	Berilgan chiziqlar bo‘yicha qog‘oz, mato, salfetkani taxlaydi		✓					✓				✓		

8	Berilgan chiziq bo‘ylab qaychi yordamida qog‘ozni kesadi	✓					✓				✓			Yangi kelgan. Oilada, psixolog, tarbiyachi bilan ishlash
1.3 Kichik soha: Sensomotorika														
1	To‘pni o‘ng va chap qo‘llarini galma-galdan ishlatib yerga uradi	✓					✓				✓			Ko‘p kasal bo‘ldi. Oilada hamda jismoniy tarbiya yo‘riqchisi bilan ishlash.
2	O‘ng va chap tomonga galma-galdan aylanadi		✓					✓					✓	
3	Turli yuza va teksturalarni farqlaydi			✓					✓				✓	
4	Matrap yordamida suzadigan va uchadigan mayda jismlarni tutib oladi		✓					✓					✓	
5	Sovunli pufakchalarni puflaydi		✓					✓					✓	
1.4 Kichik soha: Sog‘lom turmush tarzi va xavfsizlik														
1	Vitaminlar va sog‘lom ovqatlanish foydasi to‘g‘risida biladi		✓					✓					✓	
2	Ovqatdan oldin qo‘llarini yuvadi		✓					✓					✓	
3	Sanchqidan to‘g‘ri foydalanadi		✓					✓					✓	
4	Tashqi ko‘rinishini tartibga keltiradi		✓					✓					✓	
5	Xojatxonada o‘zini eplaydi			✓					✓				✓	
6	Yordam so‘ray oladi		✓					✓					✓	
7	Xavfli bo‘lishi mumkin bo‘lgan joylar, predmetlarni aytadi (zina, ayvon, ochiq oyna, issiq suv, olov, dori-darmon, o‘tkir asboblar, elektr toki)		✓					✓				✓		Yngi kelgan. Oilada, psixolog, tarbiyachi bilan ishlash

Namuna

PEDAGOGNING O‘QUV YILI YAKUNIDA YOZADIGAN YILLIK HISOBOTI SHAKLI (TARBIYACHI, DEFEKTOLOG, PSIXOLOG, MUSIQA RAHBARI)

I. MTT (guruh)ning umumiy tavsifi:

1. MTT (guruh)dagi bolalar soni: _____

Ulardan: o‘g‘il bolalar _____ va qiz bolalar _____.

2. Hissiy muhit tavsifi: ijobiy, salbiy (*tagiga chiziq qilib belgilang*)

II. Joriy o‘quv yilining maqsad va vazifalari. Ushbu bo‘limda siz maktabgacha ta’lim tashkilotining rejasida o‘quv yili uchun belgilangan asosiy vazifalarni ko‘rsatib o‘tishingiz kerak, shuningdek, "Ilk qadam" davlat o‘quv dasturiga muvofiq bolalar bilan tashkil etilgan faoliyat turlarini, o‘tkazilgan tibbiy va pedagogik ko‘riklari natijalarini kiritish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Agar pedagog ta’limning yangi shakllaridan foydalangan bo‘lsa, ishini tavsiflaydi, masalan, "kviling" texnologiyasi, "Tanlash huquqi" texnologiyasi (bu yerda bola o‘z xohishiga ko‘ra rivojlanish markazini tanlaydi), agar boshqa texnologiyalar bo‘lsa, uni ko‘rsatib o‘tadi.

O‘quv yiliga asosiy vazifalar:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Tibbiy ko‘riklar o‘tkazildi (MTTda tarbiyalanuvchilar qaysi turdagi tibbiy ko‘rikdan o‘tkazilgan, masalan, tor doirali mutaxassislarning qaysi toifadagi mutaxassislari tomonidan chuqurlashtirilgan tibbiy ko‘rik amalga oshirilganligini ko‘rsatish lozim)

_____

_____

_____

_____

_____

III. O‘tkazilagan tadbirlar tavsifi (bu bo‘limda MTT (guruh)da nechta tadbir va ertaliklar o‘tkazganligini bayon etiladi.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

IV. Tarbiyalanuvchilarning tanlov va boshqa musobaqalardagi ishtiroki bo‘yicha natijalar (bu bo‘limda tanlov yoki musobaqaning nomi (turi)ni

ko‘rsatib, bolaning familiyasi va ismini yoziladi va natijalari bo‘yicha izoh beriladi)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

V. Ota-onalar bilan hamkorlik ishlari (bu bo‘limda ota-onalar ishtirokida o‘tkazilgan tadbirlar, majlislar, mavzuli uchrashuvlar, konsultatsiyalar va ijtimoiy tarmoqlardagi ma’lumot va xabarlar bo‘yicha bo‘lib o‘tgan muhokamalar yoziladi)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

VI. Rivojlantiruvchi muhitni yangilash bo‘yicha amalga oshirilgan ishlar (bu bo‘limda pedagog rivojlantiruvchi markazlar bilan amalga oshirgan ishlarini ko‘rsatib o‘tadi: qaysi o‘yin va o‘yinchoqlarni almashtirgan; qanday didaktik o‘yinlar va tarqatma materiallar bilan boyitilgan va ularning bolalarda bilim va

ko‘inkmalarni shakllantirishdagi o‘rni. Shuningdek, rivojlantirish markazlarning yangilanishi va boyitilganligi bolani rivojlanish sohalari bo‘yicha rivojlanishida qanday natijalar berganligini ham ko‘rsatib o‘tish lozim.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

VII. O‘quv yili yakuniga “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturini o‘zlashtirish natijalari (bu yerda pedagog bolaning har bir rivojlanish sohalarini o‘zlashtirish darajasini ko‘rsatib, bolalarning rivojlanish xaritalarini tahlil qiladi va quyida keltirilgan jadval asosida ko‘rsatkichlarni umumlashtiradi).

MTT (guruh)dagi bolalar soni: _____

Rivojlanish sohasi	**Bolalarning rivojlanish xususiyatlarining namoyon bo‘lish darajasi**			
	K (kuzatilmaydi yoki kamdan-kam kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi	**V** (ba’zida kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi	**T** (tez-tez kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi	**D** (doimiy ravishda kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi
Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi				
Ijtimoiy-hissiy				

rivojlanish				
Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari				
Bilish jarayonin rivojlanishi				
Ijodiy rivojlanish				

VIII. O‘quv yili yakuniga “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturini o‘zlashtirish natijalari – (bu yerda pedagog (tarbiyachi, defektolog, psixolog, musiqa rahbari) majburiy bir yillik maktabga tayyorlov guruhidagi 6-7 yoshli bolaning har bir rivojlanish sohalarini o‘zlashtirish darajasini ko‘rsatib, bolalarning rivojlanish xaritalarini tahlil qiladi va quyida keltirilgan jadval asosida ko‘rsatkichlarni umumlashtiradi).

MTT (guruh)dagi bolalar soni: _____

Rivojlanish sohalari kompetensiyalari	**Rivojlanish sohalari bo‘yicha kompetensiyalarning shakllanishi**			
	K (kuzatilmaydi yoki kamdan-kam kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi	**V** (ba’zida kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi	**T** (tez-tez kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi	**D** (doimiy ravishda kuzatiladi) bola soni ko‘rsatiladi
Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi				
O‘z imkoniyatlari va yoshi bilan bog‘liq jismoniy rivojlanish me’yorlariga mos ravishda jismoniy faollik ko‘rsatadi				

Turli harakatchanlik faolligini uyg‘un ravishda va maqsadli bajarishni biladi				
Turli hayotiy va o‘quv vaziyatlarida mayda motorika ko‘nikmalaridan foy- dalanadi				
O‘z harakatlarini hissiyot va sezgi organlari yordamida boshqaradi				
Shaxsiy gigiena ko‘nikmalarini qo‘llaydi				
Hayot xavfsizligi asoslari qoidalariga rioya qiladi				
Ijtimoiy-hissiy rivojlanish				
O’z «Men»i va boshqa insonlarning hayotiy faoliyat muhitidagi roli to’g’risida tasavvurga ega bo’ladi				
O’z hissiyotlarini boshqaradi va ularni vaziyatga mos ravishda ifodalaydi				
O‘zgalarning hissiyotlarini farqlaydi va ularga mos ravishda javob beradi				
Kattalar va tengdoshlari bilan vaziyatga mos ravishda muloqot qiladi				
Murakkab vaziyatlardan chiqishning amaliy yo‘llarini topadi				
Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari				
Nutqni eshitadi va tushunadi				

O’z nutqida to’g’ri talaffuz, qulay grammatik shakllar va xilma-xil gap tuzilishlaridan foydalanadi				
Ikkinchi tilni o‘rganishga qiziqishi namoyon qiladi				
Ikkinchi tilni egallash bo‘yicha dastlabki bilimlarini ko‘rsatadi				
Badiiy adabiyot asarlariga qiziqish namoyon bo‘ladi				
So‘zning lug‘aviy, bo‘g‘inli va fonetik tuzilishi to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘ladi				
Matn mazmunining turli shakllarini mustaqil tuza oladi va qayta hikoya qila oladi				
Bilish jarayonining rivojlanishi				
Bilim olishga faol qiziqishini namoyon etadi				
O‘quv va hayotiy faoliyat uchun axborotni mustaqil ravishda topadi va undan foydalanadi				
Predmetlar, voqealar va ko‘rinishlar o‘rtasidagi oddiy aloqalarni tushunadi va ularni yaxlit bir butunlik sifatida idrok qiladi				
Raqamlar, hisoblashni biladi va ularni hayotda qo‘llaydi				
Makon, shakl va vaqtga				

mos ravishda ish tutadi				
Elementar matematik hisoblashlarni amalga oshiradi				
Ijodiy rivojlanish				
San’at va madaniyatga qiziqish bildiradi				
Milliy an’analarni qadrlaydi va ularni kundalik hayotning bir qismi sifatida idrok etadi				
San’atning ma’lum bir turiga bo‘lgan afzalliklarni mustaqil ravishda ifoda- laydi				
Olingan bilim va ko‘nikmalardan turli hayotiy vaziyatlarda o‘z ijodiy reja- larini tuzish va tatbiq qilish uchun foydalanadi				
Insonning dunyoni o‘zgartirishdagi yaratuvchanlik rolini tushunadi				

IX. O‘z ustida ishlash. Bu yerda pedagoglar (tarbiyachi, defektolog, psixolog va musiqa rahbari) o‘z ustida ishlash maqsadida malaka oshirish kurslaridan o‘tganligi, ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda foydalangan elektron ta’lim platformalarini ko‘rsatadi, shuningdek kasbiy kompetensiyasini oshirish borasida amalga oshirgan ishlari, ishtirok etgan seminar va treninglar mavzularini yozadi. Shuningdek, tuman (shahar) miqiyosida o‘tkazilgan metodik birlashmalarda ishtiroki va u yerda orttirgan bilim va ko‘nikmalarini ham ko‘rsatib o‘tishi maqsadga muvofiq. Shular bilan bir qatorda pedagog turli darajada tashkil etilgan vebinarlar haqida, o‘z tajribasini amaliyotga joriy etgan

bo‘lsa (kitob, metodik qo‘llanmalar va boshqa) ularni ham ko‘rsatib o‘tishi tavsiya etiladi.

_____

_____

_____

_____

X. **Keyingi o‘quv yiliga reja.** (bu yerda tarbiyachi, defektolog, psixolog, musiqa rahbari yillik hisobotdan kelib chiqib, qilingan tahlillarga asosan qisqa vazifalar belgilaydi. Vazifalar bolalarning rivojlanish xaritalari bo‘yicha qilingan tahlilga asosan belgilanishi tavsiya etiladi. Masalan: ijtimoiy-xissiy rivojlanish sohasida — bolalarni muammoli vaziyatlarni hal qilishning turli usullarini o‘rganishga yordam berish, muzokaralar olib borish, yangi aloqalarni o‘rnatish, (har bir hudud uchun ikkitadan ko‘p bo‘lmagan vazifa) ota-onalar uchun tashkiliy tadbirlarni tashkil etish va turli loyihalarda ularning ishtirokini oshirish).

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1. _____
_____
2. _____
_____

Ijtimoiy-xissiy rivojlanish

1. _____
_____
2. _____
_____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1. _____
_____
2. _____
_____

Bilish jarayonining rivojlanishi

1. _____
_____
2. _____
_____

Ijodiy rivojlanishi

1. _____
_____
2. _____
_____

Ota-onalar bilan hamkorlik ishlari

1. _____
_____
2. _____
_____

XI. O‘z-o‘zining faoliyatini baholash (bu erda tarbiyachi, defektolog, psixolog va musiqa rahbari o‘z kasbiy faoliyatini jadvalda ko‘rsatilgan quyidagi mezonlar bo‘yicha baholaydi (ustunda, baholash ko‘rsatilgan **reproduktiv**, **samarali**, **ijodiy** so‘zi bilan yoki **“+”** belgisi bilan belgilanadi)

Darajasi	**Kompetensiya**	**Bahosi (tarbiyachi, defektolog, psixolog, musiqa rahbari va metodist)**
Reproduktiv (past)	“Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi asosida berilgan namuna bo‘yicha faoliyatini tashkil etadi	
Samarali (o‘rta)	“Ilk qadam” Davlat o’quv dasturi asosida yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali faoliyatini tashkil etadi va turli ta’lim resurslarini o’rganadi	
Ijodiy (yuqori)	“Ilk qadam” Davlat o’quv dasturi asosida yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali faoliyatini turli ta’lim resurslaridan foydalangan holda tashkil etadi. Mustaqil ravishda “Ilk qadam” Davlat o’quv dasturi asosida mavzuli rejalarni ishlab chiqadi	

Tarbiyachi, defektolog, psixolog, musiqa rahbari

_____ _____

(imzo)

(F.I.Sh)

«_____»_____20___ y.

2.Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish

Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish pedagoglarning bolalar bilan yakka ishlashlari – pedagoglar (psixolog, musiqa rahbari, jismoniy tarbiya yo‘riqchisi) hamkorligi asosida rivojlanish xaritasining indikatorlari bo‘yicha yakka tartibda ishlash tashkil etilib, tarbiyalanuvchi o‘zlashtirmagan rivojlantiruvchi sohalar indikatorlari bo‘yicha ishlar rejalashtirilib, tarbiyalanuvchining familiyasi va ismi qayd etiladi, indikator asosida ishlar aniq belgilanadi.

Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish –suhbat jarayonida bolalarning kun davomida olgan bilim, ko‘nikma va malakalari (bola kompetensiyasi) tahlil qilinadi va umumlashtiriladi hamda bolalarni qiziqishlarini inobatga olgan holda, ertangi kunda faoliyat yuritadigan markazlar haqida ma’lumotlar jamlanadi

Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirishni o‘tkazishda quyidagi tamoyillarga tayanish lozim:

- Yakka ish jarayoni bola uchun odatiy sharoitda amalga oshiriladi va bolaga yordam berishga yo‘naltirilgan bo‘ladi.
- Yakka ish jarayoni bola rivoji borasida yanada xolis tasavvur hosil qilish uchun faoliyatlar kamida 3-4 mavzular yoki sohani qamrab olishi lozim
- Yakka ish jarayonidagi holat hamda bola to‘g‘risidagi ma’lumotlarni ota-onalar yoki tashkilotning boshqa xodimlari bilan suhbatlar jarayonida olishi mumkin.
- Yakka ish jarayonida pedagog bolaning moyilliklari, qiziqishlariga, uning muloqot qilish va bilim olish xususiyatlariga e’tibor qaratishi lozim.

Bola bilan yakka ishlashni rejalashtirish suhbat,topshiriq, ta’limiy o‘yinlar orqali olib borilishi maqsadga muvofiqdir

Nazorat savollari:

1.Tarbiyachi bola yutuqlari xaritasini yiliga necha marta to‘ldiradi?

2.Rivojlanish xaritasida yillik yakuniy hisobotlar qanday rasmiylashtiriladi?

3.Bolaning rivojlanish xaritasi asosida yil davomida necha marta kuzatuv-tahlil jarayoni tashkil etiladi?

4.Rivojlanish sohalaridagi kichik sohalarning ta’limiy faoliyatlardagi integrallashuvi qanday pedagogik jarayonlarda kuzatiladi?

5.Rivojlanish xaritasida oraliq nazorat yakunlarida maqsad qanday belgilanadi?

6.Rivojlanish xaritasida yakuniy nazorat yakunlarida maqsad qanday belgilanadi?

7-mavzu: Bolalarning rivojlanish xaritasini yillik yakun hisobotini rasmiylashtirish (80daqiqa)

Reja:

1.O‘quv yili davomida olib boriladigan pedagogik kuzatishlar va ularni qayd etish.

2. Kuzatuv asosida yil boshida qo‘yilgan vazifalar, baholanishi.

1.O‘quv yili davomida olib boriladigan pedagogik kuzatishlar va ularni qayd etish.

Maktabga tayyorlik deganda bolada umumiy kompetensiyalarni va rivojlanish sohalari kompetensiyalarining shakllanganligi tushuniladi. Bu xarita maktabgacha ta’lim tashkilotining har bir bitiruvchisi uchun to‘ldiriladi. Unda Davlat dasturiga muvofiq rivojlanishning beshta sohasi (bola kompetensiyalari) bo‘yicha kutilayotgan natijalar ifodalanadi.

Kuzatish – bolalar rivojlanishidagi ijobiy o‘zgarishlarni ularni tabiiy sharoitda (uyda, guruhda, ochiq maydonchada), kun davomida turli vaqtda, butun yil davomida hamda to‘plangan ma’lumotlarni hujjatlashtirib borgan holda baholashning eng ishonchli usuli hisoblanadi. Pedagogning ishi aynan pedagogik kuzatuvdan boshlanishi zarur, chunki u bolani tushunishga, bolani tushunishdan esa – u va oila a’zolari bilan o‘zaro aloqalarning eng maqbul strategiyasini tanlab olish imkoniyatini yaratadi.

Kuzatish – maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishi va o‘rganishi haqida ma’lumot to‘plashning samarali usuli

1-qadam. Kuzat – axborot yig‘ish jarayoni.

2-qadam. Tahlil qil – kuzatilganlar mazmun-mohiyati haqida savol berish.

3-qadam. Rejalashtir – ta’lim olish va rivojlanishni davom ettirish uchun keyingi qadamlarni rejalashtirish.

4-qadam. Qo‘lla – o‘ylangan rejani amaliyotga tatbiq qilish.

5-qadam. Anglash (refleksiyaga erishish) – rejaning unumdorligini baholash

Kuzatish – bu bolaning ishlayotgan yoki o‘ynayotgan paytida, uning faoliyatiga aralashmagan holda uni kuzatish jarayonidir. Pedagog bolani kuzatish orqali xatti-harakatining turi, bilim olish bo‘yicha qiziqishlari, ko‘nikmalar darajasi va rivojlanishidagi ijobiy o‘zgarishlarni aniqlaydi.

Kuzatishning ikki turi mavjud – rasmiy va tasodifan (norasmiy).

2.Kuzatuv asosida yil boshida qo‘yilgan vazifalar, baholanishi.

Bolani norasmiy kuzatish orqali unga bu haqida oldindan xabar bermasdan juda ko‘p ma’lumot olsa bo‘ladi (masalan, bola tabiiy ravishda o‘yinga jalb qilinganida). Rasmiy kuzatish bolani asabiylashtirishi yoki g‘ayriixtiyoriy yo‘l tutishiga olib kelishi mumkin, bola esa boshqa bolalar bilan umuman o‘ynamasligi yoki muloqotda bo‘lmasligi ehtimoli bor. Rasmiy kuzatish ko‘proq bolaning muayyan ko‘nikma yoki malakasining rivojlanishini yoki uning bilim va tushunchalarini kuzatib borishga qaratiladi

“Pedagogik kuzatishni to‘g‘ri olib borish uchun quyidagi tamoyillardan foydalanish lozim:

● kuzatuv bola uchun tanish holatda o‘tkaziladi va bolaga yordam berishga qaratilgan bo‘ladi;

● kuzatuv 2 hafta (yoki bir oy) davomida o‘tkazilishi kerak, chunki bu bola rivojlanishi haqida xolisona tasavvur hosil qilishga olib keladi;

● bola haqida qo‘shimcha ma’lumotlarni ota-onalar va maktabgacha ta’lim tashkilotining boshqa xodimlari bilan bo‘lgan suhbatlardan olish mumkin;

● bolaning moyilligi, qiziqishlari, muloqot qilish va bilim olish xususiyatlariga e’tibor qaratish lozim.

Tarbiyalanuvchi portfoliosining tuzilmasi

Bola ism va familiyasi ko‘rsatilgan titul varaq

-Tarjimai holda bola necha yoshda yura boshlagani, uning birinchi aytgan so‘zi nima bo‘lgani, aka-uka yoki opa-singillari borligi, qaysi MTTga borganini ko‘rsatsa bo‘ladi. Oxirida bolaning yaxshi ko‘rgan mashg‘ulotlari (MTTdagi o‘yinlar ham) qisqacha sanab o‘tiladi.

“Mening oilam va bizning bayramlarimiz

-Ota-onalar va boshqa oila a’zolarning ismlari, ularning tug‘ilgan kunlari va boshqa oilaviy bayramlar yoziladi. Ota-onalarning to‘y kuni sanasi, oila a’zolarining qiziqishlarini yozish, shajara daraxtini chizish ham maqsadga muvofiq

“Mening yutuqlarim”

Pedagoglar alohida sahifada bola erishgan natijalarga olib kelgan rivojlanish jarayonini tasvirlaydilar. **MTT pedagogi faoliyatini baholash mezonlari** *1-jadval*

№	Mezonlar	Umumiy ball
I.Guruh tavsifi		**25 ball**
Bolalar davomati 1.1.50 % 5 ball 1.2.ot 51-75% 10 ball 1.3.ot 76-100% 15 ball		
Muhitning qulayligi: 1.4.Qulay va ijobiy muhitning tashkil etilganligi – 10 ball 1.5.Qulay va ijobiy muhitning tashkil etilmaganligi – 1 ball		
II. O‘quv yiliga qo‘yilgan maqsad va vazifalar		**5 ball**
2.1. Taqdim etilgan tavsiyalar va bolalarning rivojlanish xususiyatlariga muvofiq o‘quv yili uchun vazifalar belgilanganligi – 5 ball 2.2. O‘quv yili uchun vazifalar taqdim etilgan tavsiyalar va bolalarning rivojlanish xususiyatlariga muvofiq belgilanmaganligi – 0 ball		
III. Amalga oshirilgan tadbirlar tavsifi		**20 ball**
3.1. Tadbirlar guruh va MTT rejasi asosida to‘liq amalga oshirilgan – 15 ball		

3.2. Tadbirlar guruh va MTT rejasi asosida qisman amalga oshirilgan – 5 ball	
IV. Bolalarning tanlovlarda ishtiroki	**25 ball**
4.1. Tuman miqiyosida o‘tkazilgan tanlov va musobaqalarda guruh bolalarining ishtiroki – 2 ball	
4.2. Viloyat miqiyosida o‘tkazilgan tanlov va musobaqalarda guruh bolalarining ishtiroki – 5 ball	
4.3. Respublika miqiyosida o‘tkazilgan tanlov va musobaqalarda guruh bolalarining ishtiroki – 8 ball	
4.4. Xalqaro tanlov va musobaqalarda guruh bolalarining ishtiroki – 10 ball	
V. Ota-onalar bilan hamkorlik ishlar	**15 ball**
5.1. Rejaga muvofiq ota-onalar bilan olib borilgan ish – 10 ball	
5.2. Rejaga qisman ota-onalar bilan olib borilgan ish – 5 ball	
VI. Rivojlanish markazlarini yangilash va boyitishdagi ishlar	**15 ball**
6.1. Guruhda bolalar uchun 5 ta rivojlanish markazlari yaratilgan haftada bir marta yangilanadi – 10 ball	
6.2. Guruhda bolalar uchun 5 ta rivojlanish markazlari yaratilgan qisman yangilanadi – 5 ball	
VII. O‘quv yili yakuniga “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturini o‘zlashtirish natijalari	**16 ball**
7.1. 100% bolalarda sohalar bo‘yicha rivojlanish sur’ati barqaror darajada kuzatiladi – 10 ball	
7.2. 50% bolalarda sohalar bo‘yicha rivojlanish sur’ati barqaror darajada kuzatiladi – 5 ball	
7.3. 30% bolalarda sohalar bo‘yicha rivojlanish sur’ati barqaror darajada kuzatiladi – 1 ball	
VIII. O‘z ustida ishlash	**24 ball**
8.1. Reja asosida malaka oshirish kurslaridan o‘tish – 5 ball	
8.2. Rejadan tashqari malaka oshirish kurslaridan o‘tish – 0 ball	
8.3. Turli elektron ta’lim resurslaridan foydalanishni o‘rganadi va ta’lim-tarbiya jarayonida qo‘llaydi – 8 ball	
8.4.Turli metodik birlashmalar, seminarlarda faol ishtirok etadi 11 ball	
IX. Keyingi o‘quv yiliga ish faoliyatini rejalashtirish	**15 ball**
9.1. Keyingi o‘quv yili uchun rivojlanish sohasi bo‘yicha rejalashtirish mavjud – 10 ball	

9.2. Keyingi o‘quv yili uchun rivojlanish sohasi bo‘yicha rejalashtirish qisman mavjud – 5 ball	
9.3. Keyingi o‘quv yili uchun rivojlanish sohasi bo‘yicha rejalashtirish mavjud emas – 0 ball	
Yakuniy ball	**160 ball**

Pedagogning o‘quv yilidagi faoliyatining (kompetentligi) darajasi

2-jadval

Darajasi	**Kompetensiya**	**Bahosi (tarbiyachi, defektolog, psixolog, musiqa rahbari)**
Reproduktiv (past)	“Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi asosida berilgan namuna bo‘yicha faoliyatini tashkil etadi	30dan 50 ballgacha
Samarali (o‘rta)	“Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi asosida yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali faoliyatini tashkil etadi va turli ta’lim resurslarini o‘rganadi	51dan 85 ballgacha
Ijodiy (yuqori)	“Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi asosida yangi zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali faoliyatini turli ta’lim resurslaridan foydalangan holda tashkil etadi. Mustaqil ravishda “Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi asosida mavzuli rejalarni ishlab chiqadi	86dan 160 ballgacha

metodist _____ _____

(imzo) (FISh)

«_____»_____ 20___ y.

Nazorat savollari:

1.Bolaning rivojlanish xaritalarini yuritishda qaysi ish hujjatlari o‘zaro

mutanosib olib boriladi?

2.O‘quv yili yakunida hisobotni yoritishda nimalarga alohida ahamiyat beriladi?

3.Tarbiyachi bola yutuqlari xaritasida erishilgan natijani qanday belgi bilan belgilaydi?

4. KBTD ko‘rsatkichlarini izohlang.

5. Maktabga tayyorgarlik xaritasini qanday belgilaymiz?

6. Faoliyatlar jadvalini tuzishda nimaga e’tibor qaratish lozim?

8–Mavzu:MTT sharoitlarida o‘yin faoliyatini tashkil etishga doir tavsiyalar

(80 daqiqa)

Reja:

1.Ta’lim va tarbiyaviy faoliyatlarda va sayrlarda turli xil o‘yinlardan foydalanish

2.“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi rivojlanishning barcha sohalarida erkin o‘yin faoliyati.

1.Ta’lim va tarbiyaviy faoliyatlarda va sayrlarda turli xil o‘yinlardan foydalanish

Ochiq havoda o‘ynaladigan o‘yinlarning ayrimlari xona ichida ham o‘tkazilishi mumkin. Lekin ochiq havoda o‘tkazilgan o‘yin yaxshiroq samara

beradi, chunki bu holda bolalarning o‘yinda ishtirok etishga bo‘lgan shijoatini oshiradigan tasodifiylik holati bo‘ladi. Masalan, predmetlar tasvirlangan oddiy kartochkalarni ochiq havodagi haqiqiy tabiiy materiallar bilan almashtirish bolalarning tashqarida o‘ynaladigan o‘yinlarga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularni yanada qiziqarli va mazmunli qiladi. Ichkaridagi yoki tashqaridagi jismoniy o‘yin uchun mo‘ljallangan maydonchalar bolalarni faol bo‘lishga va yirik motorikani qo‘llashga chorlaydi. Joyning bo‘shligi bolalarga yugurish, sakrash, yiqilish va butun tanasini erkin harakatlantirish imkonini beradi. Bolalar maydonchalari va sport zallari uchun tayanch jihozlar bolalarni tirmashib chiqish, sakrash, tebranish, pedalni bosish va qo‘l bilan tortilishga undaydi, bu esa muvozanat, koordinatsiya va tananing yuqori va pastki qismidagi kuchni rivojlantiradi.

Ochiq maydonchada bolalar qazish va yog‘ochni qayta ishlash kabi turli xil yirik motorli mashg‘ulotlar bilan shug‘ullanishlari mumkin. Shuningdek, unda sokin hududlar va ustida yugurish, yurish va o‘ynash mumkin bo‘lgan turli sathga ega bo‘lgan hududlar ham bo‘lishi mumkin. Biz sensor tajribani ham havola etamiz – ko‘rish, tegish, hid sezish va eshitish. Bu ularni “qo‘llanilish” imkoniyatlarini kengaytiradi. Zonalarda toza havoda harakatlanish chizmalari bolalar bir-biri bilan to‘qnash kelmasliklari uchun oddiy va xavfsiz bo‘lishi kerak. Agar hududlar aniq chegaralanmagan bo‘lsa, belgilarni o‘rnating, hududni uzunroq lentalar bilan o‘rang. Biz bolalarga xavfsizlik qoidalari haqida har kuni ular ko‘chaga chiqishlaridan oldin eslatishimiz lozim. O‘yingohda joylashgan jihoz turlariga odatda quyidagilar kiradi:

- tirmashib chiqish uchun katta konstruksiya;
- osma (gorizontal) shtangalar;
- muvozanat bruslari;
- yuqori / pastki platformalar va ko‘priklar;
- pod’yomlar;
- arg‘imchoqlar;
- gorkalar;
- tunnellar;
- erkin qismlar.

O‘lchami bo‘yicha bolalarning yoshiga mos keladigan turli jihozlarning bo‘lishi, jihozning bolalar soni uchun yetarliligi o‘yingohni xavfsiz va qulay qilishda muhim omil hisoblanadi. Aksariyat jarohatlar shu yerda sodir bo‘ladi, shuning uchun uni yaxshilab nazorat qilish, ustiga baquvvat va yumshoq qoplama yotqizish kerak. Agar jihoz ishlab chiqaruvchidan xarid qilinmasdan, joylarda qo‘lbola tayyorlansa va o‘rnatilsa, u sifat va xavfsizlik standart qoidalariga qat’iy javob berishi lozim.

Qishki mavsumda o‘yin faoliyatida bolalarning harakatchan faolligini tashkil etiladi.Sovuq mavsumda pedagog bolalarning burun orqali nafas olishlariga e’tibor berishi kerak. Burun orqali olinadigan nafas bolalarning to‘g‘ri nafas olish qobiliyatini shakllantiradi, burun-halqum kasalliklarining oldini oladi. Quyi havo haroratida ko‘p harakatli o‘yinlarni tashkil qilish maqsadga muvofiq emas, chunki ular bolalar og‘iz orqali nafas olishni boshlaganida nafas olishni tezlashtiradi. Bunday sharoitlarda bolalarni baland ovozda she’r etishga, ashula kuylashga yoki biron matnni aytishga chorlaydigan o‘yinlarni o‘tkazish ham noto‘g‘ri. Yo‘llarning chetlari bo‘ylab har xil rangli bog‘ichlar va tasmalarni o‘tkazish, qor uyumlarini rang-barang muz bezaklari bilan bezatish maqsadga muvofiq. Bezaklar ham o‘yin materiali bo‘lib xizmat qiladi. Yetarli miqdordagi o‘yin materiallari sayrni yanada maroqli va qiziqarli qiladi. Sayrga sanitar ishlov oson beriladigan o‘yinchoqlar tanlanishi lozim (plastmassa, rezina, yog‘och, gips, havoda o‘chmaydigan yorqin bo‘yoqlar). O‘yinlar uchun chiroyli bezatilgan qo‘g‘irchoqlar tanlanadi, ularning kiyimlarini bolalar o‘zlari oson yechishlari va yuvib qo‘yishlari, qo‘g‘irchoqlarni esa cho‘miltirib qo‘yishlari mumkin bo‘ladi. MTT dasturini oilalarga tushuntirganingizda, agar ob-havo sharoiti juda yomon bo‘lmasa yoki havo ifloslanmasa, bolalar har kuni tashqariga chiqishlarini tushuntiring. Ochiq havodagi o‘yinning muhimligiga urg‘u berib o‘tish uchun byulletenlar va ota-onalar majlislaridan foydalaning. Oilalar ochiq havoda o‘ynash haqida oldindan xabardor bo‘lishi muhim. Shunda ular farzandi uyga kelib yomg‘ir tagida yurganini aytganida hayron bo‘lmaydi. Albatta, eng maqbul variant bu ota-onalarni ochiq havoda birga sayr qilishga taklif etishdir.

TOPSHIRIQ:Maktabgacha bo‘lgan kichik yosh guruhida yozgi maydonchalarda chiniqtirish yo‘laklarini tashkil etish

Maktabgacha bo‘lgan kichik yosh guruhida yozgi maydonchalarda chiniqtirish yo‘laklarini tashkil etish namunasi

2.“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi rivojlanishning barcha sohalarida, erkin o‘yin faoliyati

Atrof-muhit bolalar tasavvurini va ijodkorligini rivojlantirish imkonini beradi. Arg‘imchoq uchgan bolalar o‘zini uchib ketayotgandek his qilishlari mumkin. Velosiped minib, o‘zlarini yuk mashinasini haydab ketayotgandek tasavvur qilishlari mumkin. Birgalikda bolalar ochiq havoda tashkil etish yaxshiroq bo‘lgan qiziqarli ssenariylarni o‘ylab topadi: uzoq safar, sayrga otlanish, okean bo‘ylab suzishga yoki yovvoyi hayvonlarni izlashga yo‘l olish. Hatto oddiy sayr ham biz o‘zimizni dinozavr suyaklari, izlari yoki qoldiqlarini qidirayotgan paleontolog qilib tasavvur qilganimizda maroqli sayohatga aylanishi mumkin. Sayrlarda ijtimoiy-obrazli o‘yin markazlaridan kitoblar, badiiy materiallar, manipulyator va predmetlardan (kostyumlar, oshxona anjomlari va asboblari) foydalanishimiz mumkin. Bu bolalarning toza havoda bo‘lishga bo‘lgan qiziqishining oshishiga olib keladi. Atrof-muhit haqidagi ilmiy bilim va tushunchalarni sayr chog‘ida rivojlantirish mumkin. Biz bolalarga osmonga qarab bulutlarning harakatlanishini tomosha qilishni tavsiya etishimiz, ular qanday qilib yomg‘ir keltirib chiqarishini tushuntirib berishimiz mumkin. Agar bola “Nega qorbobo/qorqiz kichkina bo‘lib qoldi?” deb so‘rasa, biz haroratni qorga ta’sirini aytib berishimiz lozim. Boshqa bolalar daraxtlarda yangi kurtaklarni yoki yomg‘irdan keyin hosil bo‘lgan ko‘lmaklarni sezib qolishi mumkin. Shunda bolalar qator savollar bilan murojaat qilishadi: “Nima uchun ular ba’zi joylarda bor, boshqa joylarda esa yo‘q?”, “Nega ba’zilari kattaroq?”, “Nima ularni qurib qolishiga olib keladi va bu qancha vaqtni oladi?”.

Ijodiy loyihalarni ochiq havoda ham amalga oshirish yaxshiroq. Misol uchun, oyoqlaringiz bilan chizish juda qiziqarli. Bolalar yurishlari, yugurishlari, sakrashlari yoki uzun qog‘oz varaqlariga yoki oyoqlari bilan yerga chizishlari mumkin. (Bo‘yoqni suyuq sovun bilan aralashtirish uni oson ketkazishga yordam beradi.) Ko‘chada bo‘sh joy yetarlicha katta bo‘lsa, bolalar katta loyihalar ustida birgalikda ishlashi mumkin. Ular yer, o‘t yoki qum tarkibini o‘rganish uchun yordamchi materialdan foydalanishlari lozim. Katta bo‘yoq cho‘tkalari va suv bilan bo‘yash iliq kunlarda maroqli faoliyatga aylanadi.

TOPSHIRIQ: Akvametod o‘yin va mashqlarini tashkil etish

Akvametod o‘yin va mashqlari.

O‘yinning maqsadi: bolalarning ijobiy kayfiyatini shakllantirish. Psixoemotsional va fizik tajanglikni yechish, bolalarning o‘yin turlarini ko‘paytirish natijasida bolada tashkilot hayotiga qiziqish uyg‘otish.

“Qiziqarli kemalar” – Bolalar tomonidan suvga (minibasseyn) turli predmetlarnikemacha, qayiqcha, turli mayda o‘yinchoqlarni qo‘yib yuboriladi va “to‘lqin”, “shamol” hosil bo‘lishi kuzatiladi.

“Sho‘ng‘ish” – mayda koptokchalar, rezinali o‘yinchoqlar, pin-pong sharchalarini tog‘oracha yoki vannaga suv to‘ldirib, qo‘llari bilan siqishadi natijada, o‘yinchoqlar suvdan otilib chiqadi.

“Chaqqon barmoqchalar” – bolalar turli rang va shakldagi parolon gubkalarni suvga bo‘ktirib, ular yordamida suvni bir idishdan ikkinchi idishga kuyishadi.

“Sharchalar” – bolalar rezina o‘yinchoqlarni suv ostida kaftlari orasida siqib, chiqayotgan havo sharchalarini kuzatishadi, turli butilkalarni suvga solib, suvga to‘ldirib, ko‘proq qaysi holatlarda sharchalar hosil bo‘lishini kuzatadi.

“Cho‘kadi-cho‘kmaydi” – bolalar turli predmetlar orqali tajriba o‘tkazishadi. Ularni suvga solib, nima cho‘kib nima cho‘kmasligini aniqlashadi.

“Dengiz xazinalari” – bolalar suv ostidan turli xazinalar-toshlar, chig‘anoqlar yaltiroq tugmachalar, turli mayda predmetlarni olishadi. Ushbu predmetlarni qarmoqcha, to‘r va qoshiqchalar yordamida olish orqali murakkablashtiriladi.

“Quvnoq hayvonchalar” – suvda harakatlanuvchi mexanik o‘yinchoqlarni yo‘nalishini kuzatiladi.

“Chig‘anoqlarni qo‘lga kiritish” o‘yini.

Tashqi maydonchalarga takliflar

Nazorat savollari:

1. Rivojlantiruvchi o‘yinning boshqa o‘yinlardan farqi nimada?

2. Qoidali o‘yinlar qanday o‘ynaladi?

3. Milliy qoidali o‘yinlarga misollar keltiring?

4. O‘yin maydonchalarini nima asosida jihozlash mumkin?

5. Ochiq havoda harakatli o‘yin va jismoniy mashqlar jarayonida bolalarda nimalar faollashadi?

6. Mavsumiy o‘zgarishlarda ota-onalar bilan qanday ishlar olib boriladi?

9 –Mavzu: O‘yinlarni ochiq havoda tashkil etishga doir metodik tavsiyalar (80daqiqa)

REJA:

1.Maktabgacha ta’lim tashkilotida ochiq havoda harakatli o‘yin va jismoniy mashqlar jarayonida bolalarning harakatlanishini faollashtiruvchi resurslar ta’minoti.

2.O‘yin maydonchalari uchun to‘plamlar

1.Maktabgacha ta’lim tashkilotida ochiq havoda harakatli o‘yin va jismoniy mashqlar jarayonida bolalarning harakatlanishini faollashtiruvchi resurslarni ta’minoti

“Ilk qadam” davlat o‘quv dasturida to‘liq kunlik guruhlar kun tartibida ochiq havodagi o‘yinlar ikki marta o‘tkaziladi: kunning birinchi yarmida va ikkinchi yarmida (“Ilk qadam” dasturining 2-ilovasi). Qisqa muddatli guruhdagi bolalarning namunaviy kun tartibida ochiq havodagi o‘yinlar birinchi smenada bir marta, ikkinchi smenada bir marta o‘tkaziladi. Bolalar ochiq havoda o‘tkazgan vaqtlarini ularning tadqiqotchilik ko‘nikmalarini rivojlantirishga yo‘naltirish mumkin – sayrdagi o‘yinlar atrofdagi olamni o‘rganish bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Bolaning atrofidagi mavzu muhiti kengayib, xilma-xil bo‘lib boradi – sayrlarda g‘ayritabiiy narsalardan foydalanish mumkin (guruhda qo‘llaniladigan emas): mayda toshlar, cho‘plar, qum va suv. Ochiq havodagi o‘yinlar davomida bolalar atrofmuhitni o‘rganadi, axir tabiat qo‘ynida gullar, daraxtlar, butalar va o‘tlar ko‘p. Sayrdagi o‘yinlar mazmuni quyidagi faoliyat turlarni o‘z ichiga oladi: harakatli o‘yinlar: harakati ko‘p bo‘lgan 2-3 ta o‘yin, 2-3 ta kam va o‘rta harakatli o‘yinlar, bolalar erkin tanlagan o‘yinlar, didaktik o‘yinlar; mustaqil o‘yin faoliyati. Ochiq havoda harakatli o‘yin va jismoniy mashqlar jarayonida bolalarning harakatlanish tajribasi ortadi, asosiy harakatlardagi ko‘nikmalari takomillashadi; epchillik, tezkorlik, chidamlilik rivojlanadi; mustaqillik, faollik va tengdoshlari bilan ijobiy munosabatlar shakllanadi. Bu maqsadlarga erishish uchun pedagog yetarli miqdorda sport o‘yinlari atributlarini tayyorlashi lozim (to‘plar, halqalar, kegli, sakrash uchun arqonlar, nishonlar, uloqtirish uchun to‘rvalar va h.k.). MTT o‘yingohlarida harakatlanish ko‘nikmalarini shakllantirish maqsadida sport mashqlarini tashkil etishda qishda do‘ngliklar, sirpanchiq, chana uchish uchun, yozda esa samokat va velosipedlarda uchish uchun yo‘lakchalar bo‘lishi kerakligini inobatga olish kerak. Yo‘l harakati qoidalarini o‘rgatish maqsadida o‘ynaladigan o‘yin uchun alohida joy ajratish lozim: chorrahalarni belgilash, svetoforlarni qo‘yish, bolalarga yo‘lni tartibga solish vazifasini yuklash. Ochiq havoda o‘ynaladigan o‘yinlarning ayrimlari xona ichida ham o‘tkazilishi mumkin.

Lekin ochiq havoda o‘tkazilgan o‘yin yaxshiroq samara beradi, chunki bu holda bolalarning o‘yinda ishtirok etishga bo‘lgan shijoatini oshiradigan tasodifiylik holati bo‘ladi. Masalan, predmetlar tasvirlangan oddiy kartochkalarni ochiq havodagi haqiqiy tabiiy materiallar bilan almashtirish bolalarning tashqarida o‘ynaladigan o‘yinlarga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularni yanada qiziqarli va mazmunli qiladi. Ichkaridagi yoki tashqaridagi jismoniy o‘yin uchun mo‘ljallangan maydonchalar bolalarni faol bo‘lishga va yirik motorikani qo‘llashga chorlaydi. Joyning bo‘shligi bolalarga yugurish, sakrash, yiqilish va butun tanasini erkin harakatlantirish imkonini beradi. Bolalar maydonchalari va sport zallari uchun tayanch jihozlar bolalarni tirmashib chiqish, sakrash, tebranish, pedalni bosish va qo‘l bilan tortilishga undaydi, bu esa muvozanat, koordinatsiya va tananing yuqori va pastki qismidagi kuchni rivojlantiradi.

2.O‘yin maydonchalari uchun to‘plamlar

Qum maydonchalarini o‘rganish, o‘zaro tahlil va yakuniy xulosa berish

MTTda yo‘l harakati havfsizligini o‘rganish va jarayonda olib borishda

amalga oshirilayotgan ishlarni tahlil etish

Bolani rivojlantirish sohalari bo‘yicha o‘yinlarni qo‘llash tavsiyalari

MTTda yozgi sog‘lomlashtirish yo‘laklarini mavjudligi, ish jarayonidagi holati.

MTTda rivojlantiruvchi o‘yin maydonchalar dizayni,loyihalari va ish faoliyatidagi ahvoli.

Nazorat savollari:

1. O‘yinlarni tashkil etishda pedagog qanday resurslarni tayyorlashi lozim?
2. O‘yin ta’lim strategiyasi tushunchasini ta’riflang?
3. Sport maydonchalarini qanday jihozlaymiz ?
4. Rivojlantiruvchi o‘yinning boshqa o‘yinlardan farqi nimada?
5. Qoidali o‘yinlar qanday o‘ynaladi?
6. Milliy qoidali o‘yinlarga misollar keltiring?

IV. O‘Z-O‘ZINI TEKSHIRISH UCHUN TEST SAVOLLAR

1.	Tarbiyachining 05-01-hujjatlari ro‘yxatidagi ish hujjatlar qaysi	O‘zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan Davlat talablari, takomillashtirilgan “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi	Kuzatuv kengash Nizomi	Pullik xizmat karkulyatsiyasi	Mahalla bilan hamkorlik hisoboti	1
2.	Tarbiyachining 05-02. Oylik ish reja (Ish jurnali) da kunning 2-yarmidagi pedagogik jarayon necha qismdan iborat?	3 qism	4 qism	6 qism	5 qism	1
3.	Tarbiyachining 05-02. Oylik ish reja (Ish jurnali) birinchi sayr necha qismdan iborat?	5 qism	4 qism	6 qism	3 qism	1
4.	Tarbiyachining 05-02. Oylik ish reja (Ish jurnali) kunduzgi sayrda qaysi faoliyatni o’zlashtirmay qolgan bolalar bilan yakka ish olib boriladi?	Asosiy harakatlarni o‘zlashtirmagan bolalar bilan yakka ishlanadi.	Test topshiriqlari aqliy faoliyatda	Test topshiriqlari estetik faoliyatda	Sayr vaqtida yakka ishlash yo‘q	1
5.	MTTda bolaning rivojlanish xaritasi necha yoshgacha bo‘lgan davrni o‘z ichiga oladi?	Bolaning rivojlanish xaritasi 3 dan 7 yoshgacha bo‘lgan davrni o‘z ichiga oladi	Balog‘at yoshiga yetguncha	Fuqarolik pasporti olguncha	Yosh chegarasi belgilanmagan	1
6.	"Kitob tarixi va inson" hafta mavzusi qaysi oy mavzusi asosida belgilangan?	Ajib dunyo	O‘zbekiston – mening Vatanim	Yer sayyorasi – umumiy uyimiz	Go‘zal bahor	1
7.	Ta’lim va tarbiya jarayonini mavzuliy rejalashtirish to‘plami mazmunida qaysi faoliyatning ish mazmuni qayd etiladi?	Rivojlanish markazlardagi ta’lim-tarbiyaviy jarayon mazmuni	Rivojlanish xarita hisoboti	Maktab bilan hamkorlik	Mahalla bilan hamkorlik hisoboti	1
8.	Bolaning rivojlanish xaritasi asosida yil davomida qanday kuzatuv jarayoni tashkil etiladi?	Dastlabki,oraliq, yakuniy kuzatuv	Kuzatuv olib borilmaydi	Ota-ona kuzatuvi asosida 5 marta	2-marta yil boshida va yil yakunida	1
9.	Bolaning rivojlanish xaritasida qaysi vaqtda erishilgan natijalarni (✓) belgisi bilan belgilaydi?	Kutilgan natijalar bola tomonidan o‘zlashtirilganda	Bola o‘zlashtirmaganda	Bolalar davomatda qayd etilmasa	To‘garak ishlari yakunida	1

10.	MTTda integratsiyalash nima?	MTT tizimida bola rivojlanish sohalarininng o‘quv tarbiyaviy faoliyatda o‘zaro mutanosib qo‘llanilishi	MTTda integratsiya qo‘llanilmaydi.	Ota-onalar bilan "Yo‘l xarita" tuzish	MTT mahalla hamkorligi	1
11.	Bolaning rivojlanish darajasi qaysi tushuntirishlar yordamida belgilanadi?	K – kuzatilmaydi yoki kamdan-kam kuzatiladi B – ba’zida kuzatiladi T – tez-tez kuzatiladi D – doimiy ravishda kuzatiladi	B-biladi, M-malakali, T-tushunmaydi, Sh-shakllangan	S-sezgir, F-faol, K-kommunikativ, R-rivojlanmagan	B-bilim, M-malaka, K-ko‘nikma	1
12.	Qaysi yoshda bolalarda "O‘yinlar o‘ylab topadi, syujet-rolli o‘yinlarda ishtirok etadi, turli ertaklarni sahnalashtirishda qatnashadi" malakasi shakllantiriladi	6 yoshu 9 oylik	6 yoshu 6oylik	5 yoshu 9 oylik	6 yoshu 3oylik	1
13.	Maktabgacha ta’lim tizimida qaysi dastur alohida ehtiyojga ega bo‘lgan bolalar uchun mo‘ljallangan?	"Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi	“Bolajon” dasturi	“Uchinchi ming yillikning bolasi” dasturi	“Bilimdon” dasturi	1
14.	Maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy asarlarga qiziqishi qaysi kompetensiyaga tegishli?	Nutq, muloqat, o‘qish va yozish malakalari sohasi	Ijodiy rivojlanish sohasi	Bilish jarayonining rivojlanishi sohasi	Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzini shakllantirish sohasi	1
15.	MTTda qo‘shimcha ta’lim xizmatlarni tashkil etish qaysi dasturga asosan amalga oshiriladi?	"Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi	“Bolajon” dasturi	“Uchinchi ming yillikning bolasi” dasturi	“Bilimdon” dasturi	1
16.	Bolalarning boshlang‘ich ta’limga majburiy bir yillik tayyorgarlik guruhlarida qaysi o‘quv dasturi asosida ta’lim va tarbiya jarayonni tashkillashtiradilar	"Ilm yo‘li” variativ dasturi	“Bolajon” dasturi	“Uchinchi ming yillikning bolasi” dasturi	“Bilimdon” dasturi	1
17.	Agar u yoki bu rivojlanish sohasidagi indikator (kutilayotgan natijalar) “ishlamasa”, pedagog (tarbiyachi) qayerga izoh berishi lozim?	“Pedagog izohi” ustunida eslatma yozishi kerak	Direktorga izoh berishi lozim	Belgi yoki izoh qo‘yish talab etilmaydi	Ota-onaga izoh berishi lozim	1
18.	Bolalarning	Bolalarning	Direktorning	Metodistning	Bolalarning	1

	rivojlanish xaritasi qanday hujjat?	rivojlanish xaritasi ularning rivojlanishini hujjatlashtirishning asosiy shaklidir	nazorat banki	hisobot banki	rangli portfoliosi	
19.	Rivojlanish markazlarida qanday ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatlar tashkil etiladi?	Badiiy adabiyot, atrof-olam, tasviriy faoliyat(rasm, applikatsiya, qurish-yasash)ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatlari rivojlanish markazlarda tashkil-lashtiriladi	Badiiy adabiyot, musiqa, tasviriy faoliyat(rasm, applikatsiya, qurish-yasash) ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatlari rivojlanish markazlarda tashkillashtiriladi	Badiiy adabiyot, jismoniy tarbiya, atrof-olam, ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatlari rivojlanish markazlarda tashkillashtiriladi	Badiiy adabiyot, musiqa, 2-tilga o'rgatish, tasviriy faoliyat ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatlari rivojlanish markazlarda tashkillashtiriladi	1
20.	Umumiy guruh bilan ishlash faoliyat ishlanmasi qanday tuzilmaga ega?	Mavzu, maqsad, jihozlar va materiallar, ta'limiy-tarbiyaviy faoliyatning olib borilishi, bolalar bilimlarini mustahkamlash uchun savollar	Mavzu, maqsad, jihozlar va materiallar, mashg'ulotni olib borilishi	Tarbiyachining ijodiy yondashiviga ko'ra tuziladi	Rivojlanish markazlarida rejalashtirish hech qanday tuzilmaga ega emas.	1
21.	Umumiy guruh bo'lib ishlash jarayoni qaysi faoliyatlar asosida tashkil etiladi?	Nutq o'stirish, matematika, savodxonlik, jismoniy tarbiya, musiqa, horijiy til	Elementar matematika, rasm, savodxonlik, jismoniy tarbiya, musiqa, 2-tilga o'rgatish	Rasm, savodxonlik, jismoniy tarbiya, musiqa, 2-tilga o'rgatish	Tabiat bilan tanishtirish, matematika, rasm, savodxonlik, jismoniy tarbiya, musiqa, 2-tilga o'rgatish	1
22.	Bolalar portfoliosi nima?	Bolaning guruhga kelganidan ta maktabgacha ta'lim tashkilotini yakunlagunga qadar yutuqlari va ishlarining yakka to'plami	Bolalarning dasturni o'zlashtirishidagi yutuqlari bayon etiladigan daftar	Bolalarning tadbirlar, ko'rgazma va ko'rik tanlovlardagi muvaffaqiyatli ishtiroklari qayd etiladigan daftar	Bolaning shu davrgacha erishgan yutuqlari, ta'lim sohalarini o'zlashtirish bo'yicha mavjud bo'lgan muammolari qayd etiladigan daftar	1
23.	Qachon maktabga tayyorgarlik xaritasi to'ldiriladi ?	6-7 yoshdagi bolalar uchun (MTT bitiruvchisi) faqat oraliq kuzatish maqsadlari aniqlanadi, yakuniy kuzatishdan so'ng bolaning maktabga tayyorligi xaritasi to'ldiriladi	O'quv yilining 15-28-may kunlari.	Ota onalar bilan suhbatdan so'ng	Psixolog tashxisidan so'ng	1
24.	Qaysi yoshdagi bolalar uchun oraliq kuzatuvdan so'ng maktabga tayyorgarlik xaritasi to'ldiriladi.	6-7 yoshdagi bolalar uchun (MTT bitiruvchisi)	5-6 yoshdagi bolalar uchun	4-5 yoshdagi bolalar uchun	3-4 yoshdagi bolalar uchun	1
25.	MTTda sog'lomlashtirish	MTTda yozgi sog'lomlashtirish	Bolalar uchun testlar majmuasi	Ota-onalarning antropometrik	Reglament asosida	1

	ishlarini tashkil etish bo‘yicha qanday ishlar olib boriladi	davrini tashkil etish tadbirnomasi tuziladi	tuziladi	ko‘rsatkichlar jamlanadi	diagnostik tahlil tashkil etiladi	
26.	MTTda sog‘lomlashtirish ishlarini tashkil etish bo‘yicha qanday me’yoriy reglament ishlari tashkil etiladi	Buyruq , umumiy ishlab chiqarish yig‘ilishi, xodimlar bilan yo‘riqnoma o‘tkazish	Ota-ona bilan hisobot tayyorlanadi	Bolalar uchun testlar majmuasi tuziladi	Reglament asosida diagnostik tahlil tashkil etiladi	1
27.	MTTda sog‘lomlashtirish ishlarini tashkil etish bo‘yicha ota-onalar uchun qanday targ‘ibot ishlar olib boriladi	"Assalom yoz" ota-onalar uchun targ‘ibot stendi.	Ota onalar testdan o‘tkaziladi	Ota-onalarning antropometrik ko‘rsatkichlar jamlanadi	Ota-onalar ta’tillar jadvali tuziladi	1
28.	Sog‘lomlashtirish ishlarini tashkil etish bo‘yicha yig‘ma jildda tarbiyachi qanday hujjatlarni jamlaydi.	Sog‘lomlashtirish davri rejasi asosida olib borilgan tadbirlari ssenariylari va foto lavhalari	Buyruq , umumiy ishlab chiqarish yig‘ilishi materiallari	Ota-onalarning antropometrik ko‘rsatkichlar jamlanadi	Ota-onalar ta’tillar jadvali tuziladi	1
29.	MTTda sog‘lomlashtirish ishlarini tashkil etish qanday metodik tavsiya asosida amalga oshiriladi	"Yoz o‘tmoqda soz" metodik tavsiya"	Tejamkorlik saboqlari "dasturi asosida	"Mehr aksiyasi" mehr muruvvat oyligi	"Baxtli bolalik"Konsepsi yasi	1
30.	MTTda yozgi sog‘lomlashtirish ishlari necha yo‘nalishda tashkil etiladi	3 yo‘nalishda	2 yo‘nalishda	4 yo‘nalishda	5 yo‘nalishda	1
31.	MTTda yozgi sog‘lomlashtirish ishlari uchinchi yo‘nalishi qanday mavzuda tashkil etiladi	Ta’limiy-tarbiyaviy jarayonni rejalashtirish va chiniqtirish ishlarini	To‘g‘ri ovqatlantirishni tashkil etish	Kitobxon bolajon tadbirlari asosida	Mujassam-mavzuli rejalashtirish	1
32.	MTTda yozgi sog‘lomlashtirish ishlarining qanday chiniqtirish tadbirlari tashkil etiladi	Suv, quyosh, havo vannalari, yerda oyoq yalang yurish, massaj muolajalari	Ota-onaning yo‘l haritasi asosida	Kuzatuv kengash tavsiyasi asosida	Tarbiyachilar kengashi tavsiyasi asosida	1
33.	Pedagogning o‘quv yilidagi faoliyatining (kompetentligi) darajasi to‘g‘ri keltirilgan qatorni toping	Reproduktiv,samarali ,ijobiy	Reproduktiv,samarali ,past	Reproduktiv,samarali ,o‘rta	Reproduktiv,samarali ,salbiy	1

34.	Yozgi sog‘lomlashtirish davri mavzuviy rejasi qaysi qatorda to‘g‘ri ko‘rsatilgan	Baxtli bolalik, Quvnoq yoz, Quvnoq va sog‘lom bolalar.	Yoz o‘tmoqda soz, Sport — salomatlik, Suv bayrami	Baxtli bolalik,Tabiat qo‘ynida, Ertak qahramonlari — bizning mehmonimiz.	Suvning xususiyatlari, Vitaminlarning sarguzashtlari, Buni bilish foydali	1
35.	Tushirib qoldirilgan so‘zni toping. _____qanchalik mustahkam bo‘lsa, bola dunyoqarashi, intellektual salohiyati shunchalik rivojlanadi va kamol topadi.	Bilim	Soha	Diqqat	Faoliyat	1
36.	Kichik guruhda yozgi sog‘lomlashtirish davrida haftasiga nechta mashg‘ulot rejalashtiriladi?	5ta	10ta	7ta	8ta	1
37.	O‘rta guruhda yozgi sog‘lomlashtirish davrida haftasiga nechta mashg‘ulot rejalashtiriladi?	6ta	10ta	7ta	8ta	1
38.	Katta guruhda yozgi sog‘lomlashtirish davrida haftasiga nechta mashg‘ulot rejalashtiriladi?	6ta	10ta	5ta	8ta	1
39.	Maktabga tayyorlov guruhda yozgi sog‘lomlashtirish davrida haftasiga nechta mashg‘ulot rejalashtiriladi?	7ta	10ta	6ta	8ta	1
40.	Havo bilan chiniqtirishda havo harorati necha gradus bo‘lishi kerak ?	19-22º	16-20º	10-12º	24-28º	1
41.	Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risidagi buyrug‘i qachon tasdiqlangan?	№99 28.08.2023	№255 19.05.2022	№60 20.06.2021	№155 31.08.2019	1
42.	Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash	05 – Umumiy turdagi davlat maktabgacha ta’lim tashkiloti (bolalarni boshlangich	04 – Davlat maktabgacha ta’lim tashkiloti metodisti	02 – Tarbiyalanuvchilarga oid hujjatlar	06 – Maktabgacha ta’lim tashkiloti psixologi	1

	to‘g‘risidagi buyrug‘i asosida tarbiyachi ish hujjatlari nechi indeksda belgilangan?	ta’limga majburiy bir yillik tayyorlash guruhi) tarbiyachisi				
43.	Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta’lim tashkiloti va oilaviy nodavlat maktabgacha ta’lim tashkilotining ish hujjatlari qaysi buyruq asosida yuritiladi?	№99 28.08.2023	№255 19.05.2022	№60 20.06.2021	№155 31.08.2019	1
44.	Bolalarning rivojlanish xaritasi. Yillik hisobot qaysi davrgacha saqlanadi?	3 yil	Ota-onalarga beriladi	Saqlanmaydi	1 yil	1
45.	Tarbiyachining o‘quv yili yakunida yozadigan Yillik hisobot shakli necha raqamni o‘z ichiga olgan?	XI	X	V	VIII	1
46.	.....tarbiyachining ish jurnalida berilgan ushbu qismda bolalarni birlamchi tibbiy ko‘rikdan (filtr) o‘tkazish, bolaning holati haqidagi ma’lumotlarni ota-onalardan olish, davomatga belgilab qabulni yakunlash va bolalarning hoxishlariga qarab mehnat turlariga jalb etish tadbirlari amalga oshiriladi.Nuqtalar o‘rniga kerakli so‘zni belgilang.	Ertalabki qabul	O‘yinlar	Bolalar bilan suhbat	Ta’lim-tarbiya jarayoni	1
47.	Bolalar bilan suhbatda hafta davomida nechta mavzu yoritiladi?	5	10	15	25	1
48.	Markazlardagi faoliyatlar qachon oylik reja daftariga qayd etiladi?	Namunaviy rejalashtirish berilgan markazlardagi faoliyatlarga, hudud (shahar)larning ichki imkoniyatlarini inobatga olib yoki	Kiritilmaydi	To‘liq yoritiladi	Ota-onalar talabiga binoan	1

		ijodiy yondoshgan holda (asosiy oy mavzusidan chiqib ketilmaydi) o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritilganda				

V. ADABIYOT VA MANBALAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida” Qonuni.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026-yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-sonli Farmoni.

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi “O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PQ-4312-sonli Qarori.

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrdagi “Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning Davlat standartini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 802-sonli Qarori https://lex.uz/docs/5179335.

5. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta’lim agentligining 2023-yil 28-avgustdagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 99-sonli buyrug‘i T.:2023

6. Grosheva I.V., Mirziyoyeva Sh.Sh., Yevstafyeva L.G., Maxmudova D.T., Nabixanova Sh.B., Pak S.V., Nazarova V.A., Isxakova M.R., Abdunazarova N.F. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tashkilotlari uchun “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi (takomillashtirilgan ikkinchi nashr). Toshkent 2022-yil (o‘zbek va rus tillarida)

7. Maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini mavzuli rejalashtirish (kichik guruh). Metodik qo‘llanma. – T.: 2018-y.

8. Maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini mavzuli rejalashtirish (o‘rta guruh).Metodik qo‘llanma. – T.: 2018-y.

9. Maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini mavzuli rejalashtirish (katta guruh). Metodik qo‘llanma. – T.: 2018-y.

10. Maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini mavzuli rejalashtirish (tayyorlov guruhi). Metodik qo‘llanma. – T.: 2018-y.

11. Shin A.V.,Mirziyoeva Sh.Sh.,Grosheva I.V.vaboshqalar. “Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv asosida ta’lim jarayonini rejalashtirish” T.:2020-y.

12. Is’hoqova M.R. , Fayzullaeva M.Z., Kucharov J.R., Azizova N.Q., Sultonova N.M. Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodxonlikka o‘rgatish T.: 2018-y.

13. Abdullayeva N.Sh. Kelajak sari ilk ta’lim bilan: Variativ ta’lim ; – T.: “Iqtisod-moliya”, 2020-y. – 104 b.

VI.TARQATMA MATERIALLAR

3-4 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi: _____
yoshi: _____
Tug‘ilgan sanasi: _____
Jinsi: _____ (O‘g‘il /Qiz)
Pedagog:
Kuzda to‘ldirilgan sana: _____
Qishda to‘ldirilgan sana: _____
Bahorda to‘ldirilgan sana: _____

4-5 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi: _____
yoshi: _____
Tug‘ilgan sanasi: _____
Jinsi: _____ (O‘g‘il /Qiz)
Pedagog:
Kuzda to‘ldirilgan sana: _____
Qishda to‘ldirilgan sana: _____
Bahorda to‘ldirilgan sana: _____

5-6 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi: _____
yoshi: _____
Tug‘ilgan sanasi: _____
Jinsi: _____ (O‘g‘il /Qiz)
Pedagog:
Kuzda to‘ldirilgan sana: _____
Qishda to‘ldirilgan sana: _____
Bahorda to‘ldirilgan sana: _____

6-7 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi: _____
yoshi: _____
Tug‘ilgan sanasi: _____
Jinsi: _____ (O‘g‘il /Qiz)
Pedagog:
Kuzda to‘ldirilgan sana: _____
Qishda to‘ldirilgan sana: _____
Bahorda to‘ldirilgan sana: _____

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	

	natija													
1.Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi														
1.1 Kichik soha: Yirik motorika														
1	Turli usullarda yuradi (to‘g‘ri, erkin, ko‘rsatilgan yo‘nalishda)													
2	Doira bo‘lib safda tura oladi													
3	Muvozanatni saqlab yuguradi													
4	Sport narvoni bo‘ylab yuqoriga va pastga harakatlanadi													
5	Turgan joyida ikki oyoqda sakraydi													
6	Oldinga harakatlangan holda sakraydi													
7	Yoy ostidan emaklab o‘tadi													
8	Badantarbiy mashqlarini qaytaradi													
9	Uch g‘ildirakli velosipedda uchadi													
1.2 Kichik soha: Mayda motorika														
1	Arqonni halqaga kiritadi													
2	Mayda predmetlarni muayyan tartibda taxlaydi													
3	O‘yinchoqlarni mustaqil tarzda qutiga soladi va ularni qutidan oladi													
4	Kattalar yordamida yirik munchoqlarni ipga o‘tkazadi													
5	Buyumlarni bir idishdan boshqa idishga soladi													
1.3 Kichik soha: Sensomotorika														
1	Katta koptoklarni o‘tirgan va turgan holda ikki qo‘li bilan masofaga dumalatadi													
2	Predmetni belgilangan nishonga qarata otadi													
3	Koptokni boshqa bolaga dumalatadi yoki otadi													
4	Silliq va g‘adir-budur tekstura (tuzilish)ni ajrata oladi													
5	Ta’mni aniqlaydi													
6	Qo‘g‘irchoqlar solingan aravachani uchiradi													
1.4 Kichik soha: Sog‘lom turmush tarzi va xavfsizlik														
1	Mustaqil tarzda yuz-qo‘llarini yuvadi, tishini tozalaydi, sochiqdan foydalanadi													
2	Taroq va dastro‘mol yoki salfetkadan foydalanadi													
3	Ovqatlanish vaqtida mustaqil tarzda qoshiqdan foydalanadi, ovqatlanishdan keyin og‘zini chayadi													
4	O‘yinchoqlarni yig‘ishtiradi, xonada tartib saqlaydi													
5	Hojatxonadan mustaqil foydalanadi													
6	Xavfli bo‘lishi mumkin bo‘lgan buyumlarni ayta oladi													

№	Rivojlanish sohasi	Dastlabki	Oraliq	Yakuniy	Pedagog

	/ Kutilayotgan natija	K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	izohi
2.Ijtimoiy-hissiy rivojlanish														
2.1 Kichik soha: “Men” konsepsiyasi														
1	O‘zi haqida birinchi shaxsda “men” deb gapiradi													
2	O‘zi haqida gapiradi (ismi, familiyasi, yoshi, jinsi va h.k. biladi													
3	O‘ziga yaqin insonlarga murojaat qiladi va ulardan yordam so‘raydi													
4	O‘ziga do‘st tanlaydi va u bilan o‘ynaydi													
5	O‘z oilasi va qarindoshlik aloqalariga qiziqish bildiradi													
6	O‘z ehtiyojlarini bildiradi													
7	Oshib borayotgan ishonchni namoyon etadi													
2.2 Kichik soha: Hissiyotlar va ularni boshqarish														
1	Ertak, hikoya va multfilmlar qahramonlariga qayg‘uradi													
2	Xursandchilik, g‘am-tashvish singari hissiy holatlarni tushunadi													
3	O‘z hissiyotlari va tashvishlarini ifodalaydi (“menga yoqadi”, “men yoqtirmayman”)													
4	Boshqa bolaning hissiyotlarini so‘z bilan ifodalaydi													
5	Boshqalarga nisbatan hamdardlik ko‘rsatadi													
6	Syujetli-rolli o‘yinlarda ishtirok etadi													
7	O‘z oilasi haqida gapira turib, unga nima yoqishi yoki yoqmasligini aytib o‘tadi													
2.3 Kichik soha: Ijtimoiylashuv, kattalar va tengdoshlar bilan muloqot														
1	Oila a’zolarini biladi													
2	Kattalar harakatiga taqlid qiladi													
3	O‘z harakatlarida natijaga erishish yo‘lida qat’iylik ko‘rsatadi													
4	Kattalar va bolalar bilan hamkorlikda o‘ynaydi													
5	Bolalarning salbiy xatti-harakatlariga nisbatan o‘z munosabatini bildiradi													
6	Jamoaviy o‘yin faoliyatida qatnashadi													
7	Tengdoshlarga nisbatan xayrixohlik bildiradi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
3. Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari														
3.1 Kichik soha: Til va nutq														
1	O‘zining ba’zi harakatlarini so‘zlar bilan birgalikda olib boradi													
2	Rasmda ko‘rayotgan narsalar haqida gapiradi													
3	Kattalarning turli savollariga javob beradi (yaqin doiradagi odamlar)													
4	Muloqotda faollik ko‘rsatadi													
5	Tanish asardan parcha eshitib, uning nomini aytadi 6 Kichik she’rni yoddan aytib beradi													
6	Kichik she’rni yoddan aytib beradi													
7	Kattalar tomonidan boshlab berilgan tanish ertak, hikoyani davom ettiradi yoki yakunlab beradi													
8	Didaktik o‘yinlar o‘ynaydi													
3.2 Kichik soha: O‘qish malakalari														
1	Kitob haqida tushunchaga ega													
2	Kattalardan kitob o‘qib berishni iltimos qiladi													
3	O‘z yoshiga mos kitoblarni ko‘rib chiqadi													
4	Kitobdagi matn va rasmlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni aniqlaydi													
5	Tanish ertak qahramonlarini rasmlaridan taniydi													
3.3 Kichik soha: Qo‘l barmoqlari mayda motorikasi														
1	Varaq yuzasiga to‘g‘ri chiziqlar chizadi													
2	2-3 ta ob’ektdan rasmlar yaratadi													
3	Harflarga qiziqish bildiradi, ba’zi harflarning yozilishini biladi va farqlaydi													
4	Yirik munchoqlarni chilvirga tizadi													
5	Yozishga harakat qiladi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
4. Bilish jarayonining rivojlanishi														

4.1 Kichik soha: Intellektual-bilish malakalari														
1	Predmetlarni bir belgi bo‘yicha saralaydi													
2	Oltita rangni farqlaydi va ajratadi													
3	O‘xshash juftlikni tanlay oladi													
4	Rasmlardagi predmetlarni taniydi va ularning nomini aytadi													
5	Jonli ob’ektlarga qiziqish ko‘rsatadi													
6	Predmetlar tayyorlangan materiallarni ajratadi (qog‘ozdan, yog‘ochdan, temirdan)													
7	Xonani kuzatadi va o‘zi turgan joyni aniqlay oladi													
8	Atrofdagi olamga qiziqish bildiradi													
4.2 Kichik soha: Elementar matematik malakalar														
1	Predmetlarni 1-2 ta belgisi bo‘yicha guruhlarga ajratadi													
2	Atrof-muhitdan “bitta” va “ko‘p”ni topadi													
3	Predmetlarni kattaligi bo‘yicha joylashtiradi													
4	Geometrik shakllar (doira, kvadrat, uchburchak) va shakllar (kub, shar)ni farqlaydi													
5	Ko‘plikni taqqoslaydi													
6	“Qisqaroq” va “uzunroq” tushunchalari ma’nosini tushunadi													
7	““Tong”, “oqshom”, “kun”, “tun” so‘zlari ma’nosini tushunadi													
8	“Yarim”, “yarimta” tushunchalarini biladi													
9	Sanoq va sonlar ketma-ketligini tushunadi													
10	Mexanik tarzda 5 gacha sanaydi													
4.3 Kichik soha: Tadqiqiy-bilish va samarali refleksiv faoliyat Sensomotorika														
1	Tadqiqotlarda kattalar bilan birgalikda ishtirok etadi (eritish, bo‘yash, cho‘kadi – cho‘kmaydi va h.k.)													
2	Tabiatdagi ayrim o‘zgarishlarni farqlaydi (qor, yomg‘ir, do‘l, issiq, shamol va h.k.)													
3	Ba’zi hasharotlar va qushlarni biladi va nomini aytadi													
4	Ba’zi hayvonlar bolalari nomini to‘g‘ri aytib beradi													
5	“Syujet bo‘yicha” qurilmalar yaratadi													
6	Suv va qum bilan o‘ynaydi													
7	Jonli ob’ektlarni kuzatadi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	

5. Ijodiy rivojlanish														
5.1 Kichik soha: Dunyoni badiiy tasavvur etish														
1	Rasm, xalq amaliy san'ati asarlari, o'yinchoqlar, ob'ektlarni idrok qilishda hissiy (emotsional) kuyunchaklik ko'rsatadi													
2	Tabiat ko'rinishlari, o'yinchoqlar, bolalarning kiyimlaridagi ranglar go'zalligini sezadi													
3	Tanish qo'shiqlarni farqlaydi													
4	Tovushlar, ohanglarni diqqat bilan eshitadi													
5	Tasviriy san'at elementlaridan foydalanadi													
5.2 Kichik soha: Badiiy-ijodiy qobiliyatlar														
1	Tasviriy materiallarni biladi va ulardan to'g'ri foydalanadi													
2	Alohida buyumlar, oddiy kompozitsiyalarni chizadi													
3	Tasvirlanayotgan buyumlarga mos keladigan ranglarni tanlaydi va bo'yaydi													
4	Bolalar musiqiy asboblarida (buben, nay, ksilofon)chalishga taqlid qiladi													
5	Bolalar guruhi bilan qo'shiq aytadi													
6	Raqsga tushadi (juftlikda aylanadi, oyoqlari bilan depsinadi, predmetlar bilan musiqaga monand harakat- lanadi)													
7	Plastilindan sodda shakllarni yasaydi													
8	Tayyor shakllardan predmetlar tasvi- rini yaratadi, turli shaklli qog'ozlardan tayyorlangan bezaklar bilan bezatadi													
9	Qumdan turli shakl va piramidalar quradi													

№1 maqsadlarni aniqlashtirish (Oraliq kuzatishdan so'ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog'lom turmush tarzining shakllanishi

1.

_____

2.

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1.

2.

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1.

2.

Bilish jarayonining rivojlanishi

1.

2.

Ijodiy rivojlanish

1.

2.

№2 maqsadlarni aniqlashtirish (Yakuniy kuzatishdan so‘ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1.

2.

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1.

2.

_____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1.

_____

2.

_____

Bilish jarayonining rivojlanishi

1.

_____

2.

_____

Ijodiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

4-5 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi:

_____
_____ yoshi: _____

Tug‘ilgan sanasi: _____

Jinsi: _____ (O‘g‘il /Qiz)

Pedagog:

_____
_____

Kuzda to‘ldirilgan sana:

_____

Qishda to‘ldirilgan sana:

_____

Bahorda to‘ldirilgan sana:

_____

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
1.Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi														
1.1 Kichik soha: Yirik motorika														
1	Oyoq uchida, tovonida, oyoq kaftining tashqi tomonida va tizzalarni baland ko‘targan holda yuradi													
2	Arqonda muvozanatni saqlagan holda yuradi													
3	Tizzalarini baland ko‘targan holda yuguradi													
4	Baland bo‘lmagan to‘siqlardan xatlaydi													
5	Arg‘amchoqdan sakrashga urinadi													
6	Gimnastika o‘rindig‘ida qo‘llari bilan tortilib emaklaydi													
7	Gimnastika devori bo‘ylab tirmashadi													
8	Samokatda uchadi													
1.2 Kichik soha: Mayda motorika														
1	Kiyim, poyabzal tugmalarni mustaqil ravishda qadaydi va ochadi													
2	Namuna asosida ipga kichik, o‘rta va yirik munchoqlarni tizib chiqadi													
3	Qulf, zulfinlarni ochadi va yopadi, kalitdan foydalanadi													
4	Mayda predmetlarni burab yopadi va ochadi (konstruktor detallari)													
5	Konstruktorning katta va kichik qismlaridan turli narsalar yasaydi													
6	Namuna asosida to‘g‘ri chiziq va aylana chizadi													
7	Berilgan chiziqlar bo‘yicha qog‘oz, mato, salfetkani taxlaydi													
8	Berilgan chiziq bo‘ylab qaychi yordamida qog‘ozni kesadi													
1.3 Kichik soha: Sensomotorika														
1	To‘pni o‘ng va chap qo‘llarini galma-galdan ishlatib yerga uradi													
2	O‘ng va chap tomonga galma-galdan aylanadi													
3	Turli yuza va teksturalarni farqlaydi													
4	Matrap yordamida suzadigan va uchadigan mayda jismlarni tutib oladi													
5	Sovunli pufakchalarni puflaydi													
1.4 Kichik soha: Sog‘lom turmush tarzi va xavfsizlik														
1	Vitaminlar va sog‘lom ovqatlanish foydasi to‘g‘risida biladi													
2	Ovqatdan oldin qo‘llarini yuvadi													
3	Sanchqidan to‘g‘ri foydalanadi													
4	Tashqi ko‘rinishini tartibga keltiradi													
5	Xojatxonada o‘zini eplaydi													
6	Yordam so‘ray oladi													
7	Xavfli bo‘lishi mumkin bo‘lgan joylar, predmetlarni aytadi (zina, ayvon, ochiq oyna, issiq suv, olov, dori-darmon, o‘tkir asboblar, elektr toki)													
8	Notanish odamlar bilan ketish mumkin emaslik sabablarini anglaydi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
2.Ijtimoiy-hissiy rivojlanish														
2.1 Kichik soha: “Men” konsepsiyasi														
1	O‘z hissiyot va xavotirlarini bildiradi													
2	O‘yin vaqtida o‘ziga biror rol olishi mumkin													
3	O‘z hatti-harakatlarini baholay oladi (“buni men qildim”)													
4	Katta odamning iltimosini (topshirig‘ini) bajaradi													
5	Mashg‘ulot vaqtida diqqatini saqlay oladi													
6	Muvaffaqiyatga rag‘batni namoyon qiladi													
7	Omadsizlik, mag‘lubiyatdan tashvishlanadi													
8	Turli hissiyot va kayfiyatlari namoyon qiladi													
9	O‘z o‘yini uchun joy tayyorlaydi													
2.2 Kichik soha: Hissiyotlar va ularni boshqarish														
1	O‘yin vaqtida bolalar bilan samimiy munosabatda bo‘ladi va o‘yinchoqlari bilan bo‘lishadi													
2	Kattalar bilan eslatmasiz salomalashadi va xayrlashadi													
3	O‘z harakatlarini baholaydi													
4	Kattalar bilan muloqot qiladi va ularga o‘z fikrini bildiradi													
5	Sovg‘alar, bayramlardan zavqlanadi													
2.3 Kichik soha: Ijtimoiylashuv, kattalar va tengdoshlar bilan muloqot														
1	O‘yin faoliyati davomida muloqotga kiradi													
2	O‘yinda o‘zaro faoliyatga kirishadi, o‘ziga ijtimoiy rolni oladi													
3	Guruh qoidalariga rioya qiladi (o‘yinchoqlarni yig‘adi, kiyimlarni taxlaydi va hokazo).													
4	Oila a’zolariga samimiy munosabatni namoyon qiladi													
5	Uyda ma’lum qoidalarga mustaqil ravishda bo‘ysunadi													
6	O‘z do‘stlari haqida gapirib bera oladi													
7	Kattalarning hatti-harakatlariga qarab, ularga taqlid qiladi													
8	Kattalar nazoratisiz topshiriqlarni bajara oladi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
3. Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari														
3.1 Kichik soha: Til va nutq														
1	Boshlangan hikoyani davom ettira oladi													
2	Voqealar muhokamasi davomida fikr bildiradi va savollar beradi													
3	Savolni tushunadi va javob beradi													
4	Muloqotda sifat va fe’llardan faol foydalanadi													
5	Ot va fe’llardan foydalanib sodda gap tuzadi (shifokor kasallarni davolaydi, sotuvchi sabzavot sotadi)													
6	“ko‘p”, “bir” ma’nosini bildiruvchi so‘zlardan foydalanadi.													
7	Nutqda yuz ifodalari va imo-ishoralar yordamida turli intonatsiyali so‘zlarni qo‘llaydi													
8	Didaktik va so‘zli o‘yinlarni o‘ynaydi													
3.2 Kichik soha: O‘qish malakalari														
1	Eshitgan hikoyalariga munosabat bildiradi va savollar beradi													
2	Rasmlar asosida eshitganlarining asosiy joylarini aytib beradi													
3	Badiiy asrdan bir parcha eshitib, uning nomini aytadi													
4	Yoshiga doir she’rni yoddan aytib beradi													
5	Kitobga ehtiyotkor munosabatda bo‘ladi													
3.3 Kichik soha: Qo‘l barmoqlari mayda motorikasi														
1	Chiziqlar, ilgichlar, belgilarning oddiy ko‘rinishlarini chizadi													
2	Murakkab bo‘lmagan shakldagi narsa-buyumlarni chizadi													
3	Rasmlarni chizig‘i bo‘ylab aylantirib chizadi va bo‘yaydi													
4	Andazalarni shtrixlaydi													
5	Mayda detalli konstruktordan narsa yasaydi													
6	O‘rta kattalikdagi munchoqlarni ipga tizadi													
7	Belgilangan chiziqlar bo‘ylab qog‘ozni qaychi bilan qirqadi													
8	Belgilangan chiziqlar bo‘ylab qog‘ozni ehtiyotkorlik bilan qirqadi													

9	Qog‘ozni ikki qo‘llab burab aylantiradi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
4. Bilish jarayonining rivojlanishi														
4.1 Kichik soha: Intellektual-bilish malakalari														
1	Suratlarni taqqoslaydi													
2	2-3 belgi asosida guruhlaydi													
3	Tirik jonzotlarning asosiy ehtiyojlarini aytadi (hayvonlar: oziqlanishadi, nafas olishadi, harakatlanishadi va hokazo)													
4	Suv, havoning hayot uchun ahamiyatini aytadi													
5	Kunning turli vaqtini biladi va gapda to‘g‘ri ishlatadi (tong, kun, kech, tun)													
6	Yil fasllari tavsifini biladi													
7	Atrofdagi olam bilan juda qiziqadi													
4.2 Kichik soha: Elementar matematik malakalar														
1	Geometrik figuralar bilan o‘xshash figuralarni topadi													
2	Geometrik figura va shakllarni aytadi													
3	Miqdoriy aloqalarni o‘rnatadi													
4	Sonning miqdoriy tarkibini biladi													
5	Matematik tushunchalardan foydalanadi (ko‘p, kam, jami, yana shuncha)													
6	Tartib bilan sanaydi													
7	“Ko‘proq”, “kamroq”, “teng” tushunchalarni taqqoslaydi													
8	Muhitda mo‘ljal oladi (oldida, orqasida, yuqorida, pastda, yaqinida, uzoqda)													
9	Butun va qismlar tushunchalarini tushunadi													
4.3 Kichik soha: Tadqiqiy-bilish va samarali refleksiv faoliyat Sensomotorika														
1	Kattalar bilan tajribalarda qatnashadi (erish, muzlash, magnitlik, bo‘yash, isitish, qaynash va hokazolar)													
2	Yil fasllariga xos tabiiy hodisalarni aytadi													
3	Nima uchun ovqatlanish, nafas olish, o‘qish kerakligini biladi													
4	Tanamizning ayrim a’zolari funksiyalarini biladi													
5	Ayrim jismoniy jarayonlar ahamiyatini biladi													

6	Konstruksiyalar yasaydi, pazl, Lego, boshqotirmalar yig‘adi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
5. Ijodiy rivojlanish														
5.1 Kichik soha: Dunyoni badiiy tasavvur etish														
1	O‘zbekiston xalq amaliy san’ati (so‘zana kashtachiligi va kulolchilik) haqida dastlabki tushunchaga ega													
2	San’atga tegishli kasblarning ayrimlari (rassom, bastakor, aktyor) haqida tasavvurga ega													
3	San’atning ayrim turlari va janrlarini (qo‘shiq, raqs, musiqa, she’r, topishmoq, rasmchilik, haykaltaroshlik) ajrata oladi													
4	Ba’zi arxitektura inshootlari (turar-joy va jamoat joylari) haqida tushunchaga ega													
5	Kuy va qo‘shiqlardagi baland va past tovushlarni ajrata oladi													
6	Ba’zi cholg‘u asboblari pianino, dutor, doira) tovushini ajrata oladi													
7	Musiqa ritmiga mos raqsga tusha oladi													
5.2 Kichik soha: Badiiy-ijodiy qobiliyatlar														
1	Buyum shaklini aniq tasvirlagan holda, detallarga boy tasvirlar chizad													
2	Syujetli rasm, personaj va jismlarni chizadi.													
3	Shakllarni turli texnikalar bilan bo‘yaydi													
4	Loydan, xamirdan yoki plastilindan narsa yasaydi.													
5	Xorda va yakkaxon tarzda qo‘shiqlarni kuylaydi.													
6	Raqs harakatlari tilini aloqa va hissiyotlarni ifodalash vositasi sifatida tushunadi.													

7	Musiqa asbobida chaladi (qo‘ng‘iroqcha, doira, metallofon)													
8	Kattalar yordamida barmoq teatrlarini sahnalashtirishda ishtirok etadi.													

№1 maqsadlarni aniqlashtirish (Oraliq kuzatishdan so‘ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1.

_____

2.

_____

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1.

_____

2.

_____

Bilish jarayonining rivojlanishi

1.

_____

2.

_____

Ijodiy rivojlanish

1.

_____

2. _____

№2 maqsadlarni aniqlashtirish (Yakuniy kuzatishdan so‘ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1.

_____

2.

_____

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1.

_____

2.

_____

Bilish jarayonining rivojlanishi

1.

_____

2.

_____

Ijodiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

5-6 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi:

_____
_____ yoshi: _____

Tug‘ilgan sanasi: _____

Jinsi: ___ _____ (O‘g‘il /Qiz)

Pedagog:

_____
_____

Kuzda to‘ldirilgan sana:

_____

Qishda to‘ldirilgan sana:

_____

Bahorda to‘ldirilgan sana:

_____

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
1.Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi														
1.1 Kichik soha: Yirik motorika														
1	Tovondan oyoq uchiga o‘tgan tarzda yuradi													
2	To‘siqlardan hatlaydi yoki aylanib o‘tadi													
3	Gimnastika o‘rindig‘i bo‘ylab muvozanatni saqlagan holda yuradi; qiya taxtada to‘g‘ri va yonlama yuradi													
4	Qiya taxta ustidan to‘g‘ri va yonbosh turgan holda yuradi													
5	Turlicha yugurish usullarini bajaradi (ilonizi, egri-bugri, mokisimon, to‘siqlarni yengib o‘tgan holda)													
6	Turli usullarda sakraydi													
7	Bir nechta buyum ustidan sakrab o‘tadi													
8	Qorinda yotgan holda qo‘li bilan tortilib emaklaydi													
9	Gimnastika devori bo‘ylab tirmashadi													
1.2 Kichik soha: Mayda motorika														
1	Yuzalikda turli chiziqlar chizadi (asfaltda klassik o‘yini)													
2	Katta, o‘rtacha va kichik o‘yinchoqlarni hajmi bo‘yicha mos keladigan qutilarga joylashtiradi													
3	Murakkab konstruksiyalarni yig‘adi													
4	Qopchadagi o‘yinchoqlarni paypaslab aytib berishi mumkin													
5	Qog‘ozni chiziq bo‘yicha qirqadi													
1.3 Kichik soha: Sensomotorika														
1	To‘pni yuqoriga otadi va uni qayta ilib oladi													
2	Uzatilgan to‘pni turli usullar bilan ilib oladi													
3	Koptokni klyushka bilan to‘siqlararo olib o‘tadi													
4	Qum solingan qopchani nishonga irg‘itadi													
5	Asosiy holatda turib, ko‘krak balandligida to‘pni ikki qo‘li bilan boshqa bolaga uzatadi													
6	Turli analizatorlar (yopiq ko‘zlar, paypaslash, ta’miga qarab aniqlash) yordamida predmetlarni tadqiq qiladi													
1.4 Kichik soha: Sog‘lom turmush tarzi va xavfsizlik														
1	Shaxsiy gigienaga rioya qiladi													
2	Stol atrofida ovqatlanish madaniyatiga rioya qiladi													
3	Vitaminlarning ovqatlanishdagi ahamiyati va rolini biladi													
4	Salomatlik haqida g‘amxo‘rlik qilishning muhimligini anglaydi													
5	Tananing asosiy qismlari va ularning vazifalarini biladi													
6	Piyodalar uchun mo‘ljallangan asosiy ko‘cha harakati qoidalarini biladi													
7	Suv iste’mol qilishning muhimligini tushunadi va mustaqil ravishda suv ichish rejimiga rioya qiladi													
8	Xavfsizlik qoidalarini biladi va ularga rioya qiladi													
9	Zarurat tug‘ilganda kattalarga yordam uchun murojaat qilish mumkinligini biladi													
10	Xavfli bo‘lishi mumkin bo‘lgan faoliyat turlarini aytadi: xavfli joylarda o‘ynash (mashinalar yuradigan yo‘lakda o‘ynash, notanish suv havzalari, ariq, ko‘llarda cho‘milish), yo‘lning mashinalar yuradigan qismida velosiped uchish													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
2.Ijtimoiy-hissiy rivojlanish														
2.1 Kichik soha: “Men” konsepsiyasi														
1	Unga yuklanayotgan majburiyatlarni qabul qiladi va ularga rioya etadi													
2	O‘zining milliy mansubligini biladi													
3	O‘z istaklari, manfaatlarini aniq ifodalaydi													
4	O‘z hissiyotlarini ifodalaydi													
5	O‘z-o‘zini baholash qobiliyatini namoyon etadi													
6	Mustaqil ravishda o‘zi uchun mashg‘ulot turini tanlaydi													
7	G‘oyalar taklif etadi, tashabbuskorlik ko‘rsatadi													
8	Samimiy va ochiq													
2.2 Kichik soha: Hissiyotlar va ularni boshqarish														
1	Asosiy hissiyotlar sabablarini tushunadi													
2	Agar kimnidir xafa qilsa, aybdorlik hissini ko‘rsatadi													
3	Yaxshi yoki yomon hatti-harakatga baho berishga qodir													
4	O‘yindagi g‘alaba onlarida shodlanishni biladi													
5	O‘z hissiyotlari hamda kechinmalarini do‘stlari va yaqin kishilari bilan o‘rtoqlashadi													
6	Qo‘rquv va xavf nimaligini tushunadi													
7	Hammabop asarlarni mamnuniyat bilan tinglaydi va ular borasida o‘z hissiy munosabatini bildiradi													
2.3 Kichik soha: Ijtimoiylashuv, kattalar va tengdoshlar bilan muloqot														
1	Muloqotda o‘z fikri, hissiyotlari va tasavvurlarini namoyon etadi													
2	Guruhda va oilada tashkil etiladigan ishlarda qatnashadi													
3	Iltimos yoki xabarni suhbatdoshiga yetkazishni biladi													
4	Mustaqil, kattalardan nisbiy mustaqilligini namoyon etadi													
5	Yordam ko‘rsatishga tayyor													
6	Tanish insonlar bilan suhbatga oson kirishadi													
7	Ijtimoiy axloq qoidalari va me’yorlariga bo‘ysunadi (mumkin, mumkin emas, yaxshi, yomon, kerak)													
8	Boshqa bolalar bilan barqaror do‘stona aloqalar o‘rnatadi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
3. Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari														
3.1 Kichik soha: Til va nutq														
1	Kuzatilayotgan voqea va hodisalarni tushuntiradi													
2	Umumlashtiruvchi so‘zlardan to‘g‘ri foydalanadi (mevalar, sabzavotlar, daraxtlar, qushlar, idishlar)													
3	Predmetlarning o‘ziga nisbatan joylashgan holatini tasvirlaydi (mening oldimda, stolda)													
4	So‘zlarni ma’nosiga ko‘ra to‘g‘ri qo‘llaydi													
5	Nutqida asosiy so‘z turkumlarini qo‘llaydi													
6	Bir o‘zakli so‘zlarni (namuna bo‘yicha) hosil qiladi (mushuk-mushukcha-mushukvoy)													
7	Grammatik jihatdan sodda va qo‘shma gaplar tuzadi													
8	Suhbat qura oladi													
9	Ijodiy hikoya tuzadi													
10	Barcha tovushlarni to‘g‘ri va aniq talaffuz qiladi													
11	Chet tilini o‘rganish ko‘nikmalari shakllanadi													
12	Salomlashish va xayrlashish so‘zlarini ishlatadi													
13	10 gacha bo‘lgan sonlarni biladi													
14	Asosiy ranglar nomlarini biladi (oq, sariq, qizil, yashil, ko‘k, qora)													
3.2 Kichik soha: O‘qish malakalari														
1	So‘zdagi birinchi tovushni taniydi													
2	Kitobni mustaqil tarzda ko‘rib chiqadi													
3	Tovushlar farqini biladi													
4	So‘zlarga qofiyalar tanlaydi													
5	Nutqning dialogik shaklidan foydalanadi, savollar beradi													
6	She’rlarni yodlaydi va ifodali aytib beradi													
7	Ba’zi adabiy asarlar, ertaklar, hikoyalarning nomi va mualliflarini biladi													
8	Ifodalilikning ohang vositalaridan to‘g‘ri foydalanadi													
9	Harflarga mos keladigan so‘zlarni tanlaydi													
3.3 Kichik soha: Qo‘l barmoqlari mayda motorikasi														
1	Chiziqlar, tayoqchalar, gajaklar chizadi													
2	Qog‘oz varag‘ini turli usullarda taxlaydi (origami)													
3	Bosma harflarni namunaga ko‘ra yoza boshlaydi													
4	Barmoqlari yordamida turli mashqlar bajaradi													
5	Bo‘yaladigan naqshlarni batartib shtrixlaydi													
6	Turli yuzaliklar (nam qum, asfalt, taxta)ga chizadi va yozadi													

7	Sochlarini o‘radi													
8	Mozaika yig‘adi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
4. Bilish jarayonining rivojlanishi														
4.1 Kichik soha: Intellektual-bilish malakalari														
1	Surat bo‘yicha syujetlarni eslab qoladi va hikoya qiladi													
2	Izchil xulosalar chiqaradi, fikr yuritadi													
3	Hayvonlar yashaydigan muhit nomlarini aytadi (baliq suvda, bo‘ri o‘rmonda yashaydi va h.k.)													
4	Geografiyaga oid tushunchalarni biladi (yer, dengiz, daryo, tog‘lar)													
5	Oddiy sabab-oqibat aloqalarini tushunadi (yomg‘ir yog‘yapti– berkinish kerak)													
6	Sinash va xatolar orqali amaliy vazifalar yechimini topishga harakat qiladi (kichik mashinani yurgizish uchun kalit bilan burash kerak)													
7	Ob’ektlarni tizimlashtiradi													
4.2 Kichik soha: Elementar matematik malakalar														
1	Geometrik figuralarni biladi va predmetlarda ularni ajratadi													
2	Predmetlarni uzunligi, eni, qalinligi, balandligi bo‘yicha taqqoslaydi													
3	Predmetlar guruhini taqqoslaydi													
4	Muloqot vaqtida matematik atamalardan foydalanadi													
5	Belgilar tizimini biladi (raqamlar va +, -, = belgilaridan foydalanib)													
6	1dan 10gacha sonlarni to‘g‘ri va teskarisiga aytadi													
7	Predmetlarni soni va umumiy miqdori bo‘yicha taqqoslaydi													
8	Predmetlar guruhlarining tengligi va tengsizligini aniqlaydi va ularni o‘zaro taqqoslaydi													
4.3 Kichik soha: Tadqiqiy-bilish va samarali refleksiv faoliyat Sensomotorika														
1	Tabiat hodisalarining turli omillarga bog‘liqligini tushunadi													
2	Tabiatdagi o‘zgarishlar sababini tushuntrib berishi mumkin (m-n, qorning erishi)													
3	Odamlarning atrofdagi tabiatga ta’sirini tushunadi (ekish, hosilni yig‘ishtirish)													
4	Tabiiy materialdan rasm bo‘yicha turli buyumlar yasashni biladi, ish bosqichlarini rejalashtiradi													
5	Mustaqil ravishda modellar yaratish va konstruksiyalashni amalga oshirish mumkin													
6	Jonli va jonsiz olamni farqlaydi													

7	Tabiatning insonlar hayotidagi ahamiyatini anglaydi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
5. Ijodiy rivojlanish														
5.1 Kichik soha: Dunyoni badiiy tasavvur etish														
1	Musiqa asariga hissiy munosabat bildiradi													
2	Musiqa ohangiga mos ravishda turli harakatlar o‘ylab topishi mumkin													
3	Badiiy asarlar qahramonlari rolini o‘ynashi mumkin													
4	Amaliy san’at turlari borasida dastlabki tushunchalarga ega													
5	O‘z loyihalarini yaratish g‘oyalarini bildiradi													
6	Musiqiy uslublarni ajrata biladi													
7	Kichik ssenariylar o‘ylab topishi va kichik sahnalar tashkil etishi mumkin													
8	Tabiiy materiallardan buyumlar yasaydi													
9	Kostyumlarni bezatishi, guldastalar yasashi, oddiy retseptlar bo‘yicha ovqat tayyorlashi mumkin													
5.2 Kichik soha: Badiiy-ijodiy qobiliyatlar														
1	Murakkab predmetlar rasmini chizadi va ularni bezakli naqshlar bilan bezatadi (choynak, gilam, ro‘molcha, lagan)													
2	Xotira yoki tasavvur bo‘yicha syujet yaratadi													
3	Qog‘oz va tabiiy materiallardan applikativ bezaklar yaratadi (tabriknomalar, xatcho‘plar)													
4	Atrof- muhit yoki o‘z loyihalarini bezatadi													
5	Kesish, yirtish, taxlash yo‘li bilan shakllarning turishi, o‘rni va harakatlarini ifodalagan tarzda kichik syujetlar yaratadi													
6	Tengdoshlari bilan ijodiy o‘yinlar yaratishi mumkin													
7	O‘z ishlarida turli ifodalash vositalaridan foydalanadi													
8	Jamoaviy loyihalarda o‘z g‘oyalarini taklif etadi													

№1 maqsadlarni aniqlashtirish (Oraliq kuzatishdan so‘ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1. _____

2. _____

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1. _____

2. _____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1. _____

2. _____

Bilish jarayonining rivojlanishi

1. _____

2. _____

Ijodiy rivojlanish

1. _____

2. _____

№2 maqsadlarni aniqlashtirish (Yakuniy kuzatishdan so‘ng)

Sana _____

Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi

1.

_____

2.

_____

Ijtimoiy-hissiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari

1.

_____

2.

_____

Bilish jarayonining rivojlanishi

1.

_____

2.

_____

Ijodiy rivojlanish

1.

_____

2.

_____

6-7 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi

Bolaning familiyasi, ismi:

_____

_____ yoshi: _____

Tug‘ilgan sanasi: _____

Jinsi: _____ (O‘g‘il /Qiz)

Pedagog:

_____

_____

Kuzda to‘ldirilgan sana:

_____

Qishda to‘ldirilgan sana:

_____

Bahorda to‘ldirilgan sana:

_____

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
1.Jismoniy rivojlanish va sog‘lom turmush tarzining shakllanishi														
1.1 Kichik soha: Yirik motorika														
1	Kolonna bo‘ylab bittalab, ikkitaalab, to‘rttalab, doira, saf bo‘lib bo‘lib yuradi													
2	Yurganda turli buyruqlarni bajaradi													
3	Oson yuguradi (shiddat bilan, to‘siqlardan hatlab, yo‘nalish va muvozanatini saqlagan holda)													
4	Aylanib, oyoqlarini o‘ngga, chapga tashlab turgan joyida sakraydi													
5	Turli usullar bilan arg‘imchoqdan sakraydi													
6	Arqon narvon, arqondan chirmashib chiqadi													
7	Ikki oyoqli velosipedda uchadi													
1.2 Kichik soha: Mayda motorika														
1	Buyumlarni o‘xshatib, barmoqlari bilan ko‘rsatadi (gul, qush, kapalak, qulf)													
2	Arqondan turli tugunlar tugadi													
3	O‘yin faoliyati davomida mayda o‘yinchoqlar bilan o‘ynaydi													
4	Belgilangan chiziq bo‘ylab qog‘ozni ehtiyotkorlik bilan bo‘yaydi													
5	Mayda bo‘lakli mozaika va pazllarni yig‘adi													
1.3 Kichik soha: Sensomotorika														
1	Toshpni pastdan va boshidan oshirib otadi													
2	To‘pni yerdan ilonizi qilib dumalatadi													
3	Chana, rolik, ikki oyoqli velosipedda uchadi													
4	Nishonni to‘p bilan uradi (bouling)													
5	Xalqani qo‘llari, oyoqlari, beli bilan aylantiradi													
6	Xalqalarni qoziqchaga otadi													
1.4 Kichik soha: Sog‘lom turmush tarzi va xavfsizlik														
1	O‘z tashqi ko‘rinishiga e’tibor beradi													
2	Jismoniy mashqlarni mustaqil bajaradi													
3	Tabiat burchagi o‘simliklari va hayvonlariga g‘amxo‘rlik qiladi													
4	Sog‘lik uchun zararli bo‘lgan harakatlarni tushunadi (chekish, alkogol, olov bilan o‘yinlar va hokazo)													
5	MTTda, ko‘chada va transportda o‘zini tutish qoidalarini biladi													
6	Yo‘lovchi va velosiped haydovchilari uchun yo‘l harakati qoidalarini biladi													
7	Yong‘in xizmati (101), militsiya (102), tez yordam (103), gaz xizmati (104) raqamlarini aytadi													
8	Xavfli vaziyatlarda o‘zini qanday tutishni biladi va tushuntiradi													
9	Supermarket, shahar, kichik shahar, dalada yo‘qolib qolganda o‘zini qanday tutish kerakligini tushuntiradi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
2.Ijtimoiy-hissiy rivojlanish														
2.1 Kichik soha: “Men” konsepsiyasi														
1	Mustaqillikka intiladi													
2	O‘z jinsi, oilaviy mansubligi haqida ijobiy his-tuyg‘ularni tan oladi va his qiladi													
3	O‘z millati, tili va madaniyatining asosiy elementlarini biladi													
4	Yuklanayotgan vazifalarni qabul qiladi va faollikni ko‘rsatadi													
5	O‘z qarorlarini qabul qila olish layoqatini namoyon qiladi													
6	Boshqalarga o‘rnak bo‘lishga intiladi													
2.2 Kichik soha: Hissiyotlar va ularni boshqarish														
1	O‘z hissiyotlarini namoyon qilishni nazorat qiladi													
2	Turli ijtimoiy vaziyatlarda emotsional javob qaytaradi													
3	O‘z hissiy holatini so‘zlar bilan ifoda eta oladi													
4	Boshqa odamlar yoki adabiy asarlar qahramonlari hissiyotlari haqida gapiradi													
5	O‘zini yomon his qilayotganlarga hamdard bo‘ladi va ularni ovuntiradi													
2.3 Kichik soha: Ijtimoiylashuv, kattalar va tengdoshlar bilan muloqot														
1	Kattalar va tengdoshlari bilan osonlik bilan muloqotga kirishadi													
2	Qiyin vaziyatlarda konstruktiv yechim izlaydi													
3	Boshqalar xatti-harakatlari to‘g‘risida o‘z taassurotlarini ifoda etadi													
4	Boshqalar muvaffaqiyatiga quvonish qobiliyatini namoyon qiladi													
5	Ziddiyatlarni hal qilishning bir nechta usulidan foydalanadi (tinchlantiradi, o‘z o‘yinchog‘ini beradi, muloyim so‘zlar aytadi)													
6	O‘yinlar o‘ylab topadi, syujetli-rolli o‘yilarda qatnashadi, turli ertaklarni dramalshtirishda qatnashadi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
3. Nutq, muloqot, o‘qish va yozish malakalari														
3.1 Kichik soha: Til va nutq														
1	Ona tilida gapiradi; gap bo‘laklarini ravon, grammatik jihatdan to‘g‘ri ishlatadi													
2	Gaplarda sinonim va antonimlarni topib, berilgan so‘zlarga tanlay oladi													
3	Ko‘p ma’noli so‘zlarning turli ma’nolarini tushunadi													
4	Turli jumlalar tuzadi													
5	O‘z tajribasidan kelib chiqib, suratga qarab mustaqil tarzda tavsiflovchi hikoya tuza oladi													
6	Turli janrdagi adabiy asarlarni ma’noli qilib aytib beradi													
7	Guruhli muhokamalarda eshitib, suhbatga qo‘shilib qatnashadi													
8	Topishmoqlarni topadi, qofiyalar tuzadi													
9	Gapirganda chet el so‘zlarini ishlatadi; katta bo‘lmagan she’rlar, qofiyalarni aytadi													
10	Yil fasllari nomlarini biladi (bahor, yoz, kuz, qish)													
3.2 Kichik soha: O‘qish malakalari														
1	Boshqa bolalarga kitob mazmunini yoddan aytib beradi													
2	Muloqotda oddiy va murakkab gaplardan foydalanadi													
3	So‘zlarni bo‘g‘inlarga bo‘ladi													
4	Bo‘g‘inli kartochkalar yordamida bo‘g‘inlardan so‘zlar tuzadi													
5	So‘z, tovush, bo‘g‘in, gap to‘g‘risida tushunchaga ega													
6	Peshtaxtadagi yozuvlar, kitoblar nomlari, rasmlar tagidagi yozuvlar va shu kabilarni o‘qiydi													
7	Bolalar adabiyoyotlari janrlarini biladi (ertaklar, she’rlar, hikoyalar)													
8	Mashhur bolalar yozuvchi va shoirlarini biladi													
3.3 Kichik soha: Qo‘l barmoqlari mayda motorikasi														
1	To‘g‘ri chiziqlar, so‘zlarni bosma harflar bilan va qisqa jumlalarni yozadi													
2	Daftar chiziqlariga tayanadi													
3	Rasmlarni to‘g‘ri joylashtiradi													
4	Nuqta-chiziqli rasmlarni qo‘lini uzmasdan birlashtiradi													
5	Matoga rasmlar tikadi													
6	Harakatning “o‘ziga” va “o‘zidan” yo‘nalishlarini to‘g‘ri mo‘ljallaydi.													
7	Turli materiallardan murakkab namunalar kesadi													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
4. Bilish jarayonining rivojlanishi														
4.1 Kichik soha: Intellektual-bilish malakalari														
1	Mustaqil tarzda atrof-muhit haqida axborot izlaydi													
2	Kuzatuvlar asosida umumlashtiradi va xulosalar qiladi													
3	Yil fasllari va voqealarni ketma-ketlikda aytib beradi													
4	Suratlar bo‘yicha izchil xulosalar chiqaradi													
5	O‘z mamlakati va uning ramzlari to‘g‘risida tasavvurga ega bo‘ladi													
6	O‘z xalqining ba’zi milliy an’analari va urf-odatlarini biladi													
7	Bolalar ensiklopediyasidan foydalana oladi													
8	Predmetlarni tashqi va ichki belgilar (rangi, shakli, hajmi, vazni, harakatlanish tezligi, vazifasiga qarab) bo‘yicha tasniflaydi													
4.2 Kichik soha: Elementar matematik malakalar														
1	Raqamlar va sonlarning hayotdagi ahamiyatini tushunadi; geometrik figuralar va shakllarni biladi													
2	20 gacha bo‘lgan sonlar doirasida ba’zi matematik amallarni bajaradi													
3	10 gacha bo‘lgan raqamlardan qo‘shish va ayirishga doir murakkab bo‘lmagan matematik masalalar tuzadi (raqam va +, -, = belgilaridan foydalanib)													
4	Son tartibi haqida tushunchaga ega bo‘ladi													
5	Guruhlarning tengligi va tengsizligini tahlil qiladi (qancha ko‘p? Qancha kam?)													
6	Predmetlarni hajmi, balandligi, qalinligi bo‘yicha ketma-ket taxlaydi													
7	Shartli o‘lchov yordamida suyuq, sochiluvchan va qattiq jismlarni o‘lchaydi													
4.3 Kichik soha: Tadqiqiy-bilish va samarali refleksiv faoliyat Sensomotorika														
1	Qurilmani mustaqil tarzda o‘lchaydi (balandligi, uzunligi va eni bo‘yicha)													
2	O‘z qiziqish va kuzatuvlari bilan bog‘liq savollar beradi													
3	O‘z taxminlarini bildiradi, tushuntiradi va oldingi hamda hozirgi tajriba borasida umumlashmalar qiladi													
4	Tadqiqotdagi hal qilinishi zarur bo‘lgan muammoni ajratadi va qo‘yadi													
5	Turli resurslardan foydalangan holda, o‘z kuzatuvlarini ifodalaydi va tasdiqlaydi													
6	Atrof-muhitni yaxshilashda ishtirok etish muhimligini tushunadi (m-n, axlatni to‘plash, uni saralash, daraxtlar va gullar ekish, elektr toki, suv va qog‘ozni tejash)													

№	Rivojlanish sohasi / Kutilayotgan natija	Dastlabki				Oraliq				Yakuniy				Pedagog izohi
		K	B	T	D	K	B	T	D	K	B	T	D	
5. Ijodiy rivojlanish														
5.1 Kichik soha: Dunyoni badiiy tasavvur etish														
1	She’rlarni ifodali o‘qib berishga qodir													
2	Tanish asarlarni mustaqil ravishda hikoya qilib beradi, ularni sahnalashtirishda ishtirok etadi													
3	She’riy va nasriy badiiy asarlarga hissiy munosabat bildiradi													
4	Musiqa asarining kayfiyati va xarakterini aniqlashga qodir bo‘ladi													
5	Bolalar yozuvchi, shoir, bastakorlarini biladi													
6	Tasviriy san’at turlarini farqlaydi													
5.2 Kichik soha: Badiiy-ijodiy qobiliyatlar														
1	Turli predmetlardan kompozitsiyalar yaratadi													
2	Yakka va jamoaviy tarzda qo‘shiqlar kuylashi mumkin													
3	Harakatlarga go‘zallik baxsh etgan holda raqsning o‘z qarashidagi ko‘rinishini o‘ylab topishga qodir bo‘ladi													
4	Musiqa asboblarini yakka (solo) holda yoki orkestr tarkibida chalishi mumkin													
5	O‘z g‘oyasini yaratadi va tatbiq etadi													
6	Maqsadga erishish uchun o‘rnini bosuvchi sifatida turli predmetlardan foydalanadi													
7	Spektakllar qo‘yishda o‘z roli bilan qatnashadi													
8	Insonning dunyoni o‘zgartirishdagi yaratuvchanlik rolini tushunadi													
9	Narsalardan ikkilamchi foydalanish borasida g‘oyalar taklif etishi mumkin													

VII.ATAMALAR IZOHLI LUG'ATI

O‘yin – ta’lim-tarbiyaviy jarayonni tashkil etuvchi pedagogik vosita.

O‘yinchoq – o‘ynash uchun mo‘ljallangan predmet

O‘yin harakatlari – operatsion-texnik jihatdan forig‘ bo‘lgan harakatlar, bu mohiyati bo‘lgan harakat, ular namoyon etish xarakteriga ega.

O‘yin faoliyati – syujetli-rolli o‘yin, qoidalari bo‘lgan o‘yin va o‘yinning boshqa turlari. Didaktik o‘yinlar – bu bolalarni o‘qitish va tarbiyalash maqsadida pedagogika maktabi tomonidan maxsus yaratilgan qoidalari bo‘lgan o‘yinlar turidir. Didaktik o‘yinlar bolalar tarbiyasida o‘ziga xos muammolarni hal etishga qaratilgan, lekin shu bilan birga ular o‘yin faoliyatining ta’limiy va rivojlantiruvchi ta’sirini hosil qiladi. Kommunikativ faoliyat – kattalar va tengdoshlar bilan muloqot va o‘zaro munosabat.

O‘qitish – ta’lim oluvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lish, faoliyatga doir tajribani orttirish, qobiliyatlarni rivojlantirish, kundalik hayotda bilimlarni qo‘llashda tajriba orttirish va hayotlari davomida ta’lim olishga bo‘lgan motivatsiyasini shakllantirishga oid faoliyatni tashkil etishga yo‘naltirilgan jarayon.

Alohida ta’lim olish ehtiyojlari bo‘lgan bolalar – nogironligi bo‘lganidan yoki bo‘lmasligidan qat’i nazar, oila, pedagoglar, mutaxassislar, jamiyat va davlatning alohida e’tiboriga muhtoj bo‘lgan individual ehtiyojlarga ega bolalar. Individual ta’lim xaritasi – bu tarbiyalanuvchining qiziqishlari va ta’lim talablari asosida tuzilgan, uning barcha qobiliyatlari va iste’dodlarini ochish va rivojlantirish uchun shart-sharoitlarni ta’minlaydigan o‘quv faoliyati dasturi.

Kvest – (ing. „Quest“ „muammo“, „izlanish“, „sarguzasht“ degan ma’noni anglatadi) hikoya mazmuniga ega sarguzashtli interfaol o‘yin (ing. „Adventure game“)), uning ishtirokchilari belgilar orqali harakatlanib, topshiriqlarni topadi va bajaradi.

Kvest o‘yini – bu bolalarning kognitiv qiziqishini va muammolarni ishtiyoq bilan hal qilish istagini faollashtirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratadigan eng samarali va o‘ziga xos ta’lim texnologiyasi.

Maktabgacha ta’lim va tarbiya – bolalarga ta’lim va tarbiya berishga, ularni intellektual, ma’naviyaxloqiy, etik, estetik va jismoniy jihatdan rivojlantirishga, shuningdek bolalarni umumiy o‘rta ta’limga tayyorlashga qaratilgan uzluksiz ta’lim turi.

Rivojlanish (pedagogikada) – olg‘a intilish natijasida muntazam o‘zgarish jarayoni, bir holatdan mukammalroq boshqa holatga, oddiydan murakkabga, pastdan yuqoriga o‘tish.

Tarbiya – bu jamoa va pedagoglarning tarbiyalanuvchiga shaxsni mazmunan maqsadli shakllantirishdan iborat bo‘lgan, maxsus tashkil etilgan, maqsadli va boshqariladigan ta’siri. Shu bilan birga, ta’lim tashkilotida va oilada ta’lim va tarbiya o‘zaro uzviy bog‘liqdir.

Ta’lim va tarbiyaning muqobil shakli — maktabgacha ta’lim va tarbiya tizimida innovatsion ta’lim va tarbiya jarayonini tashkil etish modeli;

Fasilitatsiya (yengillashtirmoq) – (ingliz tilidan „facilitate“ – „osonlashtirish“, „rag‘batlantirish“, „qulay shart-sharoitlarni yaratish“) bu ongli o‘quv jarayonlaridir, bolalarning qiziqishini oshirish uchun ularga ijobiy ta’sir ko‘rsatadigan, ularning o‘ziga ishonchini orttirish, mustaqil va samarali faoliyatlariga bo‘lgan ehtiyojlarini rag‘batlantirish va qo‘llab-quvvatlashga yordam beradigan qulay muhit yaratish, rivojlanayotgan ta’lim usulidir;

Fasilitator – bu an’anaviy ta’lim konsepsiyasi doirasida ishlamaydigan, aksincha, bolalarni o‘zlarini o‘rganish uchun yo‘naltiruvchi va yordam beradigan pedagogdir (masalan, g‘oyalarni tanlash, ular haqida o‘z fikrlarini shakllantirish, tadqiqot va suhbat orqali materialni o‘zlashtirish).

Xulq-atvor – bu shaxsning biror kishi yoki narsaga (masalan, shaxsga, guruhga, tashkilotga, masalaga, hodisaga, belgiga) nisbatan umumiy psixologik munosabati. Xulq-atvor ko‘nikmalari odatda to‘rt komponentdan iborat: xatti-harakat ob’ekti haqidagi e’tiqod va fikrlar, ob’ektga nisbatan hissiyot yoki tuyg‘ular, ob’ektni baholash (ijobiy yoki salbiy) va ob’ektga nisbatan o‘zini qanday tutishga moyillik.

Ta’rifga ko‘ra, harakatli o‘yin – bu bolaning hayotga tayyorlaydigan mashqdir.

Rivojlantiruvchi ta’lim muhiti – bolalarning ijtimoiylashuvi va individuallashuvi shartlari tizimi. Rivojlantiruvchi o‘yinlar – diqqat, xotira, tafakkur va shu kabilarni rivojlantirish o‘yinlari.

Erkin syujetli o‘yin – oldindan belgilanmagan o‘yin qoidalarini ko‘zda tutgan o‘yin.

Sport o‘yinlari – jamoalar yoki alohida sportchilarning o‘yin bellashuvi bilan bog‘liq mustaqil sport turlari bo‘lib, ma’lum qoidalar asosida olib boriladi.

Tarbiya – yosh avlodni aniq maqsad asosida har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan tizimli jarayon va ijtimoiy-tarixiy tajriba, ongni, xulq-atvorni rivojlantirish va tarbiyalanuvchilar dunyoqarashlari;

Maktabgacha ta’lim – maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarni tarbiyalash va tarbiyalashga qaratilgan uzluksiz ta’lim turi, ularning aqliy, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishini ta’minlash, shuningdek, bolalarni umumiy o‘rta ta’limga tayyorlash;

Individual yondashuv – guruhdagi o‘quv yondashuvi faol harakatda ham, dam olishda ham har bir bolaning ehtiyojlarini hisobga olishini bildiradi. Bu shuni

anglatadiki, guruhdagi barcha materiallar va jihozlar, umuman, ta’lim muhiti bolalarning har birining rivojlanishiga hissa qo‘shadi va taklif etilayotgan tadbirlar bolalarning rivojlanishidagi farqlarni hisobga oladi;

Individuallashtirish – shaxsni atrofdagi massivdan ajratib turadigan xususiyatlarning rivojlanishi. Har bir bolaning individual xususiyatlaridan kelib chiqqan holda o‘quv faoliyatini qurish, unda bolaning o‘zi ta’lim mazmunini tanlashda faol bo‘ladi, turli faoliyatlarda bolalarning tashabbuskorligini qo‘llab, ta’lim predmetiga aylanadi.

Inklyuziv ta’lim – barcha bolalarning teng huquqli muomalasini ta’minlovchi umumiy ta’limni rivojlantirish jarayoni va bolalarga nisbatan kamsitishni istisno qiladi;

Ta’lim sifati – ta’lim oluvchilarning tayyorgarlik darajasini davlat ta’lim standartlariga mosligi va davlat ta’lim talablari;

Malaka – kasbiy tayyorgarlikning ma’lum darajadagi talablarga muvofiqligi;

Bolaning kompetentligi – bu bolaning ma’lum bir hayot davriga xos vazifalarni maqsadga muvofiq bajarish uchun yetarli bo‘lgan bilim, ko‘nikma va qadriyatlaridir;

Shaxsiy-yo‘naltirilgan yondashuv – pedagogning diqqatini bola shaxsining yaxlitligiga qaratib, nafaqat uning aql-idroki, fuqarolik mas’uliyat hissi, balki hissiy, estetik va ijodiy mayllarni (qobiliyatlar) rivojlanishiga g‘amxo‘rlik qilish;

Kuzatuv – bu bolani ishlash yoki o‘ynash vaqtida kuzatish jarayoni, ularning faoliyatiga aralashmaslik;

Ta’lim – bu yo‘naltirilgan tizimli jarayon talabalarga chuqur nazariy bilim, amaliy ko‘nikma va malakalar berish, umumiy va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish, shuningdek, qobiliyat va dunyoqarashlarni rivojlantirish;

O‘quv faoliyati – ta’lim tashkilotchilari, pedagoglar, ishlab chiqarish ustalari, ta’lim tashkilotlarini o‘qitish va qo‘llab-quvvatlash xodimlari tomonidan ta’lim dasturlarida ko‘zda tutilgan natijalarga erishish uchun amalga oshiriladigan tadbirlar majmui;

O‘quv dasturi – ta’limning zaruriy darajasi, ko‘lami va mazmunini belgilovchi standartlar va talablar majmui, bitiruvchilarni umumiy tayyorlash, o‘qitish sifatini nazorat qilish hamda ularning reytinglari;

Pedagogik faoliyat – tarbiyalanuvchining ta’lim olishi, tarbiyasi va rivojlanishiga qaratilgan faoliyat turi hamda ta’lim jarayonida pedagog va tarbiyalanuvchining o‘zaro hamkorligi; Pedagogik texnologiya – muayyan loyiha asosida tashkil etilgan ta’limda aniq maqsadga erishish va natijalarni kafolatlashga qaratilgan pedagogik jarayon;

Yondashuv – pedagogning muayyan xarakterli o‘zaro bog‘liq g‘oyalar, tushunchalar va pedagogik faoliyat usullaridan foydalanishga da’vat etuvchi metodologik yo‘nalishidir;

Predmetli-rivojlantiruvchi ta’lim muhiti – bolaning rivojlanishini ta’minlovchi shart-sharoitlar munosabatlarini belgilovchi asosiy xususiyatlar (o‘yinlar, predmetlar va o‘yin materiallari, o‘quv qo‘llanmalari, bolalar uchun turli xil tadbirlarni bajarish uchun jihozlar);

O‘quv yili – ta’lim tashkilotlarida bir o‘quv kursini tugallashga mo‘ljallangan o‘quv faoliyati davri;

Ta’lim bosqichi – bu bosqich ta’lim turlarining o‘ziga xos o‘quv dasturi yakunlanganligini ko‘rsatuvchi bosqichdir.

Hujjatlashtirish – boshqaruv jarayonini amalga oshirishning majburiy sharti bo‘lib, u o‘zida belgilangan shakllarga ko‘ra zaruriy axborotlarning yozuvlarini namoyon qiladi.

Maktabgacha yoshlik – bola rivojlanishining moslashuvchanligi, egiluvchanligi, uning rivojlanishi uchun variantlar turli-tumanligi, bevositaligi va beixtiyorligi.

Bola faolligining harakatli shakli – asosiy harakatlarni o‘zlashtirish.

Bola faolligining tasviriy shakli – chizish, yasash, applikatsiya.

Ta’limni individuallashtirish – bolani qo‘llab-quvvatlash, uning ta’lim traektoriyasini qurish yoki uning rivojlanish xususiyatlarini professional tuzatish.

Maktabgacha ta’limni individuallashtirish – har bir bolaning individual xususiyatlaridan kelib chiqqan holda o‘quv faoliyatini qurish, unda bolaning o‘zi ta’lim mazmunini tanlashda faol bo‘ladi, ta’lim predmetiga aylanadi.

Interpretatsiya – talqin qilish, tushuntirish, mohiyatni ochish, sub’ektiv qarash. Masalan, test interpretatsiyasi, tadqiqot natijalari interpretatsiyasi ular mohiyatini tushuntirish, anglashni bildiradi. Talqin qilish – qayta anglash, mazmunmohiyatini ochish degani.

Ta’lim sifati – jamiyatdagi ta’lim jarayonining holati va samaradorligi, jamiyatning ehtiyojlari va kutganlariga mosligi, shaxsning hayotiy, professional, fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish va shakllantirishda alohida olingan ijtimoiy guruhlarning holatini aniqlaydigan ijtimoiy kategoriya.

Bola kompetensiyasi – bu bolaning shu hayot davriga xos vazifalarni maqsadga muvofiq bajarish uchun yetarli bo‘lgan bilim, ko‘nikma, malaka va qadriyatlari.

Kuzatish – bola ishlayotgan yoki o‘ynayotgan paytda uning faoliyatiga aralashmagan holda kuzatish jarayoni. Bolani kuzatish vaqtida pedagog uning xulq-atvori turini, qiziqishlar doirasini, ko‘nikmalar darajasi va rivojlanishda o‘sishini aniqlashi mumkin.

Maktabgacha yoshdagi bola uchun ta’lim sohasi – predmet-makonli rivojlantiruvchi ta’lim muhiti; kattalar bilan o‘zaro munosabatda bo‘lish xarakteri; boshqa bolalar bilan o‘zaro munosabatga kirishish xarakteri; bolaning dunyoga, boshqa insonlarga, o‘ziga bo‘lgan munosabatlari tizimi. MTT predmet-rivojlantiruvchi muhitining mazmuni madaniy-tarixiy qadriyatlarga mos kelishi lozim: milliy va hududiy an’analar; tabiat va iqlimga xos xususiyatlar; hududning ishlab chiqarish hayotining o‘ziga xosligi; muhitning mazmuni birlamchi dunyoqarashning asoslarini solishi, bolaning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuviga zamin yaratishi kerak.

Ta’lim olish – ta’lim oluvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lish, tajriba orttirish, qobiliyatlarni rivojlantirish, bilimlarni kundalik hayotda qo‘llash bo‘yicha tajriba orttirish va ta’lim oluvchilarda hayotlari davomida ta’lim olish motivlarini shakllantirish faoliyatini tashkil etishning maqsadga yo‘naltirilgan jarayoni.

Kutilayotgan natija – bolalarda bilim, ko‘nikma va malakalarning taxmin qilinayotgan ko‘rsatkichi.

Kognitiv rivojlanish – bolalarning qiziqishlarini, qiziquvchanligini va bilish motivatsiyasini rivojlantirish; bilish harakatlarini shakllantirish, ongni shakllantirish; tasavvur va ijodiy faoliyatni rivojlantirishni nazarda tutadi; o‘zi, boshqa odamlar, atrof-muhit ob’ektlari, atrofdagi olam ob’ektlari xususiyatlari va munosabatlari (shakl, rang, o‘lcham, material, ritm, sur’at, miqdor, son, qism va yaxlit jism, makon va vaqt, harakat va tinim, sabab va oqibatlar va h.k.), xalqimizning ijtimoiy-madaniy qadriyatlari, milliy an’ana va bayramlar, Yer kurrasini umumiy uyimiz deb bilish, uning tabiatining xususiyatlari, mamlakatlar va dunyo xalqlarining xilma-xilligi haqida birlamchi tasavvurlarni shakllantirishni ko‘zda tutadi.

O‘yin – ta’lim-tarbiyaviy jarayonni tashkil etuvchi pedagogik vosita.

O‘yinchoq – o‘ynash uchun mo‘ljallangan predmet

O‘yin harakatlari – operatsion-texnik jihatdan forig‘ bo‘lgan harakatlar, bu mohiyati bo‘lgan harakat, ular namoyon etish xarakteriga ega.

O‘yin faoliyati – syujetli-rolli o‘yin, qoidalari bo‘lgan o‘yin va o‘yinning boshqa turlari. Didaktik o‘yinlar – bu bolalarni o‘qitish va tarbiyalash maqsadida pedagogika maktabi tomonidan maxsus yaratilgan qoidalari bo‘lgan o‘yinlar turidir. Didaktik o‘yinlar bolalar tarbiyasida o‘ziga xos muammolarni hal etishga qaratilgan, lekin shu bilan birga ular o‘yin faoliyatining ta’limiy va rivojlantiruvchi ta’sirini hosil qiladi. Kommunikativ faoliyat – kattalar va tengdoshlar bilan muloqot va o‘zaro munosabat.

O‘qitish – ta’lim oluvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lish, faoliyatga doir tajribani orttirish, qobiliyatlarni rivojlantirish, kundalik hayotda bilimlarni qo‘llashda tajriba orttirish va hayotlari davomida ta’lim olishga bo‘lgan

motivatsiyasini shakllantirishga oid faoliyatni tashkil etishga yo‘naltirilgan jarayon.

Alohida ta’lim olish ehtiyojlari bo‘lgan bolalar – nogironligi bo‘lganidan yoki bo‘lmasligidan qat’i nazar, oila, pedagoglar, mutaxassislar, jamiyat va davlatning alohida e’tiboriga muhtoj bo‘lgan individual ehtiyojlarga ega bolalar. Individual ta’lim xaritasi – bu tarbiyalanuvchining qiziqishlari va ta’lim talablari asosida tuzilgan, uning barcha qobiliyatlari va iste’dodlarini ochish va rivojlantirish uchun shart-sharoitlarni ta’minlaydigan o‘quv faoliyati dasturi.

Kvest – (ing. „Quest“ „muammo“, „izlanish“, „sarguzasht“ degan ma’noni anglatadi) hikoya mazmuniga ega sarguzashtli interfaol o‘yin (ing. „Adventure game“)), uning ishtirokchilari belgilar orqali harakatlanib, topshiriqlarni topadi va bajaradi.

Kvest o‘yini – bu bolalarning kognitiv qiziqishini va muammolarni ishtiyoq bilan hal qilish istagini faollashtirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratadigan eng samarali va o‘ziga xos ta’lim texnologiyasi.

Maktabgacha ta’lim va tarbiya – bolalarga ta’lim va tarbiya berishga, ularni intellektual, ma’naviyaxloqiy, etik, estetik va jismoniy jihatdan rivojlantirishga, shuningdek bolalarni umumiy o‘rta ta’limga tayyorlashga qaratilgan uzluksiz ta’lim turi.

Rivojlanish (pedagogikada) – olg‘a intilish natijasida muntazam o‘zgarish jarayoni, bir holatdan mukammalroq boshqa holatga, oddiydan murakkabga, pastdan yuqoriga o‘tish.

Tarbiya – bu jamoa va pedagoglarning tarbiyalanuvchiga shaxsni mazmunan maqsadli shakllantirishdan iborat bo‘lgan, maxsus tashkil etilgan, maqsadli va boshqariladigan ta’siri. Shu bilan birga, ta’lim tashkilotida va oilada ta’lim va tarbiya o‘zaro uzviy bog‘liqdir.

Ta’lim va tarbiyaning muqobil shakli — maktabgacha ta’lim va tarbiya tizimida innovatsion ta’lim va tarbiya jarayonini tashkil etish modeli;

Fasilitatsiya (yengillashtirmoq) – (ingliz tilidan „facilitate“ – „osonlashtirish“, „rag‘batlantirish“, „qulay shart-sharoitlarni yaratish“) bu ongli o‘quv jarayonlaridir, bolalarning qiziqishini oshirish uchun ularga ijobiy ta’sir ko‘rsatadigan, ularning o‘ziga ishonchini orttirish, mustaqil va samarali faoliyatlariga bo‘lgan ehtiyojlarini rag‘batlantirish va qo‘llab-quvvatlashga yordam beradigan qulay muhit yaratish, rivojlanayotgan ta’lim usulidir;

Fasilitator – bu an’anaviy ta’lim konsepsiyasi doirasida ishlamaydigan, aksincha, bolalarni o‘zlarini o‘rganish uchun yo‘naltiruvchi va yordam beradigan pedagogdir (masalan, g‘oyalarni tanlash, ular haqida o‘z fikrlarini shakllantirish, tadqiqot va suhbat orqali materialni o‘zlashtirish).

Xulq-atvor – bu shaxsning biror kishi yoki narsaga (masalan, shaxsga, guruhga, tashkilotga, masalaga, hodisaga, belgiga) nisbatan umumiy psixologik munosabati. Xulq-atvor koʻnikmalari odatda toʻrt komponentdan iborat: xatti-harakat obʼekti haqidagi eʼtiqod va fikrlar, obʼektga nisbatan hissiyot yoki tuygʻular, obʼektni baholash (ijobiy yoki salbiy) va obʼektga nisbatan oʻzini qanday tutishga moyillik.

Taʼrifga koʻra, harakatli oʻyin – bu bolaning hayotga tayyorlaydigan mashqdir.

Rivojlantiruvchi taʼlim muhiti – bolalarning ijtimoiylashuvi va individuallashuvi shartlari tizimi. Rivojlantiruvchi oʻyinlar – diqqat, xotira, tafakkur va shu kabilarni rivojlantirish oʻyinlari.

Erkin syujetli oʻyin – oldindan belgilanmagan oʻyin qoidalarini koʻzda tutgan oʻyin.

Sport oʻyinlari – jamoalar yoki alohida sportchilarning oʻyin bellashuvi bilan bogʻliq mustaqil sport turlari boʻlib, maʼlum qoidalar asosida olib boriladi.

Tarbiya – yosh avlodni aniq maqsad asosida har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan tizimli jarayon va ijtimoiy-tarixiy tajriba, ongni, xulq-atvorni rivojlantirish va tarbiyalanuvchilar dunyoqarashlari;

Maktabgacha taʼlim – maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarni tarbiyalash va tarbiyalashga qaratilgan uzluksiz taʼlim turi, ularning aqliy, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishini taʼminlash, shuningdek, bolalarni umumiy oʻrta taʼlimga tayyorlash;

Individual yondashuv – guruhdagi oʻquv yondashuvi faol harakatda ham, dam olishda ham har bir bolaning ehtiyojlarini hisobga olishini bildiradi. Bu shuni anglatadiki, guruhdagi barcha materiallar va jihozlar, umuman, taʼlim muhiti bolalarning har birining rivojlanishiga hissa qoʻshadi va taklif etilayotgan tadbirlar bolalarning rivojlanishidagi farqlarni hisobga oladi;

Individuallashtirish – shaxsni atrofdagi massivdan ajratib turadigan xususiyatlarning rivojlanishi. Har bir bolaning individual xususiyatlaridan kelib chiqqan holda oʻquv faoliyatini qurish, unda bolaning oʻzi taʼlim mazmunini tanlashda faol boʻladi, turli faoliyatlarda bolalarning tashabbuskorligini qoʻllab, taʼlim predmetiga aylanadi.

Inklyuziv taʼlim – barcha bolalarning teng huquqli muomalasini taʼminlovchi umumiy taʼlimni rivojlantirish jarayoni va bolalarga nisbatan kamsitishni istisno qiladi;

Taʼlim sifati – taʼlim oluvchilarning tayyorgarlik darajasini davlat taʼlim standartlariga mosligi va davlat taʼlim talablari;

Malaka – kasbiy tayyorgarlikning maʼlum darajadagi talablarga muvofiqligi;

Bolaning kompetentligi – bu bolaning ma’lum bir hayot davriga xos vazifalarni maqsadga muvofiq bajarish uchun yetarli bo‘lgan bilim, ko‘nikma va qadriyatlaridir;

Shaxsiy-yo‘naltirilgan yondashuv – pedagogning diqqatini bola shaxsining yaxlitligiga qaratib, nafaqat uning aql-idroki, fuqarolik mas’uliyat hissi, balki hissiy, estetik va ijodiy mayllarni (qobiliyatlar) rivojlanishiga g‘amxo‘rlik qilish;

Kuzatuv – bu bolani ishlash yoki o‘ynash vaqtida kuzatish jarayoni, ularning faoliyatiga aralashmaslik;

Ta’lim – bu yo‘naltirilgan tizimli jarayon talabalarga chuqur nazariy bilim, amaliy ko‘nikma va malakalar berish, umumiy va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish, shuningdek, qobiliyat va dunyoqarashlarni rivojlantirish;

O‘quv faoliyati – ta’lim tashkilotchilari, pedagoglar, ishlab chiqarish ustalari, ta’lim tashkilotlarini o‘qitish va qo‘llab-quvvatlash xodimlari tomonidan ta’lim dasturlarida ko‘zda tutilgan natijalarga erishish uchun amalga oshiriladigan tadbirlar majmui;

O‘quv dasturi – ta’limning zaruriy darajasi, ko‘lami va mazmunini belgilovchi standartlar va talablar majmui, bitiruvchilarni umumiy tayyorlash, o‘qitish sifatini nazorat qilish hamda ularning reytinglari;

Pedagogik faoliyat – tarbiyalanuvchining ta’lim olishi, tarbiyasi va rivojlanishiga qaratilgan faoliyat turi hamda ta’lim jarayonida pedagog va tarbiyalanuvchining o‘zaro hamkorligi; Pedagogik texnologiya – muayyan loyiha asosida tashkil etilgan ta’limda aniq maqsadga erishish va natijalarni kafolatlashga qaratilgan pedagogik jarayon;

Yondashuv – pedagogning muayyan xarakterli o‘zaro bog‘liq g‘oyalar, tushunchalar va pedagogik faoliyat usullaridan foydalanishga da’vat etuvchi metodologik yo‘nalishidir;

Predmetli-rivojlantiruvchi ta’lim muhiti – bolaning rivojlanishini ta’minlovchi shart-sharoitlar munosabatlarini belgilovchi asosiy xususiyatlar (o‘yinlar, predmetlar va o‘yin materiallari, o‘quv qo‘llanmalari, bolalar uchun turli xil tadbirlarni bajarish uchun jihozlar);

O‘quv yili – ta’lim tashkilotlarida bir o‘quv kursini tugallashga mo‘ljallangan o‘quv faoliyati davri;

Ta’lim bosqichi – bu bosqich ta’lim turlarining o‘ziga xos o‘quv dasturi yakunlanganligini ko‘rsatuvchi bosqichdir.

Hujjatlashtirish – boshqaruv jarayonini amalga oshirishning majburiy sharti bo‘lib, u o‘zida belgilangan shakllarga ko‘ra zaruriy axborotlarning yozuvlarini namoyon qiladi.

Maktabgacha yoshlik – bola rivojlanishining moslashuvchanligi, egiluvchanligi, uning rivojlanishi uchun variantlar turli-tumanligi, bevositaligi va beixtiyorligi.

Bola faolligining harakatli shakli – asosiy harakatlarni o‘zlashtirish.

Bola faolligining tasviriy shakli – chizish, yasash, applikatsiya.

Ta’limni individuallashtirish – bolani qo‘llab-quvvatlash, uning ta’lim traektoriyasini qurish yoki uning rivojlanish xususiyatlarini professional tuzatish.

Maktabgacha ta’limni individuallashtirish – har bir bolaning individual xususiyatlaridan kelib chiqqan holda o‘quv faoliyatini qurish, unda bolaning o‘zi ta’lim mazmunini tanlashda faol bo‘ladi, ta’lim predmetiga aylanadi.

Interpretatsiya – talqin qilish, tushuntirish, mohiyatni ochish, sub’ektiv qarash. Masalan, test interpretatsiyasi, tadqiqot natijalari interpretatsiyasi ular mohiyatini tushuntirish, anglashni bildiradi. Talqin qilish – qayta anglash, mazmunmohiyatini ochish degani.

Ta’lim sifati – jamiyatdagi ta’lim jarayonining holati va samaradorligi, jamiyatning ehtiyojlari va kutganlariga mosligi, shaxsning hayotiy, professional, fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish va shakllantirishda alohida olingan ijtimoiy guruhlarning holatini aniqlaydigan ijtimoiy kategoriya.

Bola kompetensiyasi – bu bolaning shu hayot davriga xos vazifalarni maqsadga muvofiq bajarish uchun yetarli bo‘lgan bilim, ko‘nikma, malaka va qadriyatlari.

Kuzatish – bola ishlayotgan yoki o‘ynayotgan paytda uning faoliyatiga aralashmagan holda kuzatish jarayoni. Bolani kuzatish vaqtida pedagog uning xulq-atvori turini, qiziqishlar doirasini, ko‘nikmalar darajasi va rivojlanishda o‘sishini aniqlashi mumkin.

Maktabgacha yoshdagi bola uchun ta’lim sohasi – predmet-makonli rivojlantiruvchi ta’lim muhiti; kattalar bilan o‘zaro munosabatda bo‘lish xarakteri; boshqa bolalar bilan o‘zaro munosabatga kirishish xarakteri; bolaning dunyoga, boshqa insonlarga, o‘ziga bo‘lgan munosabatlari tizimi. MTT predmet-rivojlantiruvchi muhitining mazmuni madaniy-tarixiy qadriyatlarga mos kelishi lozim: milliy va hududiy an’analar; tabiat va iqlimga xos xususiyatlar; hududning ishlab chiqarish hayotining o‘ziga xosligi; muhitning mazmuni birlamchi dunyoqarashning asoslarini solishi, bolaning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuviga zamin yaratishi kerak.

Ta’lim olish – ta’lim oluvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarga ega bo‘lish, tajriba orttirish, qobiliyatlarni rivojlantirish, bilimlarni kundalik hayotda qo‘llash bo‘yicha tajriba orttirish va ta’lim oluvchilarda hayotlari davomida ta’lim olish motivlarini shakllantirish faoliyatini tashkil etishning maqsadga yo‘naltirilgan jarayoni.

Kutilayotgan natija – bolalarda bilim, ko‘nikma va malakalarning taxmin qilinayotgan ko‘rsatkichi.

Kognitiv rivojlanish – bolalarning qiziqishlarini, qiziquvchanligini va bilish motivatsiyasini rivojlantirish; bilish harakatlarini shakllantirish, ongni shakllantirish; tasavvur va ijodiy faoliyatni rivojlantirishni nazarda tutadi; o‘zi, boshqa odamlar, atrof-muhit ob’ektlari, atrofdagi olam ob’ektlari xususiyatlari va munosabatlari (shakl, rang, o‘lcham, material, ritm, sur’at, miqdor, son, qism va yaxlit jism, makon va vaqt, harakat va tinim, sabab va oqibatlar va h.k.), xalqimizning ijtimoiy-madaniy qadriyatlari, milliy an’ana va bayramlar, Yer kurrasini umumiy uyimiz deb bilish, uning tabiatining xususiyatlari, mamlakatlar va dunyo xalqlarining xilma-xilligi haqida birlamchi tasavvurlarni shakllantirishni ko‘zda tutadi.